

ความคาดหวังที่มีต่อสถานศึกษาในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสวายวิทยาคาร

โดย
นายวีรวัฒน์ ยกดี
ตำแหน่ง ครู
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

รายงานการวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรสถานศึกษา
โรงเรียนสวายวิทยาคาร จังหวัดสุรินทร์
พ.ศ. 2564

OCCUPATIONAL, EDUCATIONAL EXPECTATION AND RELATED FACTORS
IN SENIOR HIGH SCHOOL STUDENTS AT SAWAIWITTAYAKARN SCHOOL

Weerawat Yokdee

A research submitted in Partial Fulfillment of the School Curriculum
Sawaiwittayakarn School, Surin Province
Year 2021

บทคัดย่อ

วิวัฒน์ ยกดี : ความคาดหวังที่มีต่อสถานศึกษาในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสวายวิทยาการ, 73 หน้า.

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความคาดหวังในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสวายวิทยาการ 2) เพื่อเปรียบเทียบความคาดหวังของนักเรียนในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ โดยจำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแผนการเรียน 3) เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยด้านความพร้อมของสถานศึกษาในสภาพจริงกับสภาพที่คาดหวังในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ และ 4) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษากับความคาดหวังในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ รูปแบบวิจัยเป็นการวิจัยเชิงบรรยาย โดยการศึกษาจากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสวายวิทยาการ จำนวน 62 คน โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ แบบสอบถามทั่วไป และความคาดหวังของนักเรียนที่มีต่อสถานศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยโดยใช้ t-test for dependent sample วิเคราะห์ความแปรปรวนโดยใช้ 1-way ANOVA และการวิเคราะห์ความสัมพันธ์โดยใช้ Pearson's Correlation ซึ่งใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS for window ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสวายวิทยาการ ร้อยละ 66.13 มีความคาดหวังในการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา
2. การวิเคราะห์เปรียบเทียบความคาดหวังในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพโดยจำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแผนการเรียน พบว่านักเรียนมีค่าเฉลี่ยความคาดหวังไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05
3. การวิเคราะห์เปรียบเทียบปัจจัยด้านความพร้อมของสถาบันการศึกษาในสภาพจริงกับสภาพที่คาดหวังในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพทั้ง 4 ด้านนั้น พบว่า ด้านการจัดการเรียนการสอน นักเรียนมีความคิดเห็นว่าสภาพจริงและสภาพที่คาดหวังแตกต่างกัน ด้านการเตรียมความพร้อมของครูผู้สอน พบว่านักเรียนส่วนใหญ่มีความคาดหวังมากกว่าสภาพจริง ส่วนด้านสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา และด้านการบริหารกิจการนักเรียน มีส่วนคล้ายคลึงกัน คือพบว่า บางประเด็นมีค่าเฉลี่ยสภาพที่คาดหวังสูงกว่าสภาพจริง อีกส่วนหนึ่งมีค่าเฉลี่ยสภาพจริงสูงกว่าสภาพที่คาดหวัง และบางส่วนมีความคิดเห็นว่าสภาพจริงและสภาพที่คาดหวังแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
4. ผลศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านความพร้อมของสถาบันการศึกษากับความคาดหวังในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ พบว่า ระดับความพร้อมของสถานศึกษาในปัจจุบันมีความสัมพันธ์กับความคาดหวังในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพในทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: ความคาดหวัง/การศึกษาต่อ/การประกอบอาชีพ/การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา

Abstract

Weerawat Yokdee: OCCUPATIONAL, EDUCATIONAL EXPECTATION AND RELATED FACTORS IN SENIOR HIGH SCHOOL STUDENTS AT SAWAIWITTAYAKARN SCHOOL, 73 pages.

The purpose of this research was to study occupational and educational expectation in senior high school students at Sawaiwittayakarn School, to compare occupational and educational expectation in senior high school students according to GPA, and educational programs at Sawaiwittayakarn School, to compare occupational and educational expectation in senior high school students according to institution' actual and expected readiness factors at Sawaiwittayakarn School, and to study the relationship between institution' actual and expected readiness factors in senior high school students at Sawaiwittayakarn School . The type of research is a descriptive research. The samples were 62 with average age of 17 years old by stratified random sampling. The instruments were questionnaire on general data and students' expectation towards occupation and education. The statistics used are frequency, percentile, median, and data standard deviation, the analysis of variance using t-test and ANOVA, and the relative test using Pearson Correlation which all data analysis will be analyzed by SPSS package program.

The results are:

1. The 66.13% of the senior high school students at Sawaiwittayakarn School expect to study further in university.
2. The GPA and Educational Programs have not effected to the students' occupational and educational expectation, the mean of expectation was not significantly different at the .05 level.
3. A comparative analysis of the readiness of educational institutions in actual conditions and expected conditions for occupational and educational expectation in all four aspects. Teaching aspect, found that students have the opinion that the actual condition and expected condition are different. Teachers' readiness aspect, found that most students had more expectations than actual condition. Environment and administration aspects, found that some of them are not totally different and one another is significantly different at the .05 level.
4. A study of the relationship between the institutions' readiness, occupational and educational expectation found that they are all related significantly at the .05 level.

Keywords: occupational and educational expectation/institution's readiness

กิตติกรรมประกาศ

วิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ด้วยความอนุเคราะห์จากนางสาวทองใบ ตลับทอง ผู้อำนวยการโรงเรียนสวายวิทยาคาร และนายประหยัด เขียวหวาน รองผู้อำนวยการโรงเรียนสวายวิทยาคาร ที่ได้ให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการทำวิจัย อีกทั้งยังช่วยแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการดำเนินงานอีกด้วย

นอกจากนี้ขอขอบคุณเพื่อน ๆ ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียนสวายวิทยาคารทุกคนที่เป็นกำลังใจ และให้ความช่วยเหลือในการทำวิจัยเรื่องนี้จนสำเร็จลุล่วงด้วยความเรียบร้อย

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอขอบคุณนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ทุกคน ที่สละเวลาและให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามและให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ในการวิจัย จนได้ผลการศึกษาที่มีความถูกต้องและเป็นจริง เพื่อใช้ในการวางแผนนโยบายด้านการศึกษาของโรงเรียนให้ตอบโจทย์ความต้องการของผู้เรียนต่อไป

วีรวัฒน์ ยกดี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญภาพ	ช
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญ	1
คำถามวิจัย	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
ขอบเขตการวิจัย	2
ข้อจำกัดของการวิจัย	2
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	7
- แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความคาดหวัง	7
- แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพ	8
- แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาต่อ	9
- แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา ในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพของนักเรียน	16
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	29
- งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความคาดหวัง	29
- งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพ	30
- งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาต่อ	30
กรอบแนวคิดในการวิจัย	31
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	32
ประชากรและตัวอย่าง	33
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	33
การเก็บรวบรวมข้อมูล	34
การวิเคราะห์ข้อมูล	35
บทที่ 4 ผลการวิจัย	36
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน และความคาดหวังของนักเรียน ในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ	36
ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบความคาดหวังของนักเรียนในการศึกษาต่อ และการประกอบอาชีพ โดยจำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	41

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ตอนที่ 3 ผลการศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยด้านความพร้อมของสถานศึกษา ในสภาพจริงกับสภาพที่คาดหวัง	43
ตอนที่ 4 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านความพร้อมของสถานศึกษา กับความคาดหวังในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ	48
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	50
สรุปผลการวิจัย	50
อภิปรายผล	51
ข้อเสนอแนะ	53
บรรณานุกรม	54
ภาคผนวก	56
ก. รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย	57
ข. ตัวอย่างเครื่องมือวิจัย	59
ค. ผลการตรวจสอบคุณภาพด้านความตรงเชิงเนื้อหา (IOC) รายข้อ	67
ประวัติผู้วิจัย	73

สารบัญตาราง

		หน้า
ตารางที่ 4.1	ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม	36
ตารางที่ 4.2	ความคาดหวังของนักเรียนในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ	38
ตารางที่ 4.3	เปรียบเทียบความคาดหวังของนักเรียนในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ โดยจำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	41
ตารางที่ 4.4	เปรียบเทียบความคาดหวังของนักเรียนในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ โดยจำแนกตามแผนการเรียน	42
ตารางที่ 4.5	เปรียบเทียบปัจจัยด้านความพร้อมของสถานศึกษาในสภาพจริง กับสภาพที่คาดหวัง	43
ตารางที่ 4.6	ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านความพร้อมของสถานศึกษากับความคาดหวัง ในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ	48
ตารางที่ 6.1	ผลการตรวจสอบความตรงรายข้อ (Item Content Validity)	68

สารบัญภาพ

		หน้า
ภาพที่ 2.1	แสดงกรอบแนวคิดของการวิจัย	31
ภาพที่ 3.1	แสดงขั้นตอนการศึกษา	32

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและความเป็นมา

การศึกษานับว่าเป็นองค์ประกอบสำคัญในการพัฒนาประเทศ ในการสร้าง และพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ให้มีความรู้ ความคิด ความสามารถ เพื่อให้บุคคลสามารถนำความรู้ไปใช้ก่อให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวัน สามารถดำเนินชีวิต ปรับปรุงคุณภาพชีวิต และตัดสินใจได้อย่างมีเหตุผล สามารถรับรู้ได้อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งประกอบอาชีพอย่างมีศักดิ์ศรี และมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมได้อย่างเต็มที่

นักเรียนเป็นผู้ที่มีความสำคัญต่อประเทศชาติ และจะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ในอนาคต ซึ่งต้องรับผิดชอบ ประเทศชาติต่อไป จึงสมควรได้รับการส่งเสริมพัฒนาทุก ๆ ด้านให้สอดคล้องหรือเหมือนกันกับจุดมุ่งหมายและความสนใจของนักเรียน ไม่ว่าจะผ่านทางด้านวิชาการ หรือวิชาชีพ ดังนั้นการที่ทางโรงเรียนมีความพร้อมและคุณครูมีความสามารถในการสังเกตอย่างเป็นวัตถุวิสัยว่านักเรียนมีความสนใจทางด้านวิชาการ หรือวิชาชีพ จะช่วยให้ทางโรงเรียนและคุณครูสามารถปรับเปลี่ยนการจัดสภาพการณ์ให้สอดคล้องกับธรรมชาติและพฤติกรรม การเรียนรู้ของนักเรียนที่อยู่ตรงหน้า การช่วยให้นักเรียนเป็นผู้ที่คิดเป็น ทำเป็นและแก้ปัญหาเป็น โดยเน้นให้ผู้เรียนได้รับการส่งเสริมพัฒนา จะช่วยให้นักเรียนเหล่านั้นสามารถปรับตัวอยู่ในสังคมที่ตนเองเป็นผู้เลือกได้อย่างมีความสุข และเป็นบุคคลที่มีคุณสมบัติเป็นที่พึงประสงค์ของประเทศชาติ

โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายเป็นนักเรียนที่อยู่ในช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อที่สำคัญในการพัฒนาอาชีพ นักเรียนในระดับนี้ต้องมีการเตรียมเพื่อเข้าสู่อาชีพ หรือการศึกษาเฉพาะทางต่อไปที่จะเป็นตัวกำหนดอาชีพ จากการสำรวจข้อมูลการศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายมากกว่าร้อยละ 50 ยังไม่รู้ว่าจะตนเองสนใจ ต้องการอะไร และยังไม่มีความแน่นอนในการเลือกสาขาที่จะศึกษาต่อ และอาชีพในอนาคต

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาความคาดหวังที่มีต่อการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพของนักเรียนชายมัธยมศึกษาตอนปลาย ด้วยเพราะการตัดสินใจทางการศึกษาและอาชีพของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายเป็นสิ่งสำคัญมาก เพราะเป็นการกำหนดแนวทางการในศึกษาและการดำเนินชีวิตในอนาคต โดยผู้วิจัยมุ่งความสนใจไปที่ปัจจัยในเรื่องผลการเรียน แผนการเรียน และปัจจัยด้านความพร้อมของสถาบันการศึกษา และเหตุผลของการเลือกโรงเรียนวัดสุ ทิวรารามเป็นกรณีศึกษาในครั้งนี้ เนื่องจากเป็นโรงเรียนชายล้วนทำให้สามารถถอดตัวแปรเรื่องเพศได้ และโรงเรียนสวายวิทยาคารยังเป็นโรงเรียนที่มีชื่อเสียงและมีมาตรฐานในการวัดผลทางการศึกษาของนักเรียน

คำถามวิจัย

1. นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีความคาดหวังในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพอย่างไร
2. ระดับผลการเรียนที่ต่างกันมีผลต่อความคาดหวังต่อสถานศึกษาในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพต่างกันหรือไม่
3. แผนการเรียนที่แตกต่างกันมีผลต่อความคาดหวังต่อสถานศึกษาในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพต่างกันหรือไม่
4. ปัจจัยด้านความพร้อมของสถาบันการศึกษามีความสัมพันธ์กับความคาดหวังในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสวายวิทยาคารหรือไม่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคาดหวังของนักเรียนในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ
2. เพื่อเปรียบเทียบความคาดหวังของนักเรียนในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ โดยจำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแผนการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสวายวิทยาคาร
3. เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยด้านความพร้อมของสถาบันการศึกษาในสภาพจริงกับสภาพที่คาดหวังในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสวายวิทยาคาร
4. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านความพร้อมของสถาบันการศึกษากับความคาดหวังในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสวายวิทยาคาร

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากร เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 62 คน โรงเรียนสวายวิทยาคาร จังหวัดสุรินทร์

2. ตัวแปรที่มุ่งศึกษาในการทำวิจัยครั้งนี้

ตัวแปรอิสระ ได้แก่

- 1) ปัจจัยส่วนบุคคล ซึ่งครอบคลุมตัวแปรดังนี้
 - ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - แผนการเรียนที่ศึกษา
- 2) ปัจจัยด้านความพร้อมของสถาบันการศึกษา
 - ด้านการจัดการเรียนการสอน
 - ด้านครูผู้สอน
 - ด้านสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา
 - ด้านบริหารกิจการนักเรียน

ตัวแปรตาม ได้แก่

- 3) ความคาดหวังของนักเรียน ซึ่งครอบคลุมตัวแปรดังนี้
 - การศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา
 - การวางแผนประกอบอาชีพ

3. ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564

ข้อจำกัดของการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาในกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง คือนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสวายวิทยาคาร จังหวัดสุรินทร์ ปีการศึกษา 2564 เท่านั้น ดังนั้นผลการวิจัยที่ได้จึงไม่สามารถอ้างอิงสู่กลุ่มประชากรอื่น ๆ ได้

งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาในนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนสวายวิทยาคาร จังหวัดสุรินทร์ ซึ่งเป็นโรงเรียนสหศึกษาประจำตำบล และมีแผนการเรียนเพียง 2 แผนการเรียน คือ วิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ และศิลปศาสตร์-ภาษา ดังนั้นความคาดหวังในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพอาจมีความแตกต่างกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนชายล้วน โรงเรียนหญิงล้วน โรงเรียนประจำจังหวัด โรงเรียนประจำอำเภอ หรือโรงเรียนที่มีแผนการเรียนแตกต่างกันอื่น ๆ

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

1. **ความคาดหวังในการศึกษาต่อ** หมายถึง ความประสงค์ หรือความปรารถนาที่นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนสวายวิทยาคารต้องการจะเพิ่มพูนศักยภาพและมาตรฐานการทำงานของบุคคลให้มีประสิทธิภาพ เป็นการเปิดโอกาสให้ตนเองได้แสวงหาความรู้และประสบการณ์ สามารถเลือกเข้าศึกษาต่อได้ตามความต้องการ

2. **ความคาดหวังในการประกอบอาชีพ** หมายถึง ความประสงค์ หรือความปรารถนาที่นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนสวายวิทยาคาร ต้องการทำงาน และมีรายได้ตอบแทน โดยอาศัยแรงงาน ความรู้ ทักษะ อุปกรณ์ เครื่องมือ วิธีการ แตกต่างกันไป

3. **ระดับผลทางการเรียน** หมายถึง ความรู้ความสามารถในการเรียนของนักเรียนโดยวัดจากคะแนนผลการเรียนเฉลี่ยสะสม (GPAX) สำหรับการวิจัยครั้งนี้คิดจากผลการเรียนสะสมตั้งแต่ภาคเรียนที่ 1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จนถึงภาคเรียนที่ 1 ของชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 และแบ่งระดับผลการเรียนของนักเรียนของนักเรียนเป็น 3 ระดับ

- ระดับผลการเรียนต่ำ หมายถึง ได้ระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมระหว่าง 0.00 - 1.99
- ระดับผลการเรียนปานกลาง หมายถึง ได้ระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมระหว่าง 2.00 - 2.99
- ระดับผลการเรียนสูง หมายถึง ได้ระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมระหว่าง 3.00 - 4.00

4. **นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6** หมายถึง นักเรียนที่กำลังศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2564 โรงเรียนสวายวิทยาคาร จังหวัดสุรินทร์ เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำตำบล ประเภทสหศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ เปิดสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และตอนปลาย (ม.1-6) มีครูจำนวนทั้งสิ้น 40 คน นักเรียนจำนวน 601 คน จำนวนห้องเรียน 22 ห้องเรียน

5. **แผนการเรียน** หมายถึง แนวทางการเรียนที่ทางโรงเรียนจัดให้แก่ นักเรียน การเรียนที่ถูกระบุออกตามความถนัดหรือความสนใจของผู้เรียนตามหลักสูตรที่โรงเรียนสวายวิทยาคารจัดให้แก่ นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย แบ่งได้ดังนี้

- แผนการเรียนวิทยาศาสตร์ - คณิตศาสตร์
- แผนการเรียนศิลปศาสตร์ - ภาษา

6. **การเตรียมความพร้อมของสถาบันการศึกษา** หมายถึง สภาพของบุคคลที่สามารถดำเนินงานหรือกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิภาพขึ้นอยู่กับ การเตรียมตัวสำหรับการทำกิจกรรมนั้น ๆ อย่างสมบูรณ์ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ ความสนใจ หรือแรงจูงใจจากประสบการณ์และจากการได้รับการฝึกอบรมมาเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดกับนักเรียนที่จะศึกษาต่อหรือประกอบอาชีพในอนาคต

7. **การเตรียมความพร้อมด้านการจัดการเรียนการสอน** หมายถึง ระดับความความพร้อมในด้านการจัดการเรียนการสอนของสถาบันการศึกษา เพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับนักเรียนในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ อันประกอบด้วย 3 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดผลประเมินผลตามสภาพจริง

7.1 **ด้านการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ** หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับการดำรงชีวิต เหมาะสมกับความสามารถและความสนใจของผู้เรียน โดยให้ผู้เรียนมี

ส่วนร่วมและลงมือปฏิบัติจริงทุกขั้นตอน จนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เพื่อเตรียมความพร้อมสู่การศึกษาต่อและประกอบอาชีพ

7.2 ด้านสื่อการเรียนการสอน หมายถึง การใช้วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ ที่ช่วยในการถ่ายทอดเรื่องราว ความรู้ ข้อเท็จจริง แนวคิด ตลอดจน เจตคติ จากแหล่งความรู้ หรือผู้สอนไปสู่ผู้เรียน เพื่อเตรียมความพร้อมการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ

7.3 ด้านการวัดผลประเมินผลตามสภาพจริง หมายถึง การประเมินผลที่ใช้วิธีการและเกณฑ์ที่หลากหลายในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้เพื่อเตรียมความพร้อมสู่การศึกษาต่อและประกอบอาชีพของผู้เรียน

8. ด้านการเตรียมความพร้อมด้านครูผู้สอน หมายถึง ระดับความความพร้อมในด้านครูผู้สอนของสถาบันการศึกษา ซึ่งครูผู้สอนมีความรู้และความสามารถในวิชาชีพครู สามารถปรับหลักสูตรการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการและความคาดหวังของนักเรียนในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ อันประกอบด้วย 3 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ ด้านความรู้และความสามารถในวิชาชีพครู ด้านสนับสนุนการเรียนการสอน และด้านคุณธรรมและจรรยาบรรณ

8.1 ด้านความรู้และความสามารถในวิชาชีพครู หมายถึง ครูมีความรู้และความสามารถในวิชาชีพครู สามารถปรับหลักสูตรการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน มีความรอบรู้ มีความแม่นยำและมีความละเอียดในวิชาที่สอน สามารถนำความรู้ไปแนะแนว รวมทั้งวินิจฉัยปัญหาและความจำเป็นของนักเรียนรายบุคคลให้สอดคล้องกับการศึกษาต่อและประกอบอาชีพได้

8.2 ด้านสนับสนุนการเรียนการสอน หมายถึง ครูมีการจัดกิจกรรมเชิงแนะแนวเพื่อตอบสนองความต้องการของนักเรียน รวมถึงเป็นครูที่ปรึกษากิจกรรมชุมนุมหรือกิจกรรมพิเศษ มีการจัดเก็บเอกสารข้อมูลส่วนตัวของนักเรียนเพื่อเป็นฐานข้อมูล มีการติดตามความเคลื่อนไหวของสถานการณ์บ้านเมืองเพื่อประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมความต้องการของนักเรียนได้ใช้ประโยชน์จากแหล่งข่าวมาประยุกต์ในการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน

8.3 ด้านคุณธรรมและจรรยาบรรณ หมายถึง ครูมีเมตตากรุณา มีความสนใจและห่วงใยในการเรียนและความประพฤติของนักเรียน เป็นกันเองกับนักเรียน เพื่อให้นักเรียนมีความรู้สึกเปิดเผยไว้วางใจ และเป็นທີ່ปรึกษาความต้องการในการเรียนต่อและประกอบอาชีพ

9. ด้านการจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา หมายถึง ระดับความความพร้อมในการดำเนินงานและการปรับปรุงองค์ประกอบต่างๆของสถาบันการศึกษา เพื่อที่จะส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาตัวเองในทุกๆด้านเพื่อการศึกษาต่อหรือการประกอบอาชีพในอนาคต โดยผู้บริหารร่วมกับครู และผู้เกี่ยวข้องในสถานศึกษา พิจารณาองค์ประกอบ 3 ด้านคือ ด้านกายภาพ ด้านบริหาร และด้านวิชาการ

9.1 ด้านกายภาพ หมายถึง การจัดสภาพแวดล้อมที่เป็นวัตถุ เป็นรูปธรรมให้มีความเหมาะสมกับกิจกรรมต่างๆ ภายในสถานศึกษาโดยคำนึงถึงความเหมาะสมและความปลอดภัยในสถานศึกษา

9.2 ด้านบริหาร หมายถึง การบริหารจัดการภายในสถานศึกษาโดยมีกระบวนการในดำเนินการต่างๆ เพื่อส่งเสริมให้การปฏิบัติงานสำเร็จด้วยความร่วมมือร่วมใจของบุคลากร การทำงานอย่างมีระบบ การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

9.3 ด้านวิชาการ หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ตรงตามจุดประสงค์ ส่งเสริมความสามารถของแต่ละบุคคล โดยสถานศึกษาจัดกิจกรรมที่หลากหลายให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมทั้งภายในห้องเรียนและนอกโรงเรียน

10. ด้านการบริหารกิจการนักเรียน หมายถึง ระดับความความพร้อมในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ที่นอกเหนือจากการสอนของสถาบันการศึกษา และประสานงานประชาสัมพันธ์กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อส่งเสริมศักยภาพของนักเรียน เพื่อเป็นสื่อกลางที่ประสานงานและประชาสัมพันธ์ให้ตรงกับความต้องการและความคาดหวังของนักเรียนทั้งด้านการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ พิจารณางค์ประกอบ 2 ด้านคือ ด้านการบริหารนักเรียน และด้านสวัสดิการ

10.1 ด้านการบริหารกิจการนักเรียน หมายถึง การจัดกิจกรรมนอกหลักสูตรเพื่อพัฒนาศักยภาพของนักเรียนอันจะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ต่อและการประกอบอาชีพ เช่น กิจกรรมชุมนุม กิจกรรมและแนว และการจัดโครงการส่งเสริมการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพต่างๆ

10.2 ด้านสวัสดิการนักเรียน หมายถึง การช่วยเหลือนักเรียนและป้องกันปัญหา และสนับสนุนอื่น ๆ จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการเรียนต่อและการประกอบอาชีพ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นแนวทางสำหรับผู้บริหาร คุณครู หรือบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องในโรงเรียนสามารถนำผลการวิจัยไปเป็นข้อมูล
2. เพื่อวางแผนจัดหลักสูตร แผนการสอน สภาพแวดล้อมให้มีความพร้อมและเหมาะสมต่อความคาดหวังของนักเรียนต่อการศึกษาต่อหรือการประกอบอาชีพ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาความคาดหวังในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ และปัจจัยที่เกี่ยวข้องในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสวายวิทยาคาร การค้นคว้าวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้กำหนดรายละเอียดที่จะศึกษาดังต่อไปนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง
 - 1.1. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความคาดหวัง
 - 1.1.1. ความหมายของความคาดหวัง
 - 1.1.2. ปัจจัยที่มีผลต่อความคาดหวัง
 - 1.2. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพ
 - 1.2.1. ความหมายของการประกอบอาชีพ
 - 1.2.2. ทฤษฎีการเลือกอาชีพของฮอลแลนด์
 - 1.3. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาต่อ
 - 1.3.1. ความหมายของการศึกษาต่อ
 - 1.3.2. ประเภทของการศึกษาต่อ
 - 1.4. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษาในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพของนักเรียน
 - 1.4.1. การเตรียมความพร้อมด้านการจัดการเรียนการสอน
 - 1.4.2. การเตรียมความพร้อมด้านครูผู้สอน
 - 1.4.3. การเตรียมความพร้อมด้านการจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา
 - 1.4.4. การเตรียมความพร้อมด้านการบริหารกิจการนักเรียน
2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 2.1. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความคาดหวัง
 - 2.2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพ
 - 2.3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาต่อ
3. กรอบแนวคิดในการวิจัย

1. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1.1 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความคาดหวัง

1.1.1 ความหมายของความคาดหวัง

นักวิชาการได้กล่าวถึงความหมายของความคาดหวังอย่างหลากหลาย ดังนี้
 สิริวรรณ อัครกุล (2528:1) อธิบายว่า ความคาดหวัง หมายถึง ความคาดหวังของมนุษย์เป็นการคิดล่วงหน้าไว้ก่อน ซึ่งอาจจะไม่เป็นไปตามที่คิดไว้ แต่มีบทบาทสำคัญต่อพฤติกรรมของบุคคล

เคลย์ (Clay. 1988:252) ได้กล่าวถึง ความคาดหวังต่อการกระทำหรือสถานการณ์ว่าเป็นการคาดการณ์ล่วงหน้าถึงอนาคตที่ดี เป็นความมุ่งหวังที่ดีงาม เป็นระดับหรือค่าความน่าจะเป็นของสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่หวังไว้

พจนานุกรมออกซ์ฟอร์ด (Oxford Advanced Learner's Dictionary:2000) ได้ให้ความหมายของความคาดหวัง เป็นความเชื่อ เป็นความรู้สึกนึกคิด ของบุคคลที่คาดการณ์ล่วงหน้า ต่อบางสิ่งบางอย่างว่า ควรจะเป็น หรือควรจะเป็นขึ้น มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2540:18) ได้กล่าวถึง ความคาดหวังของผู้รับบริการว่า เมื่อผู้รับบริการมาติดต่อกับองค์กรหรือธุรกิจบริการใดๆ ก็มักจะคาดหวังว่า จะได้รับการบริการอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งผู้ให้บริการจำเป็นต้องรับรู้ และเรียนรู้เกี่ยวกับ ความคาดหวังพื้นฐาน และรู้จักสำรวจความคาดหวังเฉพาะของผู้รับบริการ เพื่อสนองบริการที่ตรงกับ ความคาดหวัง ซึ่งจะทำให้ผู้รับบริการเกิดความพึงพอใจ หรืออาจเกิดความประทับใจขึ้นได้หากการบริการนั้นเกินความ

ซิษณุกร พรภานุวิชญ์ (2540:6) อธิบายว่า ความคาดหวังหมายถึง ความรู้สึก ความคิดเห็น การรับรู้ การตีความ หรือการคาดการณ์ต่อเหตุการณ์ต่างๆ ที่ยังไม่เกิดขึ้นของบุคคลอื่น ที่คาดหวังในบุคคลที่เกี่ยวข้องกับตน โดยคาดหวังหรือต้องการให้บุคคลนั้นประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่ตนต้องการ หรือคาดหวังเอาไว้

จากข้อความข้างต้นสรุปได้ว่า ความคาดหวัง หมายถึง ความรู้สึกหรือความต้องการที่มนุษย์คาดการณ์ต่อเหตุการณ์ต่างๆว่าบางสิ่งควรจะเป็นอย่างไรหรือควรจะเป็นอย่างไรขึ้นในอนาคต โดยมนุษย์มักมีความคิดว่าเหตุการณ์จะเป็นไปตามที่เขาคิดไว้

1.1.2 ปัจจัยที่มีผลต่อความคาดหวัง

พัชรี มหาลาภ(2538 : 14) ปัจจัยที่กำหนดความคาดหวังมี 3 ประการ ได้แก่

1. กับลักษณะความแตกต่างของแต่ละบุคคล และสภาพแวดล้อม ความคาดหวังและการแสดงออกจึงแตกต่างกัน เพราะความคิดความต้องการของแต่ละ บุคคลเน้นแตกต่างกัน

2. ขึ้นอยู่กับความยากง่ายของงาน และประสบการณ์ที่ผ่านมาในครั้งนั้นๆ กล่าวได้ว่าถ้าบุคคลเคยประสบความสำเร็จในการทำงานนั้นมาก่อน ก็จะทำให้มีการกำหนดระดับความคาดหวังในการทำงานในคราวต่อไปสูงขึ้น และใกล้เคียงสภาพความเป็นจริงมากขึ้น แต่ในทางตรงกันข้ามจะกำหนดความคาดหวังลงมา ก็เพื่อป้องกันมิให้เกิดความรู้สึกล้มเหลวจากระดับความคาดหวังที่ตั้งไว้สูงกว่าความสามารถจริง

3. ขึ้นอยู่กับการประเมินความเป็นไปได้ เพราะความคาดหวังเป็นความรู้สึกนึกคิดและ การคาดการณ์ของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยสิ่งนั้นๆอาจเป็นรูปธรรมหรือนามธรรมก็ได้จะเป็นการประเมินค่า โดยมีมาตรฐานของตนเองเป็นเครื่องวัดของแต่ละบุคคล ซึ่ง การประเมินค่าของแต่ละคน ที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งชนิดเดียวกัน ก็อาจแตกต่างกันได้ ด้วยขึ้นอยู่กับภูมิหลัง ประสบการณ์ ความสนใจการให้คุณค่าแก่สิ่งนั้นๆ ของแต่ละบุคคล จากที่ได้กล่าวมาข้างต้น แสดงให้เห็นว่าความคาดหวังของมนุษย์คาดหวังเกิดจากสภาพแวดล้อมที่บุคคลได้รับกับความรู้สึกนึกคิด และพฤติกรรม ที่แตกต่างกันออกไป ตามความรู้ ประสบการณ์และความต้องการ แล้วบุคคลจะตัดสินใจ

1.2 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพ

1.2.1 ความหมายของการประกอบอาชีพ

การประกอบอาชีพเป็นที่มาของรายได้ เพื่อนำไปใช้จ่ายในการดำรงชีวิต ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยปัจจัยสี่ ได้แก่ อาหาร ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม และยารักษาโรค ในอดีตสิ่งของต่าง ๆ เหล่านี้เป็นหน้าที่ของพ่อแม่เป็นผู้จัดหาให้แก่สมาชิก ด้วยการผลิตขึ้นใช้เองในครอบครัว โดยไม่จำเป็นต้องใช้เงินซื้อหา ปัจจุบันการดำรงชีวิตในสังคมได้เปลี่ยนแปลงไป ประชาชนมีการศึกษามากขึ้น ความรู้ที่ได้รับจะเป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพ เพื่อให้มีรายได้มาซื้อปัจจัยสี่และสิ่งของอื่น ๆ ในการดำรงชีวิตและสร้างมาตรฐานที่ดีให้แก่ตนเอง ครอบครัว และสังคม อาชีพมีอยู่มากมาย ควรพิจารณาเลือกประกอบอาชีพที่มีความถนัดและความสนใจ สุจริต มีความมั่นคงในชีวิตและมีรายได้เพียงพอความจำเป็นของการประกอบอาชีพมี

1.2.2 ทฤษฎีการเลือกอาชีพของฮอลแลนด์

จอห์น แอล ฮอลแลนด์ (John L. Holland) เป็นผู้สร้าง "แบบสำรวจความพอใจในอาชีพ" (The Vocational Preference Inventory) ได้สร้าง "ทฤษฎีการเลือกอาชีพ" ขึ้นโดยมีความคิดพื้นฐาน 4 ประการ (Holland. 1973: 2 - 4)

1. บุคลิกภาพของบุคคลทั่วไปแบ่งได้เป็น 6 ลักษณะตามความสนใจอาชีพประเภทต่าง ๆ ต่อไปนี้คือ งานช่างฝีมือและกลางแจ้ง งานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี งานบริการการศึกษาและสังคม งานสำนักงานและเสมียน งานจัดการและค้าขาย งานศิลปะดนตรีและวรรณกรรม บุคลิกภาพแต่ละลักษณะเป็นผลจากการปะทะสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมต่าง ๆ กับแรงผลักดันส่วนบุคคลซึ่งประกอบด้วยศักดิ์ตระกูล บิดามารดา ระดับชั้นทางสังคม และสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ประสบการณ์เหล่านี้จะก่อให้เกิดความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบ และความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบนี้จะกลายเป็นความสนใจ และจากความสนใจจะนำไปสู่ความสามารถเฉพาะที่ท้ายที่สุดความสนใจและความสามารถเฉพาะจะกำหนดให้บุคคลคิด รับรู้ และแสดงเอกลักษณ์ของตน

2. สิ่งแวดล้อมของบุคคลก็แบ่งได้เป็น 6 อย่างตามความสนใจอาชีพประเภทต่าง ๆ ข้างต้นเช่นเดียวกัน สิ่งแวดล้อมแต่ละอย่างนี้ถูกครอบงำโดยบุคลิกภาพ และเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงปัญหาและความกดดันบางประการและโดยเหตุที่บุคลิกภาพต่างกัน ทำให้ความสนใจและความถนัดต่างกันด้วย บุคคลจึงมีแนวโน้มจะหันเข้าหาบุคคลหรือสิ่งต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับบุคลิกภาพของตน ดังนั้น บุคคลในกลุ่มเดียวกันจึงมักจะมีอะไร ๆ คล้าย ๆ กัน

3. บุคคลจะค้นหาสิ่งแวดล้อมที่เอื้ออำนวยให้เขาได้ฝึกทักษะและใช้ความสามารถของเขาทั้งยังเปิดโอกาสให้เขาได้แสดงทัศนคติ ค่านิยม และบทบาทของเขา

4. พฤติกรรมของบุคคลถูกกำหนดโดยบุคลิกภาพและสิ่งแวดล้อม ด้วยเหตุนี้ เมื่อเราทราบบุคลิกภาพและสิ่งแวดล้อมบุคคลก็จะทำให้เราทราบถึง ผลที่จะติดตามมาด้วย ซึ่งได้แก่การเลือกอาชีพ การเปลี่ยนงานความสำเร็จในอาชีพ ความสามารถเฉพาะ พฤติกรรมทางการศึกษาและสังคม

นอกจากความคิดพื้นฐาน 4 ประการข้างต้นแล้ว ฮอลแลนด์ยังมีแนวคิดปลีกย่อยเพิ่มเติมอีก 4 ประการ (Holland. 1973: 4 - 5) ดังนี้

1. ความสอดคล้องต้องการ (Consistency) บุคลิกภาพบางลักษณะมีความสอดคล้องต้องการ เช่น บุคลิกภาพของผู้ที่มีความสนใจอาชีพประเภทงานช่างฝีมือและกลางแจ้งกับบุคลิกภาพของผู้ที่มีความสนใจอาชีพประเภทงานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี หรือบุคลิกภาพของผู้ที่มีความสนใจอาชีพประเภทงานสำนักงานและเสมียนกับบุคลิกภาพของผู้ที่มีความสนใจอาชีพประเภทงานศิลปะ ดนตรี และวรรณกรรม

2. ความแตกต่างกัน (Differentiation) โดยปกติ บุคคลจะมีบุคลิกภาพเด่นชัดอยู่ลักษณะหนึ่ง แม้จะมีบุคลิกลักษณะอื่น ๆ ปะปนอยู่บ้าง แต่บางคนอาจจะมีบุคลิกภาพลักษณะต่าง ๆ อยู่ในระดับใกล้เคียงกันจนยากต่อการชี้ชัดลงไปว่า บุคคลนั้นมีบุคลิกภาพลักษณะใด

3. ความเหมาะสมกัน (Congruence) บุคลิกภาพและสิ่งแวดล้อมต้องมีความเหมาะสมกัน เช่น สิ่งแวดล้อมของผู้ที่มีความสนใจประเภทงานช่างฝีมือและกลางแจ้ง ย่อมเหมาะสมกับบุคลิกภาพของผู้ที่มีความสนใจอาชีพประเภทนี้มากกว่าบุคลิกภาพของผู้ที่มีความสนใจประเภทอื่น

4. การคาดคะเน (Calculus) โดยเหตุที่บุคลิกภาพแต่ละลักษณะและสิ่งแวดล้อมแต่ละอย่างมิได้แยกจากกันโดยเด็ดขาด และต่างก็มีความสัมพันธ์ภายในกันอยู่ ดังนั้นเมื่อบุคคลมีบุคลิกภาพลักษณะหนึ่งก็ทำให้สามารถคาดคะเนถึงบุคลิกภาพลักษณะอื่นได้ด้วย

1.3 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาต่อ

1.3.1 ความหมายของการศึกษาต่อ

อัญชลี ธรรมะวิสิกุล (ม.ป.ป.) การศึกษาต่อเนื่องเป็นการศึกษาที่จัดขึ้นเพื่อสนองความต้องการและความจำเป็นของบุคคลต่อเนื่องไปจากการศึกษาขั้นพื้นฐานและอุดมศึกษาโกวิท วรพิพัฒน์ (อ้างถึงในกรมการศึกษานอกโรงเรียน, 2537) ได้ให้ความหมายของการศึกษาต่อเนื่องว่าเป็นการให้ความรู้เพิ่มเติมเรื่องที่ได้ศึกษามาแล้วในโรงเรียนหรือมหาวิทยาลัย เมื่อบุคคลจบการศึกษาไปประกอบอาชีพระยะหนึ่ง แล้วมีความจำเป็นต้องหาความรู้เฉพาะ หรือเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนั้นเพิ่มเติม ทำให้ผู้นั้นสมัครเรียนเพิ่มเติมจากสถาบันการศึกษา เพื่อก้าวทันการเปลี่ยนแปลงทางวิชาการและเทคโนโลยีของสังคมโลก โดยอาจได้รับประกาศนียบัตรหรือใบรับรอง การศึกษาต่อเนื่องในรูปของการศึกษาผู้ใหญ่ที่จัดให้แก่ผู้เรียนที่มีอายุเกินวัยเรียนตามกฎหมาย แต่ไม่มีโอกาสเข้าเรียนด้วยเหตุที่ยากจน ต้องประกอบอาชีพหรือเร่ร่อน อพยพย้ายถิ่น อยู่ท้องถิ่นห่างไกล บุคคลเหล่านี้จำเป็นต้องมีทักษะพื้นฐานของการเรียนรู้ หรือทักษะการอ่านออกเขียนได้ คิดเลขเป็น มีวิชาความรู้ทางอาชีพ มีคุณธรรมจริยธรรม และหน้าที่พลเมืององค์การยูเนสโก นิยามการศึกษาต่อเนื่องว่าเป็น “ความคิดรวบยอดอย่างกว้าง ๆ ซึ่งรวมถึงโอกาสทั้งปวงตามความต้องการและความจำเป็นในการเรียน นอกเหนือไปจากการศึกษาเพื่อการอ่านออกเขียนได้ขั้นพื้นฐาน เป็นการศึกษานอกโรงเรียน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้กับบุคคลสรุปการศึกษาต่อเนื่อง หมายถึง

- การศึกษาต่อเนื่องสำหรับผู้อ่านออกเขียนได้
- การจัดการศึกษาที่สนองความต้องการความจำเป็นของผู้เรียน
- การจัดประสบการณ์ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย โดยหน่วยงานทางการศึกษาต่าง ๆ
- การศึกษาที่ถูกกำหนดในรูปของโอกาส เพื่อให้ผู้กพันต่อเนื่องกับการเรียนรู้ตลอดชีวิต หลังจากจบระดับประถมศึกษาหรือเทียบเท่า
- การศึกษาที่ให้โอกาสทางการศึกษา เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ ตลอดชีวิตให้กับบุคคล

1.3.2 ประเภทของการศึกษาต่อ

1.3.2.1 การศึกษาต่อสายอาชีวศึกษา

นักเรียนที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 แล้วมีทางเลือกในการศึกษาต่อทางด้านสายอาชีพอีกทางหนึ่ง นั่นก็คือศึกษาต่อในโรงเรียนอาชีวศึกษา ซึ่งใช้เวลาในการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) 3 ปี โดยสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีหน้าที่โดยตรงในการจัดการศึกษาวิชาชีพ เพื่อพัฒนากำลังคนระดับกึ่งฝีมือ ระดับฝีมือและระดับผู้ชำนาญการเฉพาะสาขาวิชาชีพ (ระดับเทคนิค) ให้สอดคล้องกับตลาดแรงงาน สภาพเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม สามารถเป็นผู้ปฏิบัติงานหัวหน้างานหรือเป็นผู้ประกอบการ และการประกอบอาชีพอิสระได้ โดยเน้นการแก้ปัญหาสร้างองค์ความรู้ในอาชีพ มีบุคลิกภาพ คุณธรรมและเจตคติที่ดี หลังจากศึกษาจบ

แล้วสามารถศึกษาต่อในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) อีก 2 ปี หรืออาจจะศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี 4 ปีก็ได้เช่นกัน

หลักสูตรการศึกษาเปิดการศึกษาในประเภทวิชาต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. ประเภทวิชาอุตสาหกรรม

1.1 สาขาวิชาเครื่องกล แบ่งออกเป็น สาขางานยานยนต์ เครื่องกลอุตสาหกรรม เครื่องกลเรือ เครื่องกลเกษตร ตัวถังและสีรถยนต์

1.2 สาขาวิชาเครื่องมือกลและซ่อมบำรุง แบ่งออกเป็น สาขางานเครื่องมือกล ซ่อมบำรุงเครื่องจักรกล เขียนแบบเครื่องกล ชิ้นส่วนเครื่องจักรกลเกษตร แม่พิมพ์พลาสติก แม่พิมพ์โลหะ

1.3 สาขาวิชาโลหะการแบ่งออกเป็น สาขางานเชื่อมโลหะ อุตสาหกรรมต่อตัวถังรถโดยสาร

1.4 สาขาวิชาไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ แบ่งออกเป็น สาขางานไฟฟ้ากำลัง อิเล็กทรอนิกส์ โทรคมนาคม เมคคาทรอนิกส์ เทคนิคคอมพิวเตอร์

1.5 สาขาวิชาการก่อสร้างแบ่งออกเป็น สาขางานก่อสร้างโยธา สถาปัตยกรรม เครื่องเรือนและการตกแต่งภายใน สำรอง

1.6 สาขาวิชาการพิมพ์ แบ่งออกเป็น สาขางานการพิมพ์

1.7 สาขาวิชาแว่นตาและเลนส์ แบ่งออกเป็น สาขางานแว่นตาและเลนส์

1.8 สาขาวิชาการต่อเรือ แบ่งออกเป็น สาขางานต่อเรือโลหะ ต่อเรือไม้ ซ่อมบำรุงเรือ

1.9 สาขาวิชาผลิตภัณฑ์ยาง แบ่งออกเป็น สาขางานผลิตภัณฑ์ยาง

2. ประเภทวิชาพาณิชยกรรม/บริหารธุรกิจ

2.1 สาขาวิชาพาณิชยกรรมแบ่งออกเป็น สาขางานการบัญชี การขาย การเลขานุการ คอมพิวเตอร์ธุรกิจ ธุรกิจค้าปลีก ธุรกิจสถานพยาบาล การประชาสัมพันธ์ ภาษาต่างประเทศ งานสำนักงานสำหรับผู้พิการทางสายตา

2.2 สาขาวิชาธุรกิจบริการ แบ่งออกเป็น สาขางานการจัดการความปลอดภัย การจัดการความสะอาด

3.ประเภทวิชาศิลปกรรม

3.1 สาขาวิชาศิลปกรรมแบ่งออกเป็น สาขางาน ทัศนศิลป์ การออกแบบ ศิลปหัตถกรรม อุตสาหกรรม เครื่องหนัง เครื่องเคลือบดินเผา เทคโนโลยีการถ่ายภาพฯ เครื่องประดับอัญมณี ช่างทองหลวง เทคโนโลยีศิลปกรรม การพิมพ์สกรีน คอมพิวเตอร์กราฟิก ศิลปหัตถกรรมโลหะ รูปพรรณและเครื่องประดับ ดนตรีสากล เทคโนโลยีนิเทศศิลป์ ช่างทันตกรรม

4. ประเภทวิชาคหกรรม

4.1 สาขาวิชาผ้าและเครื่องแต่งกายแบ่งออกเป็น สาขางาน ผลิตและตกแต่งสิ่งทอ ออกแบบเสื้อผ้า ตัดเย็บเสื้อผ้า อุตสาหกรรมเสื้อผ้า ธุรกิจเสื้อผ้า

4.2 สาขาวิชาอาหารและโภชนาการแบ่งออกเป็น สาขางาน อาหารและโภชนาการ แปรรูปอาหาร ธุรกิจอาหาร

4.3 สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์แบ่งออกเป็น สาขางาน คหกรรมการผลิต คหกรรมบริการ ธุรกิจคหกรรม คหกรรมเพื่อการโรงแรม

4.4 สาขาวิชาเสริมสวยแบ่งออกเป็น สาขางาน เสริมสวย

5. ประเภทวิชาเกษตรกรรม

5.1 สาขาวิชาเกษตรศาสตร์แบ่งออกเป็น สาขางาน พืชศาสตร์ สัตวศาสตร์ อุตสาหกรรมเกษตร ช่างเกษตร เกษตรทั่วไป การประมง

6. ประเภทวิชาประมง

- 6.1 สาขาวิชาเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ แบ่งออกเป็น สาขางาน เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ
- 6.2 สาขาวิชาแปรรูปสัตว์น้ำ แบ่งออกเป็น สาขางาน แปรรูปสัตว์น้ำ การผลิตซูริมิและผลิตภัณฑ์
- 6.3 สาขาวิชาประมงทะเล แบ่งออกเป็น สาขางาน ประมงทะเล

7. ประเภทวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว

- 7.1 สาขาวิชาการโรงแรมและการท่องเที่ยว แบ่งออกเป็น สาขางาน การโรงแรม การท่องเที่ยว

8. ประเภทวิชาอุตสาหกรรมสิ่งทอ

- 8.1 สาขาวิชาเทคโนโลยีสิ่งทอ แบ่งออกเป็น สาขางาน เทคโนโลยีสิ่งทอ
- 8.2 สาขาวิชาเคมีสิ่งทอ แบ่งออกเป็น สาขางาน เคมีสิ่งทอ
- 8.3 สาขาวิชาอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูป แบ่งออกเป็น สาขางาน อุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูป

9. ประเภทวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

- 9.1 สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ แบ่งออกเป็น สาขางาน เทคโนโลยีสารสนเทศ
- 9.2 สาขาวิชาเทคโนโลยีระบบเสียง แบ่งออกเป็น สาขางาน เทคโนโลยีระบบเสียง

10. หลักสูตรประกาศนียบัตรครูเทคนิคชั้นสูง (ปทส.) 2551

- 10.1 สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ วิชาเอก คอมพิวเตอร์ธุรกิจ
- 10.2 สาขาวิชาเครื่องกล วิชาเอก เทคนิคช่างยนต์
- 10.3 สาขาวิชาเทคนิคการผลิต วิชาเอก เชื่อมและประสาน
- 10.4 สาขาวิชาโยธา วิชาเอก เทคนิคโยธา
- 10.5 สาขาวิชาไฟฟ้า วิชาเอก เทคนิคไฟฟ้ากำลัง
- 10.6 สาขาวิชาไฟฟ้า วิชาเอก เทคนิคไฟฟ้าสื่อสาร

1.3.2 การศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา

สารานุกรม (2551) ให้ความหมายว่า การอุดมศึกษา (Higher education) เป็นการศึกษาในระดับสูง พจนานุกรมศัพท์ศึกษาศาสตร์ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2551 ให้ความหมายของการอุดมศึกษาว่า เป็น "การจัดการศึกษาหลังมัธยมศึกษาตอนปลาย ประกอบด้วย การศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี การศึกษาระดับปริญญาตรี และสูงกว่า" อาจเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า เป็นการศึกษา หลังมัธยมศึกษา (Postsecondary education) โดยทั่วไป การศึกษาก่อนระดับอุดมศึกษานิยม แบ่งเป็นการประถมศึกษา ซึ่งเป็นการศึกษาระดับแรก (Primary education) ที่ใช้เวลาประมาณ 6 ปี และการมัธยมศึกษาซึ่งเป็นการศึกษาระดับที่ 2 (Secondary education) ที่ใช้เวลาอีกประมาณ 6 ปี และเมื่อถึงระดับอุดมศึกษาจึงเรียกกันว่า เป็นการศึกษา ระดับที่ 3 (Tertiary education) ซึ่งเริ่มตั้งแต่ประมาณปีที่ 13 เป็นต้นไป

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ) ได้จำแนกกลุ่มคณะไว้ 9 กลุ่มคณะดังนี้
กลุ่มสาขาวิชาต่าง ๆ พร้อมรายละเอียด

1. กลุ่มสาขาวิชาศึกษาศาสตร์และการฝึกหัดครู

คณะที่เปิดสอนในกลุ่มสาขาวิชานี้ : คณะศึกษาศาสตร์ คณะครุศาสตร์ และคณะครุศาสตร์
อุตสาหกรรม

สาขาวิชาที่เปิดสอน : การศึกษาปฐมวัย ประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา อุดมศึกษา
การศึกษานอกโรงเรียน เทคโนโลยีการศึกษา การบริหารการศึกษา การบริหารอาชีวศึกษา การวัดและ
ประเมินผลการศึกษา พลศึกษา ดนตรีศึกษา คหกรรมศาสตร์ศึกษา ศิลปศึกษา จิตวิทยา บรรณารักษ์
ศิลปะอุตสาหกรรม ฯลฯ

ความรู้พื้นฐาน : มีความรู้ด้านภาษา สังคมศึกษา และวิชาอื่น ๆ

บุคลิกภาพที่เหมาะสม : เป็นผู้ใฝ่ศึกษา มีใจรักการเป็นครู มีอุดมคติ รักเด็ก มีคุณธรรม เมตตากรุณา มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ได้ดี ปรับตัวเข้ากับคนอื่นได้ง่าย มีบุคลิกภาพที่เป็นแบบอย่างที่ดี

ลักษณะอาชีพ : การถ่ายทอดความรู้แก่เยาวชน หรือบุคคล ดูแล และให้เด็กมีคุณธรรม ประเมินผลการเรียนการสอน บริหาร และบริการเพื่อประโยชน์ทางการศึกษา

ตำแหน่งหรืออาชีพเมื่อสำเร็จการศึกษา : ครู อาจารย์ นักบริหารการศึกษา นักวิชาการศึกษา นักแนะแนว เจ้าหน้าที่ฝึกอบรม เจ้าหน้าที่โสตทัศนศึกษา บรรณารักษ์ นักดนตรี นักสหนาการ นักจิตวิทยา นักโภชนาการ ฯลฯ

2. กลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์ ศาสนา และเทววิทยา

คณะที่เปิดสอนในกลุ่มสาขาวิชานี้ : คณะอักษรศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ คณะโบราณคดี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

สาขาวิชาที่เปิดสอน : ภาษาศาสตร์ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ ภาษาจีน ภาษาญี่ปุ่น ภาษาเยอรมัน ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ บรรณารักษ์ ปรัชญา ศาสนา เทววิทยา โบราณคดี อังกฤษเพื่อวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ฯลฯ

ความรู้พื้นฐาน : มีความรู้ในวิชาสังคมศึกษา ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และภาษาอื่น ๆ

บุคลิกภาพที่เหมาะสม : มีความสามารถและทักษะทางภาษา รักการอ่าน มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มั่นใจตนเอง ละเอียดรอบคอบ มีความพากเพียร สนใจการเปลี่ยนแปลงในศิลปวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม

ลักษณะอาชีพ : เป็นงานที่ศึกษาค้นคว้าเรื่องราวต่าง ๆ ของมนุษย์ ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน วิเคราะห์ วิจัยเหตุการณ์ในอดีต ปัจจุบัน และรวบรวมข้อมูลทางประวัติศาสตร์

ตำแหน่งหรืออาชีพเมื่อสำเร็จการศึกษา : ครู อาจารย์ นักวิชาการศึกษา นักภาษาศาสตร์ นักประพันธ์ มัคคุเทศก์ ล่าม บรรณาธิการ นักโบราณคดี บรรณารักษ์ เลขานุการ เจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ เจ้าหน้าที่วิเทศสัมพันธ์ ฯลฯ

3. กลุ่มสาขาวิชาจิตรศิลป์และประยุกต์ศิลป์

คณะที่เปิดสอนในกลุ่มสาขาวิชานี้ : คณะจิตรศิลป์ คณะจิตรกรรม ประติมากรรมและภาพพิมพ์ คณะมัณฑนศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ คณะโบราณคดี คณะมนุษยศาสตร์

สาขาวิชาที่เปิดสอน : ทัศนศิลป์ นิเทศศิลป์ นฤมิตรศิลป์ นาฏศิลป์ ดุริยางศิลป์ ศิลปะไทย ศิลปะภาพถ่าย ศิลปะประยุกต์ ประวัติศาสตร์ศิลปะ การออกแบบเครื่องเคลือบดินเผา จิตรกรรม ประติมากรรม และภาพพิมพ์ ฯลฯ

ความรู้พื้นฐาน : มีความรู้ดีในวิชาภาษาไทย สังคมศึกษา ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ ศิลปะดนตรี (ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ)

บุคลิกภาพที่เหมาะสม : มีความสามารถและถนัดทางศิลปะ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รักอิสระ ไม่ชอบเลียนแบบใคร รักความสวยงามและธรรมชาติ มีความละเอียดอ่อน

ลักษณะอาชีพ : เป็นงานเกี่ยวกับศิลปะประดิษฐ์ เสนอแนวคิดด้านศิลปะ เป็นการแสดงออก เฉพาะบุคคลในด้านศิลปะแขนงต่าง ๆ

ตำแหน่งหรืออาชีพเมื่อสำเร็จการศึกษา : ช่างศิลป์ ช่างภาพ นักแต่งเพลง นักประติมากร จิตรกร มัณฑนากร นักออกแบบ เจ้าหน้าที่โสตทัศนศึกษา นักวิชาการ ครู อาจารย์ ฯลฯ

4. กลุ่มสาขาวิชานิติศาสตร์

คณะที่เปิดสอนในกลุ่มสาขาวิชานี้ : คณะนิติศาสตร์

สาขาวิชาที่เปิดสอน : กฎหมาย กฎหมายเยาวชน กฎหมายเอกชน กฎหมายอาญา กฎหมายธุรกิจ กฎหมายที่ดินและทรัพย์สิน กฎหมายระหว่างประเทศ บริหารกฎหมาย

ความรู้พื้นฐาน : ภาษาไทย ภาษาต่าง ๆ สังคมศึกษา และคณิตศาสตร์

บุคลิกภาพที่เหมาะสม : มีลักษณะเป็นผู้นำ บุคลิกภาพดี ชอบสังคม มนุษย์สัมพันธ์ดี จดจำ ระเบียบ แม่นยำ ซื่อสัตย์ รับผิดชอบ รักษาความยุติธรรม มีเหตุผล กล้าแสดงความคิดเห็น มีความมั่นใจในตนเอง

ลักษณะอาชีพ : เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับบุคคล องค์กรด้านกฎหมาย และระเบียบต่าง ๆ คดีแพ่ง คดีอาญา ให้คำแนะนำปรึกษากฎหมาย พิพากษา อรรถคดี ฯลฯ

ตำแหน่งหรืออาชีพเมื่อสำเร็จการศึกษา : ทนายความ นิติกร ตำรวจ นักการเมือง เจ้าหน้าที่สรรพากร ผู้พิพากษา อัยการ เจ้าหน้าที่เร่งรัดหนี้สิน เจ้าหน้าที่แรงงานสัมพันธ์ เจ้าหน้าที่ที่ดิน ครู อาจารย์ ที่ปรึกษากฎหมาย ฯลฯ

5. กลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์

5.1 สาขาวิชาสังคมศาสตร์ และพฤติกรรมศาสตร์

คณะที่เปิดสอนในกลุ่มสาขาวิชานี้ : คณะสังคมศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะศิลปะศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ คณะสถิติประยุกต์ คณะพัฒนาการเศรษฐกิจ

สาขาวิชาที่เปิดสอน : ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ กฎหมาย การเมืองการปกครอง พัฒนาชุมชน จิตวิทยา เทคโนโลยีสังคม สัมมนาสังคม บรรณารักษศาสตร์ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การวิเคราะห์และวางแผนทางสังคม ฯลฯ

ความรู้พื้นฐาน : ภาษาไทย สังคมศึกษา ภาษาต่างประเทศ คณิตศาสตร์

บุคลิกภาพที่เหมาะสม : มีความสนใจศึกษาชีวิตมนุษย์ สังคม ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม มีทักษะทางภาษาทั้งการเขียน การพูด ชอบช่วยเหลือสังคม กล้าแสดงความคิดเห็น มีมนุษยสัมพันธ์ดี มีจิตใจโอปอ้อมอารี

ลักษณะอาชีพ : วางแผนสำรวจวิจัยข้อมูลต่าง ๆ ทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง จิตวิทยา และสังคมวิทยา เผยแพร่ความรู้และข่าวสารสู่ประชาชน ศึกษาวิจัยชีวิตมนุษย์ด้านสังคม สิ่งแวดล้อมและพฤติกรรม

ตำแหน่งหรืออาชีพเมื่อสำเร็จการศึกษา : นักสังคมสงเคราะห์ นักสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา นักจิตวิทยา นักวิเคราะห์นโยบายและแผน เจ้าหน้าที่ฝึกอบรม นักเทศก์ เจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ ผู้สื่อข่าว ครู อาจารย์ เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง ปลัดอำเภอ นักบริหารงานบุคคล ฯลฯ

5.2 สาขาการบริหารพาณิชยกรรม และบริหารธุรกิจ

คณะที่เปิดสอนในกลุ่มสาขาวิชานี้ : คณะบริหารธุรกิจ คณะพาณิชยศาสตร์ และการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ คณะสังคมศาสตร์

สาขาวิชาที่เปิดสอน : บัญชี การเงินการธนาคาร การบริหารธุรกิจ การจัดการ การบริหารงานบุคคล การเลขานุการ สถิติ การสหกรณ์ การท่องเที่ยว การโรงแรม การตลาด การตลาดระหว่างประเทศ เทคโนโลยีสารสนเทศทางธุรกิจ พาณิชยนาวิ ฯลฯ

ความรู้พื้นฐาน : คณิตศาสตร์ สถิติ ภาษาไทย และภาษาต่างประเทศ สังคมศึกษา

บุคลิกภาพที่เหมาะสม : เป็นคนคล่องตัวเชิงธุรกิจ มีความสามารถในการวางแผน ฉลาดเฉลียว มีไหวพริบ สนใจข่าวสารและเศรษฐกิจ มีความละเอียด รอบคอบ สุขุม ขยันหมั่นเพียร กล้าตัดสินใจ เชื่อมั่นในตนเอง มีความสามารถทางคณิตศาสตร์ และสถิติ

ลักษณะอาชีพ : วางแผน ดำเนินธุรกิจ ติดต่อประสานงาน ปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ ในองค์กรด้านธุรกิจ

ตำแหน่งหรืออาชีพเมื่อสำเร็จการศึกษา : นักธุรกิจ นายธนาคาร นักวิจัยตลาด ผู้ขายประกัน พนักงานขาย เจ้าหน้าที่วัสดุ เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน เจ้าหน้าที่การเงิน เจ้าหน้าที่ การคลัง สรรพากร สมุหบัญชี พนักงานคุมสต็อกสินค้า โปรแกรมเมอร์ ครู ฯลฯ

5.3 สาขาวิชาสื่อสารมวลชนและการเอกสาร

คณะที่เปิดสอนในกลุ่มสาขาวิชานี้ : คณะนิเทศศาสตร์ คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน คณะมนุษยศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ คณะศิลปะศาสตร์

สาขาวิชาที่เปิดสอน : หนังสือพิมพ์ การประชาสัมพันธ์ การโฆษณา วิทยุ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ ภาพถ่าย งานสารนิเทศ บรรณารักษ์ วาทยศิลป์ การสื่อสาร ฯลฯ

ความรู้พื้นฐาน : ภาษาไทย สังคมศึกษา ภาษาต่างประเทศ

บุคลิกภาพที่เหมาะสม : มีความสามารถทางภาษาไทย และภาษาอังกฤษ มีทักษะในการสื่อสาร มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ กล้าแสดงความคิดเห็น มีมนุษยสัมพันธ์ดี ชอบสมาคม ช่างสังเกต สนใจข่าวรอบตัว

ลักษณะอาชีพ : บริหารงานเอกสาร เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารทางสื่อต่าง ๆ นำเสนอข่าว สารคดี ภาพยนตร์ ละคร ผลงานโฆษณา

ตำแหน่งหรืออาชีพเมื่อสำเร็จการศึกษา : นักประชาสัมพันธ์ นักข่าว นักหนังสือพิมพ์ นักการเมือง นักจัดรายการวิทยุโทรทัศน์ พิธีกร ผู้ผลิตภาพยนตร์ ครู อาจารย์ ฯลฯ

5.4 สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์

คณะที่เปิดสอนในกลุ่มสาขาวิชานี้ : คณะศึกษาศาสตร์ คณะเกษตรศาสตร์ คณะคหกรรมศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์

สาขาวิชาที่เปิดสอน : คหกรรมศาสตร์ พัฒนาการเด็กและครอบครัว โภชนาการชุมชน

ความรู้พื้นฐาน : สุขศึกษา สังคมศึกษา ภาษาไทย

บุคลิกภาพที่เหมาะสม : เป็นผู้นำ และสนใจความเป็นอยู่ที่ดีของมนุษย์ในเรื่องปัจจัยสี่ เช่น ที่อยู่ เสื้อผ้า ยารักษาโรค อาหาร มีศิลปะในการปรับปรุงอาหาร หรือแต่งกาย

ลักษณะอาชีพ : ให้ความรู้ในเรื่องโภชนาการ สามารถดำเนินธุรกิจด้านการประกอบอาหาร การออกแบบเครื่องแต่งกายและตัดเย็บเสื้อผ้า การดูแลเด็ก และให้ความรู้เรื่องพัฒนาการเด็ก

ตำแหน่งหรืออาชีพเมื่อสำเร็จการศึกษา : นักโภชนาการ นักออกแบบเครื่องแต่งกาย นักจิตวิทยาเด็ก ครู อาจารย์ ฯลฯ

6. กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ธรรมชาติ

คณะที่เปิดสอนในกลุ่มสาขาวิชานี้ : คณะวิทยาศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี คณะพลังงานและวัสดุ คณะวิทยาศาสตร์ประยุกต์ คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม คณะทรัพยากรธรรมชาติ

สาขาวิชาที่เปิดสอน : เคมี ฟิสิกส์ ชีววิทยา คณิตศาสตร์ สถิติ คอมพิวเตอร์ เทคโนโลยี อิเล็กทรอนิกส์ วัสดุศาสตร์ วัสดุประยุกต์และไอโซโทป ฯลฯ

ความรู้พื้นฐาน : คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ เคมี ฟิสิกส์ ชีววิทยา และภาษาอังกฤษ

บุคลิกภาพที่เหมาะสม : มีสติปัญญาดี สนใจงานด้านวิทยาศาสตร์ ชอบใช้ปัญญามากกว่าแรงงาน ช่างสังเกตละเอียด รอบคอบ ชอบค้นคว้าทดลอง ใฝ่หาความรู้กับวิทยาการใหม่ ๆ เสมอ ไม่ชอบเลียนแบบสังคม เชื่อมั่นในตนเอง

ลักษณะอาชีพ : เป็นงานวิทยาศาสตร์ ค้นคว้า ศึกษาทดลอง วิเคราะห์ วิจัยเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติ หรือในห้องปฏิบัติการ

ตำแหน่งหรืออาชีพเมื่อสำเร็จการศึกษา : นักวิทยาศาสตร์ นักเคมีปฏิบัติ นักฟิสิกส์ นักคณิตศาสตร์ นักอุตุนิยมวิทยา เจ้าหน้าที่คอมพิวเตอร์ เจ้าหน้าที่วิทยาศาสตร์การแพทย์ นักนิเวศวิทยา นักธรณีวิทยา นักวิเคราะห์วิจัย ครู อาจารย์ ฯลฯ

7. กลุ่มสาขาวิชาแพทยศาสตร์และวิชาที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ

คณะที่เปิดสอนในกลุ่มสาขาวิชานี้ : คณะแพทยศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์ คณะเทคนิคการแพทย์ คณะสาธารณสุขศาสตร์ คณะเภสัชศาสตร์ คณะทันตแพทยศาสตร์ คณะสัตวแพทยศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์สุขภาพ คณะเวชศาสตร์เขตร้อน คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

สาขาวิชาที่เปิดสอน : การแพทย์ การพยาบาล กายภาพบำบัด รังสีเทคนิค โภชนาวิทยา อนามัย ชุมชน จิตวิทยาคลินิก ทันตกรรม เภสัชกรรม สัตวแพทย์ วิทยาศาสตร์การแพทย์ ฯลฯ

ความรู้พื้นฐาน : ชีววิทยา เคมี ฟิสิกส์ คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ

บุคลิกภาพที่เหมาะสม : เป็นกลุ่มคนที่มีสติปัญญาดี ใช้เหตุผลมากกว่าจินตนาการ มีความสามารถทางคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ กล้าตัดสินใจ ใจคอหนักแน่น มีจรรยาบรรณวิชาชีพ สุขภาพจิตดี ไม่พิการทางร่างกาย มีจริยธรรม

ลักษณะอาชีพ : ศึกษาค้นคว้า วิเคราะห์ วิจัย ทดลอง ตรวจสอบวินิจฉัย ให้บริการทางการแพทย์และวิทยาศาสตร์ บำบัดโรคร้ายของมนุษย์ ตลอดจนส่งเสริมป้องกันให้บุคคลมีสุขภาพดี

ตำแหน่งหรืออาชีพเมื่อสำเร็จการศึกษา : แพทย์ สัตวแพทย์ พยาบาล เภสัชกร เจ้าหน้าที่วิทยาศาสตร์การแพทย์ เจ้าหน้าที่รังสีเทคนิค นักกายภาพบำบัด นักจิตเวช เจ้าหน้าที่สาธารณสุข ครู อาจารย์

8. กลุ่มสาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์

8.1 วิศวกรรมศาสตร์

คณะที่เปิดสอนในกลุ่มสาขาวิชานี้ : คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะเทคโนโลยี คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม คณะพลังงานและวัสดุ

สาขาวิชาที่เปิดสอน : วิศวกรรมอุตสาหการ วิศวกรรมโลหการ วิศวกรรมสื่อสาร วิศวกรรมไฟฟ้า วิศวกรรมโยธา วิศวกรรมคอมพิวเตอร์ วิศวกรรมเกษตร วิศวกรรมอิเล็กทรอนิกส์ วิศวกรรมเคมี วิศวกรรมสิ่งแวดล้อม

ความรู้พื้นฐาน : คณิตศาสตร์ ฟิสิกส์ เคมี ภาษาอังกฤษ

บุคลิกภาพที่เหมาะสม : สติปัญญาดี มีความสามารถทางคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ โดยเฉพาะฟิสิกส์ มีทักษะทางมิติสัมพันธ์ ชอบทำงานที่เป็นรูปธรรมมากกว่านามธรรม ชอบประดิษฐ์คิดค้น ไม่ชอบสังคม อดทน ละเอียดรอบคอบ มีความมั่นใจในตนเอง มีความคิดริเริ่ม ซื่อสัตย์

ลักษณะอาชีพ : เป็นงานด้านวิทยาศาสตร์ประยุกต์เกี่ยวข้องกับการออกแบบวางแผน ควบคุม การก่อสร้าง ผลิตการซ่อมแซมสิ่งก่อสร้าง อุปกรณ์ต่าง ๆ

ตำแหน่งหรืออาชีพเมื่อสำเร็จการศึกษา : วิศวกร ผู้ควบคุมการก่อสร้าง โฟร์แมน ช่างเขียนแบบ ช่างเทคนิค ครู อาจารย์

8.2 สถาปัตยกรรมศาสตร์และผังเมือง

คณะที่เปิดสอนในกลุ่มสาขาวิชานี้ : คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ คณะพัฒนาเศรษฐกิจ

สาขาวิชาที่เปิดสอน : สถาปัตยกรรม เคหการ สถาปัตยกรรมภายใน การออกแบบชุมชนเมือง ประวัติศาสตร์สถาปัตยกรรม ภูมิสถาปัตยกรรม ฯลฯ

ความรู้พื้นฐาน : คณิตศาสตร์ ฟิสิกส์ เคมี ภาษาอังกฤษ

บุคลิกภาพที่เหมาะสม : มีความสามารถและมีพื้นฐานศิลปะ รักศิลปะ มีความคิดริเริ่มและจินตนาการ มีความคิดในลักษณะที่เป็นตรรกศาสตร์ สามารถถ่ายทอดเป็นภาพ และรูปธรรมที่เห็นได้ มีจรรยาบรรณวิชาชีพ

ลักษณะอาชีพ : ออกแบบสร้างอาคารสถานที่ พัฒนาผังเมือง

ตำแหน่งหรืออาชีพเมื่อสำเร็จการศึกษา : สถาปนิก นักออกแบบ ครู อาจารย์

9. กลุ่มสาขาวิชาเกษตรศาสตร์ วนศาสตร์ และการประมง

คณะที่เปิดสอนในกลุ่มสาขาวิชานี้ : คณะเกษตรศาสตร์ คณะประมง คณะวนศาสตร์ คณะเทคโนโลยีเกษตร คณะอุตสาหกรรมเกษตร

สาขาวิชาที่เปิดสอน : เกษตรกลุวิชาณ ภูมิวิทยา โรคพืช ปฐพีวิทยา พืชไร่ พืชสวน สัตวบาล นิเทศศาสตร์การเกษตร ส่งเสริมการเกษตร การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

ความรู้พื้นฐาน : ชีววิทยา ฟิสิกส์ เคมี คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ

บุคลิกภาพที่เหมาะสม : รักธรรมชาติ ชอบทำงานใช้กำลัง ทำงานกลางแจ้งได้ อารมณ์เยือกเย็น รักอิสระ สันโดษ ชอบการผจญภัย ไม่พิถีพิถันในการใช้ชีวิตมากนัก สุขภาพแข็งแรง อดทน ขยันขันแข็ง

ลักษณะอาชีพ : ศึกษา สังเกต วิเคราะห์ วิจัย ผลิต ป้องกัน ส่งเสริม เผยแพร่ จัดการอนุรักษ์ และแปรรูปผลิตผลด้านการเกษตรกรรม เลี้ยงสัตว์ ประมง และป่าไม้

ตำแหน่งหรืออาชีพเมื่อสำเร็จการศึกษา : เกษตรกร นักวิชาการเกษตร เจ้าหน้าที่ป่าไม้ นักการประมง เจ้าหน้าที่เกษตรและสหกรณ์ นักจัดสวน นักปศุสัตว์ เจ้าของฟาร์มพืช หรือสัตว์ ฯลฯ (แนะแนวการศึกษาและแนะแนวชีวิต,ม.ป.ป)

1.4 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษาในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพของนักเรียน

1.4.1 การเตรียมความพร้อมด้านการจัดการเรียนการสอน

ในการเตรียมความพร้อมด้านการจัดการเรียนการสอน สถานศึกษามีบทบาทในการดำเนินการ ดังนี้ การสอนมีความหมายหลายอย่าง เช่น หมายถึง การถ่ายทอดความรู้ การฝึกให้ผู้เรียนคิด แก้ปัญหาต่าง ๆ การจัดสิ่งแวดล้อมและกิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียนเรียนเกิดการเรียนรู้ การจัดประสบการณ์ ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ การสร้างหรือจัดสถานการณ์เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ การแนะแนวทาง แก่ผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

สรุปแล้วการสอนจะมีลักษณะดังนี้ คือ มีการจัดดำเนินการของผู้สอน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยผู้เรียนทำกิจกรรมที่อาศัยกระบวนการ (process) ของสมอง เช่น ฟัง อ่าน พูด เขียน โยงความสัมพันธ์เปรียบเทียบ เพื่อให้เกิดความรู้ดังกล่าว ผลการเรียนรู้อาจอยู่ในรูปของความเข้าใจ การคิดวิเคราะห์ การประเมินผล ฯลฯ การจัดดำเนินการของผู้สอนอาจอยู่ในรูปบรรยาย อธิบาย สาธิต หรือปฏิบัติให้ดู ให้อ่าน เนื้อหาสาระ ให้อภิปราย ให้ทำแบบฝึกหัด ให้ศึกษาจากสื่อต่าง ๆ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545)

แนวคิดพื้นฐานในการจัดการเรียนการสอน

แนวคิดพื้นฐานในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพที่ดี ได้แก่

1. บรรยากาศสิ่งแวดล้อม เป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างหนึ่งที่ครูควรพัฒนาและจัดอย่างเหมาะสม เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความศรัทธา ซึ่งถือว่าเป็นจุดเริ่มต้นที่ดีอย่างหนึ่งของการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ

2. การเรียนรู้ของผู้เรียนเกิดขึ้นได้ทุกแห่งทุกเวลา ต่อเนื่องยาวนานตลอดชีวิต การสอนในยุคปัจจุบันจะต้องเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนรักที่จะเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต เป็นการเรียนรูด้วยตนเองไม่ใช่การเรียนแบบมีครูสอน ครูจะช่วยให้เพียงช่วงหนึ่งของชีวิต จะต้องเรียนด้วยตนเอง

3. ผลของการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสามารถนำไปสู่กระบวนการปฏิบัติจริงในชีวิตได้ ดังนั้นสิ่งที่จัดให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ ควรเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียน ให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง สร้างความรู้เองและค้นพบความรู้ได้ด้วยตนเอง เพื่อเป็นการเนนความสามารถนำไปใช้ในชีวิตได้อย่างแท้จริง

4. การเรียนรู้ที่ดีจะเกิดการปฏิบัติจริงด้วยการสัมผัสและสัมผัสกันโดยผู้เรียนเอง คือ ผู้เรียนควรจะได้มีโอกาสสัมผัสของจริง สถานการณ์จำลอง การได้ทดลองทำ การได้ร่วมในกระบวนการกลุ่ม จะทำให้ผู้เรียนรูวิธีการอยู่ร่วมกันในสังคม และการแก้ปัญหาของชีวิตได้อย่างมีสติและใช้ปัญญา กล่าวคือการจัดการเรียนการสอนควรเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Learner centered) ของการพัฒนา ให้ผู้เรียนได้เรียนตามความต้องการและให้โอกาสผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนและดำเนินกิจกรรมการพัฒนาตนเองให้เต็มศักยภาพ โดยครูเป็นผู้จัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมให้

5. ภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือภูมิปัญญาชาวบ้านในชนบทที่มีอยู่อย่างมากมายหลายสาขา มีค่าบอกถึงความเจริญมาเป็นเวลานาน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตรท้องถิ่น จะนำเอาทรัพยากรอันมีค่าของท้องถิ่นและภูมิปัญญาของท้องถิ่นชาวบ้านมาใช้ในการเรียนการสอน เช่น ด้านอาชีพเกษตรกรรม ดนตรี วรรณกรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี อันจะส่งผลให้ผู้เรียนรู้จักท้องถิ่นของตน เกิดความรักผูกพันกับท้องถิ่นรวมทั้งใช้ทรัพยากรท้องถิ่นในการประกอบอาชีพด้วย

6. การเรียนรู้ของผู้เรียนไม่ใช่อยู่ที่การสอนและระยะเวลาที่ยาวนาน แต่แก่นแท้ของการเรียนอยู่ที่การเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดการเรียนการสอนควรเป็นการบวนการที่จัดให้ผู้เรียนได้รู้จักการเรียนรู้วิธีแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง โดยใช้รูปแบบและเทคนิควิธีที่หลากหลาย

การจัดการเรียนการสอนตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542

มาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติเต็มศักยภาพ ซึ่งแบ่งเป็นประเด็นสำคัญได้ 3 ประการคือ

1. การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้ได้และพัฒนาตนเองได้ หมายความว่า การจัดการศึกษาจะต้องคำนึงถึงรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยในมาตรา 4 ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิเสรีภาพของบุคคลย่อมได้รับความคุ้มครอง คำว่าศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ หมายถึง มนุษย์เป็นผู้ทรงสิทธิ์ในชีวิตของตน มนุษย์มีฐานะเป็นผู้พร้อมที่จะพัฒนาได้ พร้อมกับมีศักยภาพที่จะร่วมกับมนุษย์อื่นพัฒนาสังคมได้ มนุษย์มีอิสระที่จะพัฒนาตนเอง และตามรัฐธรรมนูญ ได้บัญญัติไว้ในมาตรา 43 วรรคแรกว่า “บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐบาลจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย” การจัดการศึกษาดังกล่าวต้องสามารถพัฒนาผู้เรียนในด้านความรู้และคุณธรรมจริยธรรม ผู้เรียนต้องเจริญเติบโตตามศักยภาพและสร้างความเชื่อมั่นแก่ชุมชนท้องถิ่นได้อย่างเพียงพอ สร้างบุคคลแห่งการเรียนรู้ คิดเป็น พึ่งตนเองได้ เอื้อต่อการดำรงชีวิตและทำประโยชน์แก่สังคม

2. ถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุดการจัดการเรียนรู้ โดยให้โอกาสแก่ผู้เรียนได้ค้นพบความรู้เอง โดยมีส่วนร่วมในการสร้างผลผลิตที่มีความหมายแก่ตนเอง การเรียนรู้ที่มีพลังความคิดมากที่สุดเกิดขึ้นเมื่อผู้เรียนมีส่วนร่วมในการสร้างสิ่งที่มีความหมายต่อตนเอง สิ่งที่ตนเองชอบและสนใจ และด้านกระบวนการเรียนรู้ ผู้จัดต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและเคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิหน้าที่ของผู้เรียน มีการวางแผนการออกแบบกิจกรรมและการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีความหมาย เป็นระบบ และที่สำคัญที่สุดเองเน้นประโยชน์สูงสุดที่จะเกิดกับผู้เรียนเป็นสำคัญ

3. กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ กระบวนการเรียนรู้ คือการค้นหากการปฏิบัติแสดงว่าจริง การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้จะต้องตรงกับสภาพจริงในวิถีชีวิตของผู้เรียนในชุมชนและสังคม บรรยากาศการเรียนรู้สอดคล้องกับการดำรงชีวิต ใส่อะไรที่ หลากหลายเหมาะสมกับความสามารถในการเรียนรู้และความสนใจของผู้เรียน ใหญ่เรียนได้ใช้สมองทุกส่วน (whole brain approach) มีส่วนรวมเสนอกิจกรรมและลงมือปฏิบัติจริงตามลำดับขั้นตอน เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ เพราะแต่ละบุคคลมีความสามารถแตกต่างกัน ซึ่งการดเนอร์ ได้ ศึกษาเกี่ยวกับความหลากหลายของสติปัญญา และได้จำแนกความสามารถของตนได้ 10 ประเภท คือ ด้าน ภาษา ตรรกะและคณิตศาสตร์ ดนตรี การเคลื่อนไหว ศิลปะ มิติสัมพันธ์ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การ สื่อสารความรู้สึก ความลึกซึ้งภายในจิตใจ ความเข้าใจธรรมชาติด้านจิตวิญญาณ (spiritual) และด้านจิตนิยม (existential) การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย เหมาะกับความสนใจและวิธีการเรียนของผู้เรียน แต่ละคนจะส่งผลการสร้างเสริมศักยภาพความเก่งหรือความสามารถของผู้เรียนแต่ละบุคคลตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ (ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ, 2551)

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการจัดการเรียนรู้ จากพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มาตรฐานคุณภาพ การศึกษาระดับคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่สนใจศึกษาในที่นี่ประกอบด้วย การจัดการเรียนการสอนที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อมและสื่อการเรียนการสอน และการวัดผลประเมินผลตาม สภาพจริง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2542 อ้างถึงใน สำลี รักสุทธี, 2544) เสนอแนวคิดการจัดการเรียนการสอนที่ยึด ผู้เรียนเป็นสำคัญไว้ดังนี้ แนวคิดการจัดการเรียนการสอนแบบนี้ เป็นแนวคิดที่ผู้มีหน้าที่จัดการศึกษา คือ ครู อาจารย์ ผู้ที่ทำหน้าที่สอนจะต้องตระหนักเสมอในการจัดกิจกรรมทั้งค่านึงเสมอว่าการจัดการเรียนการสอนนี้ แนวนี้จะต้องจัดอย่างไรองค์ประกอบสำคัญอะไรบ้าง จึงจะเรียกได้ว่า “ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ” ไม่ใช่มีเพียง ความคิด รูปแบบ แต่จะต้องมีทั้งความคิด รูปแบบและวิธีการทุกอย่างต้องเป็นรูปธรรมนำมาปฏิบัติจริงได้ เพื่อให้เห็นภาพชัดเจน ขอนำแนวคิดพื้นฐาน มาให้ทราบ ดังนี้

1. ผู้เรียนมีบทบาทรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง ผู้เรียนคือผู้เรียนรู้ บทบาทของครูคือผู้สนับสนุน (supporter) และเป็นแหล่งความรู้ (resource person) ของผู้เรียน ผู้เรียนจะต้องรับผิดชอบตั้งแต่เลือก และ วางแผนสิ่งที่ตนจะเรียนหรือเข้าไปมีส่วนร่วมในการเลือกและจะเริ่มต้นการเรียนรู้ด้วยตนเองด้วยการศึกษา ค้นคว้า รับผิดชอบการเรียนตลอดจนประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเอง

2. เนื้อหาวิชามีความสำคัญและมีความหมายต่อการเรียนรู้ ในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ปัจจัย สำคัญที่ต้องนำมาพิจารณาประกอบด้วยเนื้อหาวิชา ประสบการณ์เดิม และความต้องการของผู้เรียน การเรียนรู้ ที่สำคัญและมีความหมายจึงขึ้นอยู่กับ สิ่งที่สอน (เนื้อหา) และวิธีที่ใช้สอน (เทคนิคการสอน)

3. การเรียนรู้จะประสบผลสำเร็จหากผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนผู้เรียนจะได้รับความ สนุกสนานจากการเรียน หากได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ได้ทำงานร่วมกับเพื่อน ๆ ได้ค้นพบข้อคำถาม และคำตอบใหม่ ๆ ประเด็นที่ทำทหายและความสามารถในเรื่องใหม่ที่เกิดขึ้น รวมทั้งบรรลุผลสำเร็จของงานที่เขา ได้เริ่มด้วยตนเอง

4. สัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้เรียน การมีสัมพันธภาพที่ดีในกลุ่มจะช่วยส่งเสริมความเจริญงอกงามการ พัฒนาความเป็นผู้ใหญ่การปรับปรุงการทำงาน และการจัดการกับชีวิตของแต่ละบุคคล สัมพันธภาพที่เท่าเทียม กันระหว่างสมาชิกในกลุ่ม จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันของผู้เรียน

5. ครู คือ ผู้อำนวยการความสะดวกและแหล่งความรู้ในการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ครูจะต้องมีความสามารถที่จะค้นพบความต้องการที่แท้จริงของผู้เรียน เป็นแหล่งความรู้ที่ทรงคุณค่าของผู้เรียนและสามารถค้นคว้าหาสื่อวัสดุอุปกรณ์ที่เหมาะสมกับผู้เรียน สิ่งสำคัญที่สุดคือ ความเต็มใจของครูที่จะช่วยเหลือโดยไม่มีเงื่อนไข ครูจะให้ทุกอย่างแก่ผู้เรียนไม่ว่าจะเป็นความเชี่ยวชาญ ความรู้เจตคติ และการฝึกฝน โดยผู้เรียนมีอิสระที่จะรับหรือไม่รับการให้นั้นก็ได

6. ผู้เรียนมีโอกาสเห็นตัวเองในแง่มุมที่แตกต่างจากเดิม การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มุ่งให้ผู้เรียนมองเห็นตนเองในแง่มุมที่แตกต่างออกไป ผู้เรียนมีความมั่นใจ ในตัวเองและควบคุมตนเองได้มากขึ้น สามารถเป็นสิ่งที่อยากเป็น มีวุฒิภาวะสูงขึ้น ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมตนให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและมีส่วนร่วมกับเหตุการณ์ต่าง ๆ มากขึ้น

7. การศึกษาคือการพัฒนาประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้เรียนหลาย ๆ ด้านพร้อมกันไปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาผู้เรียนหลาย ๆ ด้าน คุณลักษณะด้านความรู้ ความคิด ด้านการปฏิบัติ และด้านอารมณ์ความรู้สึกจะได้รับการพัฒนาไปพร้อม ๆ กัน

หลักการออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

กาญจนา ไชยพันธ์ (2545) ได้เสนอหลักการออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไว้ดังนี้

1. มุ่งเน้นการพัฒนารอบด้าน จะต้องตอบคำถามให้ได้ว่าจะให้ผู้เรียน เรียนรู้อะไร มีลักษณะเป็นอย่างไร พฤติกรรมจะเปลี่ยนแปลงให้เป็นเช่นไร เรียนแล้วจะเป็นไปตามที่คาดหวังไหม นั้นหมายความว่า จะต้องให้ผู้เรียนมีการพัฒนาไปพร้อม ๆ กัน ระหว่างร่างกาย สติปัญญา สังคม อารมณ์ ความคิด และพฤติกรรมที่คาดหวัง

2. เน้นกระบวนการกลุ่ม ให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการอยู่รวมกลุ่ม ทำงานกลุ่ม รู้จักรับและให้ตามกระบวนการกลุ่ม

3. ยึดหลักการช่วยเหลือตนเองเป็นสำคัญ ให้สอนภายใต้หลักการค้นพบ หรือตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า คือ ความรู้ทั้งหมดเกิดกับผู้ปฏิบัติเอง

4. เน้นทักษะกระบวนการ ต้องจัดกิจกรรมให้เกิดภาคปฏิบัติหรือลงมือกระทำให้มากที่สุด เพื่อที่จะเกิดผลงานในสภาพจริงต่อมาจะทำให้สามารถตรวจสอบวัดได้อย่างเป็นรูปธรรม

5. ต้องเน้นความรู้คู่ชีวิตจริง ความรู้ที่ถ่ายทอดจะต้องเป็นรูปธรรมหรือนามธรรมที่พร้อมจะแปรสู่รูปธรรมทุกเมื่อเป็นความรู้ที่สามารถนำไปปฏิบัติจริงได้

ตัวบ่งชี้การเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ

ตัวบ่งชี้การสอนของครู

ครูเตรียมการสอนทั้งเนื้อหาและวิธีการ จัดสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศที่ปลุกเร้าใจและเสริมแรงเพื่อให้ นักเรียนเกิดการเรียนรู้ มีการจัดกิจกรรมและสถานการณ์เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนฝึกคิด ฝึกทำ ส่งเสริมกิจกรรม แลกเปลี่ยนเรียนรู้จากกลุ่ม มีใช้สื่อการเรียนการสอนที่ฝึกความคิดแก้ปัญหาและค้นพบความรู้ ใช้แหล่งความรู้ที่ หลากหลายและเชื่อมโยงประสบการณ์กับชีวิตจริง ครูเอาใจใส่นักเรียนเป็นรายบุคคลและแสดงความเมตตาต่อ นักเรียนอย่างทั่วถึง สังเกตส่วนดีและปรับปรุงส่วนด้อยของนักเรียน ฝึกฝนกริยามารยาทตามวิถีวัฒนธรรมไทย ความมีวินัยและความรับผิดชอบในการทำงาน โดยมีการประเมินและสังเกตพัฒนาการของนักเรียนต่อเนื่อง

ตัวบ่งชี้การเรียนรู้ของนักเรียน

นักเรียนมีประสบการณ์ตรงสัมพันธ์กับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้รับการฝึกปฏิบัติจนค้นพบความ ถนัดและวิธีการของตนเอง มีการทำกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากกลุ่ม ฝึกคิดอย่างหลากหลายและสร้างสรรค์ จิตนาการตลอดจนได้แสดงออกอย่างชัดเจนและมีเหตุผล ได้รับการเสริมแรงให้ค้นหาคำตอบแก้ปัญหาด้วย ตนเองและร่วมด้วยช่วยกันได้รับการฝึกฝนให้รู้จักค้น รวบรวมข้อมูลและสร้างสรรค์ความรู้ด้วยตนเอง สามารถ เลือกทำกิจกรรมตามความสามารถ ความถนัดและความสนใจของตนอย่างมีความสุข มีวินัยและความ รับผิดชอบในการทำงานได้รับการฝึกประเมิน ปรับปรุงตนเองและยอมรับผู้อื่น ตลอดจนใฝ่หาความรู้อย่างต่อเนื่อง

บทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสามารถสรุปได้กว้าง ๆ ดังนี้

1. ศึกษาวิเคราะห์เรื่องที่สอนให้พร้อมที่จะเป็นที่ปรึกษาอำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียนเป็นที่พึ่ง ที่ อาศัยเป็นแหล่งความรู้แก่ผู้เรียนได้
2. เตรียมแหล่งข้อมูล นอกจากครูเป็นผู้มีความรู้สะสมภูมิปัญญาไว้ดีแล้ว ควรต้องเตรียมแหล่งความรู้ ต่าง ๆ เช่น หนังสือ เอกสาร ตำรา สื่อ ใบความรู้ กิจกรรม เกม เพลง เป็นต้น
3. จัดทำแผนการสอน แผนการสอนเหมือนเข็มบอกทิศทางครูว่าจะพานักเรียนไปทางใด ครูจะพา นักเรียนไปถูกทางไม่หลงทิศเมื่อมีแผนการสอนที่มีคุณภาพ โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญไว้เป็นคู่มือ
4. เตรียมสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ในแต่ละแผนจะมีการระบุสื่อไว้แล้ว ครูที่ดีจะต้องมีสื่อตามระบุในแผนไม่ใช่ เหยียนแผนให้โก้หรู แต่ในความเป็นจริงกลับไม่มีอะไร นอกนั้นยังเตรียมสื่ออุปกรณ์ ที่เอื้อต่อการเรียนการสอนให้ ครบ
5. เตรียมการวัดและการประเมินผลไม่ว่าจะเป็นการสอนด้วยวิธีใดในที่สุดก็จะมีการวัดและประเมินทุก ครั้ง บทบาทของครูจะต้องเตรียมเครื่องมือวัดที่หลากหลายให้ครอบคลุมทั้งในส่วนของกระบวนการ (process) และผลงาน (product) ที่เกิดขึ้นทั้งด้านพุทธิพิสัย (cognitive) จิตพิสัย (affective) และทักษะ (skill) โดย เตรียมวิธีการวัดและเครื่องมือวัดให้พร้อมก่อนสอนทุกครั้ง
6. เป็นผู้ชี้แนะนำทางจะต้องเป็นผู้คอยให้ความช่วยเหลือเอื้ออาทร ให้คำแนะนำด้วยเมตตา
7. เป็นเพื่อนร่วมเรียน ร่วมรู้ ร่วมวิจัย ครูต้องทำตัวเสมือนหนึ่งว่าเป็นผู้เรียนศึกษาไปพร้อม ๆ กันกับ นักเรียนนำข้อคิดความเห็นใหม่แตกแขนงเป็นการวิจัยในชั้นเรียนต่อไป
8. เป็นผู้ติดตามตรวจสอบ ครูต้องทำหน้าที่เป็นผู้ตามดูผลงานของนักเรียนอย่างใกล้ชิดกิจกรรมของ ผู้เรียนให้ไปตามจุดประสงค์ที่วางไว้ เห็นสิ่งดีไม่ตีเกิดขึ้นควรแนะนำตามความเหมาะสม
9. เป็นผู้ให้ข้อมูลป้อนกลับ ครูควรทำหน้าที่เป็นผู้ดูแลพฤติกรรม เหตุการณ์การดำเนินกิจกรรมของ ผู้เรียนให้ไปตามจุดประสงค์ที่วางไว้ เห็นสิ่งดีไม่ตีเกิดขึ้นควรแนะนำตามความเหมาะสม
10. เป็นกัลยาณมิตรกับผู้เรียน กระทำตัวให้นักเรียนเห็นว่าครูเป็นมิตรเป็นเพื่อนทางการศึกษาที่ดี มีความเป็นกันเอง มีความเป็นประชาธิปไตย ผู้เรียนจะกล้าแสดงออกอย่างอิสระ

11. เตรียมการวัดและประเมินผล เหมือนดังได้กล่าวแล้วในข้อที่ผ่านมา นอกจากจะวัดให้ครบทุกด้านแล้ว สิ่งที่ควรคำนึงถึงมากที่สุดคือเน้นที่การวัดจากสภาพจริง (authentic assessment) จากการปฏิบัติจริง (performance) และจากแฟ้มสะสมผลงาน (portfolio) ซึ่งเป็นกรวัดที่ได้ผลงานจริงมากที่สุด

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสำคัญที่สุด ครูผู้สอนต้องเตรียมศึกษาวิเคราะห์เนื้อหาวิชาในหลักสูตร และวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ว่าหลักสูตรต้องการอะไร แคไหน และทำไมจึงต้องการอย่างนั้น ทั้งนี้ครูผู้สอนต้องร่วมมือกันทำงานเป็นทีม เพื่อวางแผนจัดกระบวนการเรียนรู้ให้มีความต่อเนื่องเชื่อมโยงกันอย่างมีความหมายและบูรณาการสาระการเรียนรู้ แต่ละวิชาที่สัมพันธ์กันเข้าด้วยกัน เพื่อจัดกิจกรรมได้สอดคล้องกับวิถีชีวิตและให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงให้มากที่สุด โดยครูต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรมและลงมือปฏิบัติจริงทุกขั้นตอน สรุปความรู้ด้วยตนเอง รวมทั้งให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับสมาชิกภายในกลุ่มและระหว่างกลุ่ม เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้วิธีการแสวงหาความรู้ ซึ่งผู้ที่มีส่วนช่วยให้กระบวนการเรียนรู้ประสบความสำเร็จได้ก็คือครูผู้สอนต้องช่วยโดยการเตรียมแหล่งข้อมูล ทั้งในรูปของสื่อการเรียน เทคนิควิธีการเรียนรู้ ใบความรู้ และวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ตลอดจนชี้แนะแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเลือกศึกษาค้นคว้าตามความต้องการ

สิ่งสำคัญประการหนึ่ง คือ ครูต้องรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล การจัดการเรียนการสอนต้อง คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล วิธีหนึ่งที่จะช่วยให้ครูค้นพบความแตกต่างอย่างรวดเร็ว คือ การให้ผู้เรียนเรียนและทำงานเป็นกลุ่ม เป็นวิธีการสอนให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง แทนการบอกความรู้ ทั้งนี้ ครูต้องมีใบงานกลุ่มที่ชัดเจน และคอยสังเกตผู้เรียนในขณะที่ทำงานกลุ่ม จากการตั้งคำถาม การคิดของผู้เรียน การแก้ปัญหา การมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน การแสดงความคิดเห็น ฯลฯ บันทึกไว้ท้ายชั่วโมง นอกจากนี้ยังสามารถดูจากผลงานของผู้เรียน ความสามารถในการใช้ภาษาและการสื่อสารกับผู้อื่น เป็นต้น

การจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อมและสื่อการเรียนการสอน

การจัดบรรยากาศในชั้นเรียน หมายถึง การจัดสภาพแวดล้อมในชั้นเรียนให้อำนวยต่อการเรียนการสอน เพื่อช่วยส่งเสริมให้กระบวนการเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ และช่วยสร้างความสนใจใฝ่รู้ใฝ่ศึกษา ตลอดจนช่วยสร้างเสริมความเป็นระเบียบวินัยให้แก่ผู้เรียน

ความสำคัญในการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน , 2552) มีดังนี้ คือ

1. ช่วยส่งเสริมให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างราบรื่น
2. ช่วยสร้างเสริมลักษณะนิสัยที่ดีงามและความมีระเบียบวินัยให้แก่ผู้เรียน
3. ช่วยสร้างเสริมสุขภาพที่ดีแก่ผู้เรียน
4. ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้และสร้างความสนใจในบทเรียนให้มากขึ้น
5. ช่วยส่งเสริมการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม
6. ช่วยสร้างเจตคติที่ดีต่อการเรียนและการมาโรงเรียน

ประเภทของบรรยากาศในชั้นเรียน อารมณ์ ใจเที่ยง (2540) ได้แบ่งประเภทของบรรยากาศในชั้นเรียนไว้ คือ

1. บรรยากาศทางกายภาพ ได้แก่ การจัดโต๊ะเก้าอี้ของนักเรียน การจัดโต๊ะครูป้ายนิเทศ จัดห้องเรียนให้ถูกสุขลักษณะ การจัดมุมต่าง ๆ ในห้องเรียน เช่น มุมหนังสือ มุมเก็บอุปกรณ์ ทำความสะอาด เป็นต้น
2. บรรยากาศทางจิตวิทยา ได้แก่ บุคลิกภาพ ของครูที่ดี พฤติกรรมการสอนของครู เทคนิคการปกครองชั้นเรียน ปฏิสัมพันธ์ในห้องเรียน ซึ่งครูควรตระหนักถึงความสำคัญของการสร้างบรรยากาศทาง

จิตวิทยา โดยปรับปรุงบุคลิกภาพความเป็นครูให้เหมาะสม ปรับพฤติกรรมการสอนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี มีเทคนิคในการปกครองชั้นเรียน และสร้างปฏิสัมพันธ์ที่เสริมการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน

สรุปว่าการจัดบรรยากาศในชั้นเรียนและการสร้างระเบียบวินัยแก่ผู้เรียน เป็นสิ่งสำคัญในการช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน และส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถรับผิดชอบควบคุมดูแลตนเอง ได้อีกในอนาคต การจัดบรรยากาศทั้งด้านกายภาพและทางด้านจิตวิทยา ทางกายภาพเป็นการจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียน ทั้งการจัดตกแต่งห้องเรียน จัดที่นั่ง จัดมุมเสริมความรู้ต่าง ๆ ให้สะดวกต่อการเรียนการสอน ทางด้านจิตวิทยาเป็นการสร้างความอบอุ่น ความสุขสบายใจให้แก่ผู้เรียน ผู้สอนควรจัดบรรยากาศทั้ง 2 ด้านนี้ให้เหมาะสม นอกจากนี้การสร้างระเบียบวินัยในชั้นเรียน โดยที่ครูให้ความสนใจ เอาใจใส่และให้ความยุติธรรมแก่ผู้เรียนอย่างทั่วถึง จะช่วยให้ผู้เรียนมีระเบียบวินัยในตนเอง อันจะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนในปัจจุบัน และต่อการเป็นผู้ใหญ่ในอนาคตต่อไป (อาภรณ์ ใจเที่ยง, 2540)

สื่อการเรียนการสอน

รุ่งทิวา จักรกร (2527) ได้ให้ความหมายสื่อการเรียนการสอน หมายถึง เครื่องช่วยการเรียนการสอนให้บรรลุผลตามที่ต้องการ และหมายถึง กิจกรรมที่นำมาใช้ซึ่งเรียกว่า สื่อการสอนประเภทกิจกรรม เช่น การเล่นเกม บทบาทสมมติ ฯลฯ

วันเพ็ญ วรรณโกมล (2542) สรุปความหมายของสื่อการเรียนการสอนไว้ว่า สื่อการเรียนการสอน หมายถึง ตัวกลางที่ช่วยถ่ายทอดความรู้จากครูผู้สอน หรือแหล่งความรู้ไปยังผู้เรียน ให้เกิดการเรียนรู้ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ครูผู้สอนได้วางไว้

การจัดศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและหลักสูตรสถานศึกษา มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง เรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และใช้เวลาอย่างสร้างสรรค์ รวมทั้งมีความยืดหยุ่น สนองความต้องการของผู้เรียน ชุมชน สังคม ประเทศชาติ ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ทุกเวลา ทุกสถานที่ และเรียนรู้ได้จากสื่อและแหล่งเรียนรู้ทุกประเภท รวมทั้งจากเครือข่ายการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่มีอยู่ในท้องถิ่น ชุมชนและแหล่งอื่น ๆ เน้นสื่อที่ผู้เรียน ผู้สอนสามารถศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียน ผู้สอนสามารถจัดทำและพัฒนาสื่อการเรียนรู้อันเอง หรือนำสื่อต่าง ๆ ที่มีอยู่รอบตัว และในระบบสารสนเทศมาใช้ในการเรียนรู้โดยพิจารณาในการเลือกใช้สื่อและแหล่งความรู้ โดยเฉพาะหนังสือเรียนควรมีเนื้อหาสาระครอบคลุมตลอดช่วงชั้น สื่อสิ่งพิมพ์ควรจัดให้มืออย่างเพียงพอ ทั้งนี้ควรให้ผู้เรียนสามารถยืมได้จากศูนย์สื่อหรือห้องสมุดของสถานศึกษา (กรมวิชาการ, 2544)

ลักษณะของสื่อการเรียนรู้ที่จะนำมาใช้ในการเรียนรู้ควรมีความหลากหลาย ทั้งสื่อธรรมชาติ สื่อ สิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยีและสื่ออื่น ๆ ซึ่งช่วยส่งเสริมให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างมีคุณค่า น่าสนใจ ช่วยคิด ขวนติดตามเข้าใจได้ง่ายและรวดเร็วขึ้น รวมทั้งกระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักวิธีการแสวงหาความรู้ เกิดการเรียนรู้อย่างกว้างขวางลึกซึ้งและต่อเนื่องตลอดเวลา เพื่อให้การใช้สื่อการเรียนรู้นั้นเป็นไปตามแนวทางการเรียนรู้และพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง สถานศึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และผู้มีหน้าที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานควรดำเนินการดังนี้

1. จัดทำและจัดหาสิ่งที่ท้องถิ่นมีอยู่มาประยุกต์ใช้เป็นสื่อการเรียนรู้
2. ศึกษาคนควาวิจัยเพื่อพัฒนาสื่อการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน
3. จัดทำและจัดหาสื่อการเรียนรู้สำหรับการศึกษาค้นคว้าของผู้เรียน และสำหรับเสริมความรู้ของ ผู้

สอน

4. ศึกษาวิธีการเลือกและการใช้สื่อการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ เหมาะสม หลากหลาย และสอดคล้องกับวิธีการเรียนรู้ ธรรมชาติของสาระการเรียนรู้ และความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน
5. ศึกษาวิธีการวิเคราะห์และประเมินคุณภาพมาตรฐานสื่อการเรียนรู้ที่จัดทำขึ้นเองและที่เลือกมาใช้ประกอบการเรียนรู้ โดยมีการวิเคราะห์และประเมินสื่อการเรียนรู้ที่ใช้อยู่เป็นอย่างดี
6. จัดหาหรือจัดใหม่แหล่งการเรียนรู้ศูนย์สื่อการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษาและในชุมชน เพื่อการศึกษาคนควาแลกเปลี่ยนประสบการณ์เรียนรู้และพัฒนาสื่อการเรียนรู้
7. จัดให้มีเครือข่ายการเรียนรู้เพื่อเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ระหว่างสถานศึกษา ท้องถิ่น ชุมชน และสังคมอื่น
8. จัดให้มีการกำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานเกี่ยวกับสื่อและการใช้สื่อ การเรียนรู้เป็นระยะ ๆ

เกอร์ลัดและอิลาย (Gerlach & Ely อ้างถึงใน กรมสามัญศึกษา, 2544) ได้แบ่งประเภทสื่อไว้ 8 ประเภท ดังนี้

1. ของจริงและตัวบุคคลรวมทั้งสภาพการณ์ที่เกิดขึ้นจริง เช่น การสาธิต การทดลอง การศึกษานอกสถานที่
 2. สื่อการสอนประเภทภาษาพูดหรือภาษาเขียน ได้แก่ คำพูด ตำรา คำอธิบายในสไลด์ แผ่นใสวัสดุตีพิมพ์ ฟิล์มสตริป
 3. วัสดุกราฟิก เช่น แผนภูมิ แผนภาพ แผ่นสถิติ โปสเตอร์การตูน แผนที่ ภาพวาด ฯลฯ
 4. ภาพนิ่งจากการฉายสไลด์และฟิล์มสตริป
 5. ภาพเคลื่อนไหว ได้แก่ ภาพยนตร์ โทรทัศน์
 6. การบันทึกเสียง ได้แก่ เสียงจากการอัดแถบบันทึกเสียง
 7. สื่อการสอนแบบโปรแกรม เป็นสื่อการสอนที่จะต้องจัดเตรียมไว้ล่วงหน้า อาจมีสื่อทางโสตทัศนเข้ามาด้วย เช่น แบบเรียนโปรแกรม บทเรียนสำเร็จรูปที่ใช้เครื่องช่วยสอน (CAI) หรือใช้คอมพิวเตอร์
 8. สื่อประเภทสถานการณ์จำลองและชุดการสอน ได้แก่ การแสดงบทบาทละคร
- สรุปว่าการจัดการเรียนการสอนจะมีประสิทธิภาพได้นั้น ส่วนหนึ่งที่ต้องจัดคือสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับวัย ประสบการณ์และความสนใจของผู้เรียน นอกจากนี้ยังต้องมีสื่อหลากหลาย ซึ่งอาจจัดหาวัสดุท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้ มีการพัฒนาสื่อและกำกับติดตามประเมินผลการใช้สื่อด้วย

การประเมินผลตามสภาพจริง

แอสบาเซอร์และวินเลอร์ (Ascbbacher & Winters, 1992 อ้างถึงใน สมศักดิ์ ภูวิภาตาวรรธ, 2544) ได้จำแนกคุณลักษณะของการประเมินตามสภาพจริงไว้ 6 ประการ คือ

1. การจัดโอกาสการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้แสดงออกภาคปฏิบัติ คิดสร้างสรรค์ ผลิตผลงานหรือกระทำบางอย่างที่สัมพันธ์กับสิ่งที่เรียน
2. การตั้งหรือกระตุ้นให้ผู้เรียนได้ใช้ระดับการคิดขั้นสูงและใช้ทักษะในการแก้ปัญหา
3. งานหรือกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนทำต้องเป็นสิ่งที่มีความหมายกับผู้เรียน
4. สิ่งที่เรียนต้องสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้
5. การประเมินตัดสินใจโดยคนไม่ใช่เครื่องจักร
6. การเปลี่ยนบทบาทใหม่ในด้านการสอนและประเมินผลของครูผู้สอน

วิธีการประเมินผลตามสภาพจริง 6 ประการ คือ (ไสว พักขาว, 2544, หน้า 243 อ้างถึงใน กรมสามัญศึกษา, 2544)

1. การสังเกต
2. การสัมภาษณ์
3. การบันทึกจากผู้เกี่ยวข้อง
4. แบบทดสอบวัดความสามารถจริง
5. การรายงานตนเอง
6. แฟ้มผลงานดีเด่น (portfolio)

สมนึก นนธิจันทร์ (2542) ได้สรุปวิธีการประเมินผลไว้สอดคล้องกับ ไสว พักขาว (2544) และมีเพิ่มเติมอีกหลายวิธี เช่น การสอบถาม การตรวจงานการเยี่ยมบ้าน การศึกษารายกรณี การใช้ข้อสอบแบบเน้น การปฏิบัติจริง และระเบียบสะสม

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2541) ได้สรุปการวัดผลตามสภาพจริงไว้ว่า เป็นการประเมินขณะทำกิจกรรมระหว่าง การเรียนการสอน เพื่อดูความก้าวหน้า และพัฒนาการของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย จัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ เพื่อสะดวกในการนำข้อมูลไปใช้ในการตัดสินผลการเรียนโดยผู้สอน ผู้เรียนและผู้ปกครองมีการร่วมมือกัน เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินคือ พอร์ตโฟลิโอ (porfolio) มีขั้นตอนใช้ 3 ขั้นตอน คือ รวบรวม ชิ้นงาน เลือกชิ้นงาน และสะท้อนกลับของข้อมูล โดยมีหลักการประเมินจากแฟ้มที่ครูต้องคำนึงถึง คือ

1. ในด้านสาระของกระบวนการเรียนรู้ ผู้สอนต้องรับผิดชอบเกี่ยวกับความสำเร็จของผู้เรียนในด้าน เนื้อหาตามความคาดหวังของหลักสูตร การประเมินตามสภาพจริงโดยใช้วิธีการพอร์ตโฟลิโอ จะต้องสะท้อน สาระของวิชาที่สำคัญสำหรับกระบวนการเรียนการสอน
2. กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นเนื้อหา ผู้สอนต้องปรับเปลี่ยนไปสู่การเน้นกระบวนการเรียนรู้ ให้ผู้เรียน บอกความรู้ สร้างความรู้ แสดง สร้างสรรค์ ผลิตหรือทำงาน กระตุ้นให้ผู้เรียนกระตือรือร้น สนใจกระบวนการ แสวงหาความรู้ และกระบวนการความคิดเชิงพัฒนา (meta cognition) ให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน
3. ผู้สอนต้องคำนึงถึงหลักความเสมอภาค ความยุติธรรม และมาตรฐานความแตกต่างระหว่างบุคคล การประเมินต้องทำให้สอดคล้องเหมาะสมกับศักยภาพของแต่ละบุคคลให้ผู้เรียนได้แสดงผลการเรียนในหลาย ลักษณะความรู้ แบบการเรียนรู้และความต้องการการพัฒนาให้เต็มศักยภาพของแต่ละบุคคล

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2542) กล่าวว่า การประเมินผลตามสภาพจริงเป็นการประเมินผลเชิงคุณภาพ อย่างต่อเนื่องในด้านความรู้ ความคิด พฤติกรรม วิธีการปฏิบัติและผลการปฏิบัติของผู้เรียน การประเมินผล ลักษณะนี้จะมีประสิทธิภาพเมื่อประเมินการปฏิบัติของผู้เรียนในสภาพที่เป็นจริง วิธีการที่ใช้ประเมิน ได้แก่ การ สังเกต การสัมภาษณ์ บันทึกจากผู้เกี่ยวข้อง แบบทดสอบวัดความสามารถจริง การรายงานตนเอง และแฟ้ม สะสมงาน (portfolio) ลักษณะที่สำคัญของการประเมินจากสภาพจริง มีดังนี้

1. เป็นการประเมินที่กระทำไปพร้อม ๆ กับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งสามารถทำได้ตลอดเวลาทุกสถานการณ์ ทั้งที่โรงเรียน บ้าน และชุมชน
2. เป็นการประเมินที่เน้นพฤติกรรมแสดงออกของผู้เรียนที่แสดงออกมาจริง ๆ
3. เน้นการพัฒนาผู้เรียนอย่างเด่นชัด และให้ความสำคัญกับการพัฒนาจุดเด่นของผู้เรียน
4. เน้นการประเมินตนเองของผู้เรียน
5. ตั้งอยู่บนพื้นฐานของสถานการณ์ที่เป็น ชีวิตจริง
6. ใช้ข้อมูลที่หลากหลาย มีการเก็บข้อมูลระหว่างการปฏิบัติในทุกด้านทั้งที่โรงเรียน บ้าน ชุมชน อย่าง ต่อเนื่อง

7. เน้นคุณภาพของผลงานที่ผู้เรียนสร้างขึ้น ซึ่งเป็นผลจากการบูรณาการความรู้ความสามารถหลายด้านของผู้เรียน

8. เน้นการวัดความสามารถในการคิดระดับสูง (ทักษะการคิดที่ซับซ้อน) เช่น การวิเคราะห์ และการสังเคราะห์

9. ส่งเสริมการปฏิสัมพันธ์เชิงบวก มีการชื่นชมส่งเสริม และอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ของผู้เรียนและผู้เรียนจะได้เรียนรู้อย่างมีความสุข

10. เน้นการมีส่วนร่วม ระหว่าง ผู้เรียน ครู ผู้ปกครอง

สรุปว่า การวัดผลประเมินผลเป็นงานสำคัญงานหนึ่งของประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอน ซึ่งครูต้องจัดดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ควบคู่ไปกับการเรียนการสอนให้ครอบคลุมจุดประสงค์ เนื้อหา กระบวนการ และเลือกวิธีการ วัดและประเมินผลตามสภาพจริงให้เหมาะสมกับสถานการณ์และสภาพจริงของนักเรียนโดยมีผู้ประเมินหลากหลาย เช่น ผู้เรียน เพื่อน ผู้ปกครองและครู

1.4.2 การเตรียมความพร้อมด้านครูผู้สอน

ในการเตรียมความพร้อมด้านครูผู้สอน สถานศึกษามีบทบาทในการดำเนินการ ดังนี้

ครู ตามความหมายในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้ให้คำนิยามของครูไว้ ดังนี้

“ครู” หมายความว่า บุคลากรวิชาชีพซึ่งทำหน้าที่หลักด้านการเรียนการสอน และส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่างๆ ในสถานศึกษาของรัฐและเอกชน ครูในความหมายนี้จึงเป็นบุคลากรวิชาชีพ ซึ่งทำหน้าที่หลักในด้านการเรียนการสอนและส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน

จรรยาบรรณครู หมายถึง ข้อกำหนดเกี่ยวกับความประพฤติหรือการปฏิบัติตนของผู้ประกอบวิชาชีพครู เพื่อรักษาหรือส่งเสริมเกียรติคุณชื่อเสียงและฐานะความเป็นครูไทย โดยคุรุสภาเป็นสถาบันผู้ออกระเบียบข้อบังคับจรรยาบรรณครู พ.ศ. 2539 มี 9 ข้อ ดังนี้

1. ครูต้องรักศิษย์และเมตตาศิษย์ โดยให้ความเอาใจใส่ช่วยเหลือส่งเสริม ให้กำลังใจในการศึกษาแก่ศิษย์โดยเสมอหน้า

2. ครูต้องอบรม สั่งสอน ฝึกฝน สร้างเสริมความรู้ ทักษะและนิสัยที่ถูกต้องดีงามให้แก่ศิษย์อย่างเต็มความสามารถด้วยความบริสุทธิ์ใจ

3. ครูต้องประพฤติ ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ศิษย์ทั้งทางกาย วาจา และจิตใจ

4. ครูต้องไม่กระทำตนเป็นปฏิปักษ์ต่อความเจริญทางกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์ และสังคมของศิษย์

5. ครูต้องไม่แสวงหาประโยชน์จากศิษย์ในการปฏิบัติหน้าที่ตามปกติและไม่ใช้ศิษย์กระทำการใดๆ อันเป็นการหาผลประโยชน์ให้แก่ตนโดยมิชอบ

6. ครูย่อมพัฒนาตนเองทั้งในด้านวิชาชีพ ด้านบุคลิกภาพ และวิสัยทัศน์ ให้ทันต่อการพัฒนาทางวิทยาการ เศรษฐกิจ สังคมและการเมืองอยู่เสมอ

7. ครูย่อมรักและศรัทธาในวิชาชีพครู และเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรวิชาชีพครู

8. ครูพึงช่วยเหลือเกื้อกูลครูและชุมชนในทางสร้างสรรค์

9. ครูพึงประพฤติ ปฏิบัติตน เป็นผู้นำในการอนุรักษ์และพัฒนาภูมิปัญญา และวัฒนธรรมไทย

บทบาทของครู หมายถึง สิ่งที่จะช่วยให้ครูสามารถแสดงออกได้อย่างถูกต้องและเกิดผลโดยตรงต่อผู้เรียนและสังคม ดังประเด็นต่อไปนี้

1. ครูต้องมีความรู้ ความสามารถในการชี้แนะแนวทางแห่งอาชีพชุมชน และเป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับทุกคนในสังคมที่ตนอาศัยอยู่
2. ครูต้องคอยแนะนำสั่งสอนให้มีความรู้จริง สามารถพัฒนาตนเองทั้งด้านความรู้ บุคลิกภาพ การปฏิบัติตนในสังคมได้อย่างเหมาะสม
3. ครูต้องพัฒนาตนเองให้มีความรู้ รู้จักตนเอง มีเอกลักษณ์ มีความเชื่อมั่น กล้าตัดสินใจ กล้าแสดงออกให้เข้ากับสถานการณ์ได้อย่างเหมาะสม เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ศิษย์
4. ครูต้องรู้จักยกย่องความดี ความสามารถของศิษย์ในบางโอกาส
5. ครูต้องเรียนรู้และทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคเทคโนโลยีการเรียนรู้ และปรับเปลี่ยนบทบาทในการเรียนการสอน จากเดิมมาเป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ลักษณะของครูที่ดี โดยทั่วไปแล้วครูที่ดีควรประกอบด้วยคุณลักษณะที่สำคัญ ดังนี้

1. มีบุคลิกภาพดี
2. มีความรู้ดี
3. การสอนดีและปกครองดี
4. ความประพฤติดี
5. มีมนุษยสัมพันธ์ดี

ดังนั้นในการศึกษาความคาดหวังของนักเรียนด้านครูผู้สอนที่สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนสวายวิทยาการ สรุปประเด็นที่สำคัญได้ทั้งหมด 4 ด้าน ได้แก่

- 1) ด้านความรู้และความสามารถในวิชาชีพครู
- 2) ด้านสนับสนุนการเรียนการสอน
- 3) ด้านความรอบรู้สถานการณ์บ้านเมืองและความเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ
- 4) ด้านคุณธรรมและจรรยาบรรณ

1.4.3 การเตรียมความพร้อมด้านการจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา

การจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับวัยและระดับของผู้เรียนจะเป็นสิ่งที่จะเป็นสิ่งที่สนับสนุนทำให้ผู้เรียนมีความรู้สึกที่อยากเรียนและเกิดประสิทธิภาพในการเรียนรู้เพิ่มขึ้น ความสำคัญของสภาพแวดล้อมการเรียนรู้อาจมีหลายประการได้แก่

1. สภาพแวดล้อมการเรียนรู้นับสนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการเรียนการสอน สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เหมาะสม เช่น ห้องเรียนมีความสะดวกสบาย มีอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอนครบถ้วน ทำให้ผู้เรียนมีความสุขในการเรียน ผู้สอนก็มีความสุขในการสอน สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ก็จะช่วยสนับสนุนและส่งเสริมให้การเรียนการสอนดำเนินไปด้วยความราบรื่น สะดวก รวดเร็ว ตามแผนที่วางไว้

2. สภาพแวดล้อมการเรียนรู้นับสนับสนุนการเรียนรู้อีกหลายด้านเช่น ทำให้ผู้เรียนเกิดความประทับใจ เป็นตัวกระตุ้นผู้เรียนให้มีความสนใจและเกิดแรงจูงใจในการเรียนเปลี่ยนเจตคติไปในทางที่ดี มีความพึงพอใจในการเรียนช่วยให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ปัจจัยสำคัญในกระบวนการเรียนการสอนก็คือความรู้สึกที่เกิดจากตัวผู้เรียน ความรู้สึก พึงพอใจ สนใจ อยากเรียน อยากรู้ ซึ่งจะนำไปสู่การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ในที่สุด ดังนั้นถ้าผู้เรียนอยู่ในสภาพแวดล้อมการเรียนรู้อันสมบูรณ์ ทั้งทางด้านกายภาพ จิตภาพ และทางด้านสังคมภาพแล้ว จะช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกดังกล่าวได้

3. สภาพแวดล้อมการเรียนรู้อาจช่วยจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่พึงประสงค์ให้แก่ผู้เรียนประสบการณ์การเรียนรู้ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อม ตามปกติแล้วการรับรู้และการเรียนรู้ของผู้เรียนจะเกิดขึ้นหลังจากที่ได้ปะทะสัมพันธ์กับสิ่งภายนอกที่มากกระตุ้นประสาทสัมผัสของผู้เรียน การปะทะสัมพันธ์กับสิ่งต่าง ๆ เป็นการ

สร้างประสบการณ์ ดังนั้นถ้าเราต้องการให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ที่ดีก็ต้องจัดให้ผู้เรียนอยู่ในสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ดีก่อนแล้วสภาพแวดล้อมต่าง ๆ เหล่านี้จะเป็นตัวกำหนดประสบการณ์ของผู้เรียนภายหลัง

4. สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ดีจะช่วยพัฒนาบุคลิกภาพของผู้เรียน จุดมุ่งหมายที่สำคัญของการจัดการศึกษาประการหนึ่งก็คือมุ่งให้ผู้เรียนมีบุคลิกภาพดี มีการแสดงออกทางกาย วาจาและใจตามแบบอย่างที่ดี ส่งเสริมยอมรับกล่าวคือมีคุณธรรม และจริยธรรมที่เป็นเครื่องหมายของคนดี มีการประพฤติ ปฏิบัติสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างดี การที่จะหล่อหลอมพฤติกรรม หรือปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้เรียนให้เป็นไปในทิศทางที่พึงประสงค์นั้นต้องใช้เวลา และอาศัยปัจจัยหลายอย่างประกอบกัน จึงจะสามารถกล่อมเกล่าผู้เรียนได้ สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ถือว่าเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะช่วยปรับหรือโน้มน้าวพฤติกรรมของผู้เรียนโดยเฉพาะสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่มีบรรยากาศที่อบอุ่นเป็นมิตร มีความเป็นประชาธิปไตย ยอมรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ตัดสินปัญหาด้วยเหตุผลต่าง ๆ เหล่านี้จะค่อย ๆ แทรกซึมเข้าไปในความรู้สึกนึกคิดของผู้เรียน สะสมทีละน้อยจนในที่สุดก็จะแสดงออกในลักษณะของบุคลิกภาพรูปแบบในการรับรู้ ตลอดจนค่านิยมต่าง ๆ ของผู้เรียน

5. สภาพแวดล้อมการเรียนรู้มีส่วนช่วยในการควบคุมชั้นเรียนให้ผู้เรียนมีระเบียบวินัยสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เป็นตัวกำหนดอาณาเขตของการเรียน ทำให้มีบรรยากาศที่แตกต่างไปจากกิจกรรมอื่น ยกตัวอย่างเช่น ลักษณะของสภาพแวดล้อมในสถานเริงรมย์ ผู้เรียนเมื่ออยู่ในสภาพแวดล้อมทางการเรียนที่จัดไว้อย่างเหมาะสม ก็จะมีพฤติกรรมอยู่ในระเบียบวินัยมากขึ้น โดยเฉพาะถ้ามีการจัดโต๊ะ เก้าอี้ ของนักเรียนอย่างมีวัตถุประสงค์ จะช่วยให้การควบคุมชั้นเรียนมีระบบระเบียบ และง่ายสำหรับผู้สอนมากขึ้น

6. สภาพแวดล้อมการเรียนรู้เป็นแหล่งทรัพยากรทางการเรียน การจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ในปัจจุบันเป็นไปอย่างกว้างขวาง หลายแหล่งเห็นความสำคัญของมุมวิชาการ ศูนย์วิชาการ มุมสื่อการเรียนการสอน ทำให้ทั้งผู้เรียนและผู้สอน สามารถใช้เป็นแหล่งค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมได้ตลอดเวลาที่ต้องการ เป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบยืดหยุ่นเป็นศูนย์กลางได้อย่างดี นอกจากนี้แหล่งทรัพยากรการเรียนจะช่วยพัฒนาความรับผิดชอบให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียนตลอดจนเป็นการสร้างนิสัยใฝ่เรียนใฝ่รู้ ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ไม่ยึดติดอยู่เฉพาะความรู้ที่ได้จากผู้สอน

7. สภาพแวดล้อมการเรียนรู้เสริมสร้างบรรยากาศในการเรียน สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ดีจะทำให้บรรยากาศในการเรียนเอื้อต่อการเรียนการสอนให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากที่สุด ในสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่มีความสะดวกสบาย สงบ ปราศจากสิ่งรบกวน จะช่วยสร้างบรรยากาศทางวิชาการให้เกิดขึ้นทำให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นที่จะศึกษาหาความรู้หรือทำกิจกรรมการเรียนต่าง ๆ อย่างตั้งใจและมีสมาธิ ยิ่งถ้าผู้สอนและเพื่อนร่วมชั้นซึ่งจัดว่าเป็นสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ด้านจิตภาพมีบุคลิกลักษณะที่อบอุ่น เป็นมิตร ก็จะยิ่งทำให้บรรยากาศในการเรียนการสอนเป็นไปในทิศทางที่พึงประสงค์มากยิ่งขึ้น

8. สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ช่วยสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน และผู้เรียนกับผู้เรียนด้วยกัน การจัดสถานที่ โต๊ะ เก้าอี้ อุปกรณ์ต่าง ๆ ให้ง่ายต่อการเคลื่อนไหวโยกย้าย ทำให้ผู้สอนไปถึงตัวผู้เรียนได้สะดวก ตำแหน่งของผู้สอนไม่จำเป็นต้องอยู่หน้าชั้นเสมอไป ผู้สอนอาจนั่งอยู่ท่ามกลางผู้เรียนเพื่อให้คำปรึกษา แนะนำแนวทางสภาพแวดล้อมเช่นนี้ช่วยให้ผู้สอนมีความใกล้ชิดกับผู้เรียนมากขึ้น ทำให้ได้รู้จักอุปนิสัย ตลอดจนพฤติกรรมของผู้เรียนเป็นรายบุคคลได้ดี ส่วนผู้เรียนจะลดความกลัว และมีความกล้ามากขึ้น กล้าพูดกล้าแสดงความคิดเห็น มีเจตคติที่ดีต่อผู้สอน

9. สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เหมาะสมจะช่วยลดความเมื่อยล้า หรือความอ่อนเพลีย ทางด้านสรีระของผู้เรียนเช่นการจัดโต๊ะเก้าอี้ที่มีขนาดพอเหมาะกับร่างกายของผู้เรียนช่วยให้การนั่งสบายสามารถนั่งได้นาน ๆ โดยไม่ปวดหลัง การให้แสงสว่างในห้องเรียนที่เหมาะสม จะช่วยให้ผู้เรียนคลายความเมื่อยล้าของสายตานอกจากนี้ยังเป็นการส่งเสริมพัฒนาการของผู้เรียนด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาด้วยรูปภาพ

แนวคิดเชิงเอร์โกโนมิกส์ ได้กล่าวถึงแนวคิดเชิงทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ ดังนี้

การจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เหมาะสมจำเป็นจะต้องอาศัยแนวคิดทฤษฎีต่าง ๆ มาใช้เพื่อให้การออกแบบพัฒนารูปแบบสภาพแวดล้อมการเรียนรู้มีระบบ แม่นยำ และเชื่อถือได้ โดยแนวคิดสำคัญมีดังต่อไปนี้

ประการที่หนึ่ง ได้แก่แนวคิดเชิงปรัชญาการศึกษา ปรัชญาการศึกษาจะเป็นสิ่งบ่งชี้นโยบายในการจัดการศึกษา การจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้จะต้องดำเนินไปให้สอดคล้องกับนโยบายนั้นๆ

ประการที่สอง เป็นแนวคิดเชิงทฤษฎีทางด้านจิตวิทยาอันได้แก่ จิตวิทยาการเรียนรู้ จิตวิทยาพัฒนาการ จิตวิทยาสังคม ตลอดจนจิตวิทยาในการทำงาน หลักการต่าง ๆ ทางด้านจิตวิทยานี้จะช่วยให้เข้าใจพัฒนาการของผู้เรียนในแต่ละวัย การเรียนรู้การรับรู้เกิดขึ้นได้อย่างไร สภาพแวดล้อมที่จะช่วยเอื้อให้เกิดการเรียนรู้และเรียนรู้ได้ดีควรเป็นอย่างไร

ประการที่สาม เป็นแนวคิดเชิงทฤษฎีการสื่อสารเนื่องจากการเรียนการสอนนั้นเป็นกระบวนการติดต่อสื่อสารหรือเป็นการสื่อความหมายระหว่างผู้เรียนกับผู้สอนหลักการต่าง ๆ ของการสื่อสารจะช่วยในการตัดสินใจเลือกสื่อหรือจัดสภาพแวดล้อมให้เหมาะสม เช่นหลักการที่ว่า การสื่อความหมายจะได้ผลดีต่อเมื่อ ผู้รับเกิดความเข้าใจตรงกันกับผู้ส่ง ดังนั้นผู้สอนควรทำอย่างไร จะใช้สื่อชนิดใด หรือจัดสถานการณ์อย่างไรจึงจะช่วยให้เกิดความเข้าใจและเกิดการเรียนรู้ในที่สุด

ประการที่สี่ เป็นแนวคิดเชิงเทคโนโลยีการศึกษา เป็นแนวคิดเกี่ยวกับระบบการเรียนการสอนที่ไม่เพียงแต่อาศัยสื่อประเภทวัสดุ อุปกรณ์เท่านั้น แต่ยังอาศัย เทคนิค วิธีการ ตลอดจนแนวคิดต่างๆ เพื่อมาปรับปรุงแต่งสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ให้เป็นที่น่าสนใจ หรือสร้างความสนใจของผู้เรียน

ประการที่ห้า แนวคิดเชิงเอร์โกโนมิกส์ (ergonomics) ซึ่งเป็นการศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสภาพแวดล้อมในการทำงาน

1.4.4 การเตรียมความพร้อมด้านการบริหารกิจการนักเรียน

ความหมายของการบริการกิจการนักเรียน

การบริหารกิจการนักเรียน 5 ด้าน ประกอบด้วย

1) งานสำมะโนนักเรียน หมายถึง การประสานงานระหว่างผู้ปกครองและชุมชนในการสำรวนักเรียน เพื่อเข้ารับบริการทางการศึกษาในสถานศึกษาและการรายงานข้อมูลสำมะโนนักเรียนให้เขตพื้นที่การศึกษา รับทราบ

2) งานรับและลงทะเบียนนักเรียน หมายถึง การวางแผนเพื่อรับนักเรียนในแต่ละปีการศึกษา

3) งานกิจการนักเรียน หมายถึง กิจกรรมเสริมความรู้ ความสนใจและความสามารถของนักเรียน ส่งเสริมให้นักเรียนใช้เวลาว่างอย่างมีประโยชน์ เช่น กิจกรรมชุมนุม กิจกรรมแนะแนว

4) งานสวัสดิการ หมายถึง การช่วยเหลือนักเรียน เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาต่างๆโดยอาศัยความร่วมมือระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครองและชุมชน เช่น การจัดหาทุนการศึกษา

5) งานวินัยและความประพฤติของนักเรียน หมายถึง ระเบียบข้อปฏิบัติเกี่ยวกับการดูแลนักเรียน เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนปฏิบัติตนเองอย่างเหมาะสม

2. หน้าที่ของฝ่ายกิจการนักเรียนโรงเรียนวัดสุทธิ

- 1) จัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีประสิทธิภาพ
- 2) รับส่งต่อนักเรียนจากครูที่ปรึกษาตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- 3) ให้การบริการ ด้านการให้คำปรึกษา และช่วยเหลือแก่นักเรียน ผู้ปกครอง ในด้านการเรียนการประกอบ
- 4) อาชีพ ทุนการศึกษา การพัฒนาทักษะชีวิตและสังคม การเยี่ยมบ้านนักเรียน หรือด้านอื่น ๆ ตามความเหมาะสมดำเนินการ
- 5) ประสานงานกับฝ่ายอื่นๆ เพื่อให้นักเรียนได้รับประโยชน์จากกระบวนการแนะแนว
- 6) ติดต่อ ประสานงานกับผู้ปกครอง หน่วยงานภายนอกเพื่อให้นักเรียนได้รับประโยชน์สูงสุด ปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย
- 7) จัดประชุม อบรมนักเรียนในระดับชั้นประจำสัปดาห์
- 8) ให้การบริการด้านการให้คำปรึกษา และช่วยเหลือแก่นักเรียน ผู้ปกครอง ในด้านการเรียน

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความคาดหวัง

ธงศักดิ์ บุญธนาธรรม (2531) ศึกษาเรื่อง ความคาดหวังในการศึกษาต่อ และการประกอบอาชีพของนักเรียนชายมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดอุดรธานี มีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาปัจจัยด้านฐานะเศรษฐกิจและสังคมของบิดามารดา ความคาดหวังทางการศึกษาของบิดามารดา ความคาดหวังในการศึกษาต่อของเพื่อนสนิท และผลสัมฤทธิ์การเรียนของนักเรียน น่าจะมีผลต่อความคาดหวังในการศึกษาต่อของนักเรียน รวมทั้งศึกษาว่าความคาดหวังในสาขาวิชาที่ศึกษาต่อและความคาดหวังในการประกอบอาชีพของนักเรียนมีความสัมพันธ์กับฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของบิดามารดาอย่างไรบ้าง ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยด้านฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของบิดามารดา มีผลต่อความคาดหวังในการศึกษาต่อของนักเรียน โดยนักเรียนที่บิดามารดา มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมสูงจะคาดหวังในการศึกษาต่อมากกว่านักเรียนที่บิดามารดา มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำ ซึ่งปัจจัยดังกล่าวจะสามารถอธิบายถึงความแตกต่างของความคาดหวังในการศึกษาต่อของนักเรียนได้เป็นอย่างดี ส่วนปัจจัยด้านความคาดหวังทางการศึกษาของบิดามารดา ความคาดหวังในการศึกษาต่อของเพื่อนสนิท และผลสัมฤทธิ์การเรียนของนักเรียน มีผลต่อความคาดหวังในการศึกษาต่อของนักเรียน โดยมีข้อยกเว้นในกรณีของนักเรียนที่มาจากครอบครัวที่บิดามารดา มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมสูง สำหรับนักเรียนที่คาดหวังในการศึกษาต่อที่บิดามารดา มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมแตกต่างกันจะมีความคาดหวังในสาขาวิชาที่ศึกษาต่อและความคาดหวังในการประกอบอาชีพที่แตกต่างกัน นอกจากนี้พบว่านักเรียนที่ไม่ได้คาดหวังในการศึกษาต่อหลังจากจบการศึกษาจะมีความคาดหวังในการประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นส่วนมาก

จุฑาภรณ์ อ่องอุทุมพร (2524) ศึกษาเรื่อง ความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่ออาจารย์ ในระดับประถมศึกษาของโรงเรียนสาธิตสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคาดหวังของปกครองที่มีต่อการสอน ความรู้ ความก้าวหน้าวิชาการ ทักษะคติ จรรยาบรรณและบุคลิกภาพของอาจารย์ และเพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อสภาพที่เป็นจริงของนักเรียน เพื่อเปรียบเทียบความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่ออาจารย์และความคิดเห็น ผลการศึกษาพบว่า ความคาดหวังของปกครองที่มีต่อการสอน ความรู้ ความก้าวหน้าวิชาการ ทักษะคติ จรรยาบรรณและบุคลิกภาพของอาจารย์ มีความคาดหวังอยู่ในระดับมาก ผู้ปกครองมีความคิดเห็นว่า อาจารย์มีความก้าวหน้าทางวิชาการเท่าที่ระดับที่ผู้ปกครองคาดหวัง

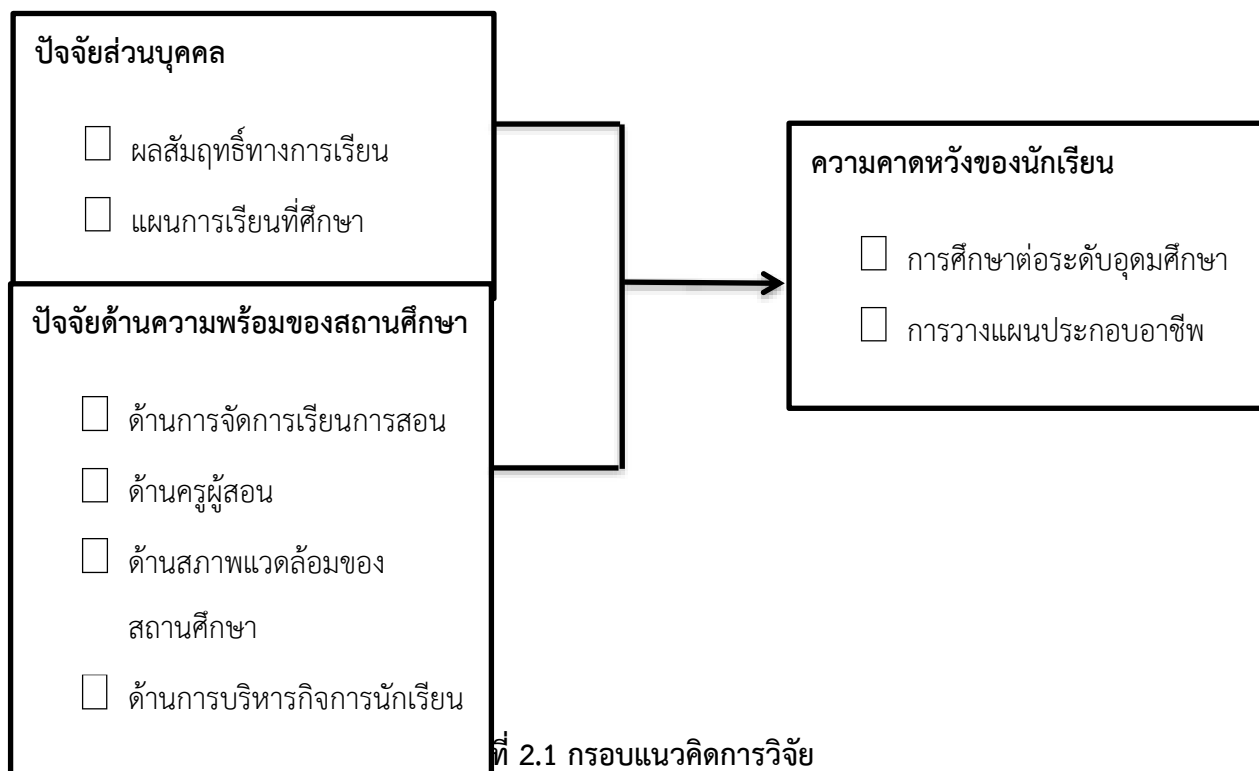
2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพ

ณัฐนันท์ มั่นคง (2559) ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการสำรวจอาชีพและความสนใจทางอาชีพในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายโดยมีอุปสรรคในการตัดสินใจเกี่ยวกับอาชีพเป็นตัวแปรควบคุม มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอิทธิพลของการสำรวจอาชีพต่อความสนใจทางอาชีพ โดยมีอุปสรรคในการตัดสินใจเกี่ยวกับอาชีพเป็นตัวแปรควบคุม โดยใช้สถิติวิเคราะห์การถดถอยพหุแบบลำดับขั้น (Hierarchical Multiple Regression Analysis) ผู้เข้าร่วมการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 878 คน ประเมินแบบสอบถามการสำรวจอาชีพ อุปสรรคในการตัดสินใจเกี่ยวกับอาชีพ และเครื่องมือวัดแนวทางการอาชีพฉบับนักเรียน โดยมีสมมติฐานว่าเมื่อควบคุมตัวแปร อุปสรรคในการตัดสินใจเกี่ยวกับอาชีพแล้ว การสำรวจอาชีพจะสามารถร่วมกันอธิบายความสนใจทางอาชีพได้ จากผลการวิจัยพบว่าพฤติกรรมการสำรวจอาชีพ ไม่สามารถทำนายความสนใจทางอาชีพได้ แม้จะมีอุปสรรคในการตัดสินใจเกี่ยวกับอาชีพเป็นตัวแปรควบคุม แต่เมื่อทำการวิเคราะห์โดยแยกความสนใจทางอาชีพ ออกเป็นสองส่วน ตามจำนวนกิจกรรมทางอาชีพที่ชอบ และ ตามจำนวนกิจกรรมทางอาชีพที่ไม่ชอบ ในกลุ่มตัวอย่างนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายพบว่า 1). การสำรวจทางอาชีพ ทั้ง 3 รูปแบบ มีความสัมพันธ์ทางบวกต่อ จำนวนกิจกรรมทางอาชีพที่ชอบ 2). การสำรวจอาชีพด้วยการทดลองทำกิจกรรมทางอาชีพ มีความสัมพันธ์ทางลบต่อ จำนวนกิจกรรมทางอาชีพที่ไม่ชอบ สรุปได้ว่ายังผู้เข้าร่วมวิจัยนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายใช้เวลากับการสำรวจอาชีพมาก ก็จะมีจำนวนกิจกรรมทางอาชีพที่ชอบหลากหลายมากขึ้น งานวิจัยนี้ทำให้เห็นว่าการสำรวจอาชีพของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายนั้นยังมีลักษณะของการสำรวจเพื่อทำความรู้จักอาชีพ และสร้างความสนใจเกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ การสำรวจอาชีพของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายโดยส่วนใหญ่ นั้นมีแนวโน้มที่จะยังไม่สามารถให้คำตอบได้อย่างชัดเจนว่าตนไม่ชอบอาชีพใดบ้าง หรือยังไม่สามารถตัดสินใจเกี่ยวกับกิจกรรมทางอาชีพ เพื่อช่วยให้ตนสามารถตัดสินใจเกี่ยวกับอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาต่อ

ไกรสิงห์ สุดสงวน (2562) ศึกษาเรื่อง การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศิลปากร การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยคือ เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศิลปากรโดยจำแนกตามเพศและระดับชั้น กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศิลปากร จำนวน 214 คน โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น ตามสัดส่วนประชากรจำแนกตามเพศและระดับชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม มีความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .890 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศิลปากร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนในด้านสถาบัน ส่วนด้านเหตุผลส่วนตัว และด้านเศรษฐกิจและสังคมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

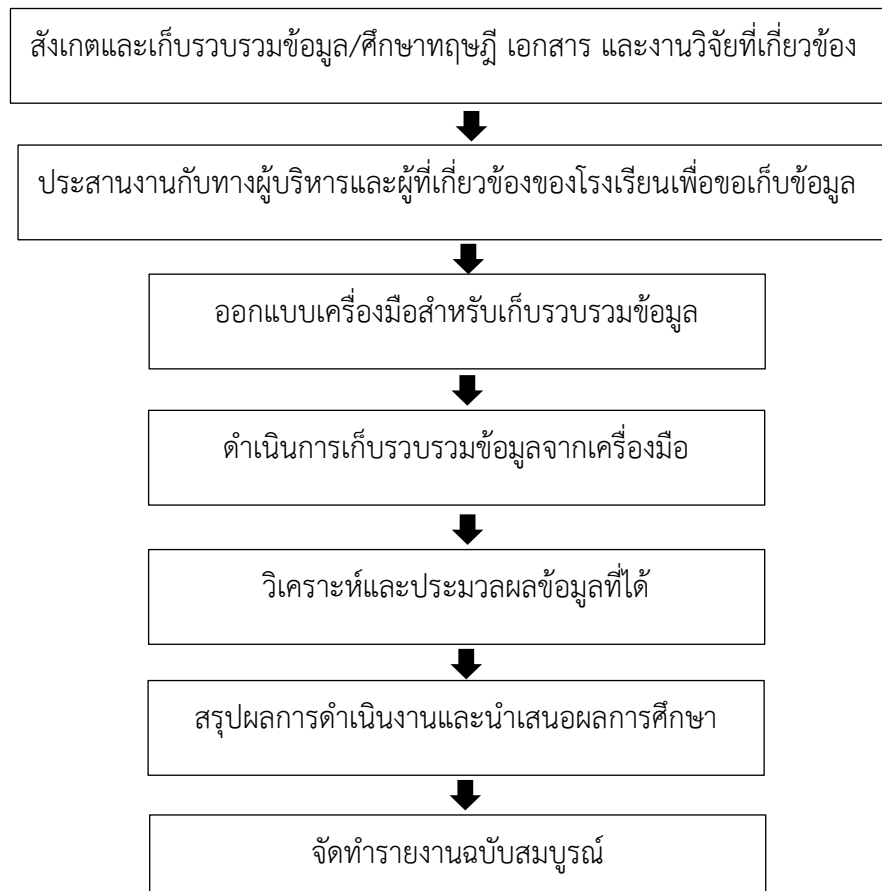
กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องความคาดหวังที่มีต่อสถานศึกษาในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสวายวิทยาคารนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาความคาดหวังของนักเรียนในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ 2) เพื่อเปรียบเทียบความคาดหวังของนักเรียนในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ โดยจำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแผนการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสวายวิทยาคาร 3) เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยด้านความพร้อมของสถาบันการศึกษาในสภาพจริงกับสภาพที่คาดหวังในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสวายวิทยาคาร และ 4) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านความพร้อมของสถาบันศึกษากับความคาดหวังในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสวายวิทยาคาร โดยการวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณโดยการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม SPSS โดยมีขั้นตอนและแนวทางในการดำเนินการศึกษา ดังนี้

ภาพที่ 3.1 แสดงขั้นตอนการศึกษา

ประชากรและตัวอย่าง

ประชากร คือ นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนสวายวิทยาคาร จังหวัดสุรินทร์ จำนวนทั้งหมด 62 คน จากทั้ง 2 แผนการเรียน ดังนี้

- แผนการเรียนวิทยาศาสตร์ - คณิตศาสตร์ จำนวน 52 คน
- แผนการเรียนศิลปศาสตร์ - ภาษา จำนวน 10 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยนี้จะใช้แบบสอบถามความความคาดหวังที่มีต่อสถานศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสวายวิทยาคาร โดยได้ดำเนินการสร้างและพัฒนาเครื่องมือตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความคาดหวังของนักเรียนต่อสถานศึกษาในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ
2. ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามจากหนังสือและสังเคราะห์รูปแบบของแบบสอบถามจากงานวิจัยต่างๆเพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดหัวข้อหรือประเด็นสำคัญเพื่อนำมาสร้างเป็นเครื่องมือในการวิจัย
3. ดำเนินการสร้างแบบสอบถามจากหลักเกณฑ์และแนวคิดที่ศึกษามาให้ครอบคลุมประเด็นที่ต้องการ
4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเพื่อหาค่า IOC โดยในการตรวจสอบครั้งนี้ใช้ผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด 3 ท่าน
5. นำแบบสอบถามที่ได้สร้างแล้วไปทดลองใช้เบื้องต้นเพื่อตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ
6. วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการทดลองใช้เบื้องต้นและทำการปรับปรุงให้แบบสอบถามให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น
7. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงและแก้ไขแล้วไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริง

เครื่องมือที่สร้างขึ้นเพื่อใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้สร้างขึ้นมาจากได้แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเป็นฐานในการสร้างแบบสอบถามเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมวิจัยและเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป โดยในแบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความคาดหวังที่มีต่อสถานศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ

ตอนที่ 3 ระดับความพร้อมของสถาบันการศึกษาในสภาพจริงและสภาพที่คาดหวังที่ส่งผลถึงความคาดหวังในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพของนักเรียน โดยแบ่งเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการจัดการเรียนการสอน 2) ด้านการเตรียมความพร้อมด้านครูผู้สอน 3) ด้านสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา และ

- 4) ด้านการบริหารกิจการนักเรียน

การตอบคำถามในแบบสอบถามนั้นจะแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ แบบสอบถามความพร้อมสถานศึกษาในสภาพจริงและแบบสอบถามความพร้อมของสถานศึกษาในภาพที่คาดหวัง โดยในแต่ละส่วนจะกำหนดให้แบ่งออกเป็น 5 ระดับแล้วให้กลุ่มตัวอย่างตอบตามความเป็นจริง

การหาคุณภาพของเครื่องมือ

แบบสอบถามที่สร้างขึ้นในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตรวจสอบเครื่องมือโดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน โดยใช้สูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ศึกษาจากเอกสาร โดยศึกษาจากหนังสือ วารสาร งานวิจัย วิทยานิพนธ์ รายงานการศึกษา และเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
2. ติดต่อประสานงานกับผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องในโรงเรียนเพื่อขออนุญาตเข้าเก็บศึกษาข้อมูลด้วยตนเอง
3. ติดต่อประสานงานกับอาจารย์ที่สอนห้องเรียนของกลุ่มตัวอย่างที่จะเข้าไปเก็บข้อมูลเพื่อขออนุญาตในช่วงเวลาดังกล่าว
4. ออกแบบและสร้างเครื่องมือวิจัยก่อนนำเครื่องมือวิจัยไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพ
5. ปรับปรุงข้อคำถามและจัดทำเป็นเครื่องมือและนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริง
6. นำข้อมูลที่ได้ มาคิดคะแนน และทำการวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มาตรวจสอบความถูกต้องและตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลอีกครั้ง จึงนำไปวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for Social Science) โดยวิเคราะห์ตามลำดับดังนี้

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่ออธิบายข้อมูลทั่วไปของตัวอย่าง โดยวิเคราะห์ความถี่ ค่ามัธยฐาน ค่าเฉลี่ยคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. สถิติเชิงอ้างอิง (Inferential Statistics) ได้แก่ ใช้ 1-way ANOVA ในการเปรียบเทียบผลการเรียนแผนการเรียน และปัจจัยด้านความพร้อมของสถาบันการศึกษาที่ส่งผลถึงความคาดหวังในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสวายวิทยาคาร
3. สถิติเชิงอ้างอิง ได้แก่ Paired-Sample T-Test ในการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยที่อาจส่งผลต่อความคาดหวังต่อสถานศึกษาในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ
4. ใช้ Pearson Correlation ในการศึกษาความพร้อมของสถานศึกษาในสภาพจริงกับสภาพที่คาดหวังในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสวายวิทยาคาร

บทที่ 4 ผลการวิจัย

งานวิจัยเรื่องความคาดหวังที่มีต่อสถานศึกษาในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสวายวิทยาคาร มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาความคาดหวังของนักเรียนในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ 2) เพื่อเปรียบเทียบความคาดหวังของนักเรียนในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ โดยจำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแผนการเรียน 3) เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยด้านความพร้อมของสถานศึกษาในสภาพจริงกับสภาพที่คาดหวังในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพของนักเรียน และ 4) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านความพร้อมของสถาบันการศึกษากับความคาดหวังในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพของนักเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test for dependent sample 1-way ANOVA และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ได้แก่ Pearson Correlation

ในงานวิจัยเล่มนี้ผู้วิจัยได้กำหนดการนำเสนอการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อตอบคำถามวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ใช้ในการวิจัย โดยแบ่งการนำเสนอการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน และความคาดหวังของนักเรียนในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาความคาดหวังของนักเรียนในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ โดยจำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแผนการเรียนของนักเรียน

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยด้านความพร้อมของสถานศึกษาในสภาพจริงกับสภาพที่คาดหวัง

ตอนที่ 4 ผลศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านความพร้อมของสถานศึกษากับความคาดหวังในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน และความคาดหวังของนักเรียนในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน และความคาดหวังของนักเรียนในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ สามารถสรุปผลการศึกษาแสดงข้อมูลรายละเอียดใน 2 ประเด็น ได้แก่ ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม และความคาดหวังของนักเรียนในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ ได้ผลดังตารางที่ 4.1 และ 4.2

ตารางที่ 4.1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลพื้นฐาน	จำนวน	ร้อยละ
แผนการเรียน		
วิทยาศาสตร์ - คณิตศาสตร์	52	83.87
ศิลปศาสตร์ - ภาษา	10	16.13
รวม	62	100

ตารางที่ 4.1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม (ต่อ)

ข้อมูลพื้นฐาน	จำนวน	ร้อยละ	
รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของผู้ปกครอง			
น้อยกว่า 5,000 บาท	26	41.93	
5,001 – 10,000 บาท	19	30.65	
10,001 – 20,000 บาท	13	20.97	
20,001 – 30,000 บาท	3	4.84	
มากกว่า 30,000 บาท	1	1.61	
จำนวนพี่น้อง (รวมตัวนักเรียน)			
1 คน	20	33.3	
2 คน	27	41.7	
3 คน	7	11.7	
มากกว่า 3 คน	8	13.3	
ความคาดหวังหลังจบการศึกษา			
ศึกษาต่อ	58	93.55	
ประกอบอาชีพ	4	6.45	
สถานศึกษาที่ต้องการศึกษาต่อ			
มหาวิทยาลัย	34	58.62	
สถาบันการอาชีวศึกษา	24	41.38	
กลุ่มคณะที่ต้องการศึกษาต่อ			
วิทยาศาสตร์สุขภาพ	10	16.7	
วิทยาศาสตร์กายภาพ	2	3.3	
วิศวกรรมศาสตร์	7	11.7	
สถาปัตยกรรมศาสตร์	3	5.0	
เกษตรศาสตร์	1	1.7	
บัญชี การท่องเที่ยว เศรษฐศาสตร์	13	21.7	
ครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์	9	15.0	
ศิลปศาสตร์ ดุริยางคศิลป์ นาฏศิลป์	7	11.7	
มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์	8	13.3	
กลุ่มอาชีพที่สนใจ			
กลุ่มบุคลิกภาพแบบจริงจัง	9	15.0	
กลุ่มบุคลิกภาพแบบใช้ปัญญา และความคิดแบบนักวิชาการ	14	23.0	
กลุ่มบุคลิกภาพแบบศิลปิน	11	18.3	
กลุ่มบุคลิกภาพแบบบริการสังคม และชอบสมาคม	16	26.7	
กลุ่มบุคลิกภาพแบบกล้าคิดกล้าทำ	5	8.3	
กลุ่มบุคลิกภาพแบบยึดมั่นและมีระเบียบแบบแผน	5	8.3	
ข้อมูลพื้นฐาน	N	Mean	SD
อายุ	62	17.467	.435
ผลการเรียนเฉลี่ย 5 ภาคเรียน	62	3.390	.833

จากตารางที่ 4.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง 62 คน พบว่าอายุโดยเฉลี่ยของผู้ตอบแบบสอบถามคือ 17.47 ปี (SD=.435) ประกอบด้วยแผนการเรียนคือคณิต-ภาษา รองลงมาเป็น วิทย-คณิต (ห้องเรียนทั่วไป) เกรดเฉลี่ยโดยเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างคือ 3.39 (SD=.833) รายได้เฉลี่ยผู้ปกครองส่วนมากอยู่ในช่วง 10,001-20,000 บาท และ 20,001-30,000 บาท ส่วนมากมีจำนวนพี่น้อง 2 คน (รวมตัวผู้ตอบแบบสอบถามด้วย) ทั้งนี้ความคาดหวังส่วนมากเลือกที่จะศึกษาต่อคิดเป็นร้อยละ 93.55 และเลือกที่จะศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยคิดเป็นร้อยละ 58.62 กลุ่มตัวอย่างนี้ส่วนมากเลือกคณะ กลุ่มสาขาบัญชี การท่องเที่ยว เศรษฐศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 21.7 และสุดท้ายเลือกที่จะประกอบอาชีพ กลุ่มบุคลิกภาพแบบบริการสังคมและชอบสมาคม คิดเป็นร้อยละ 26.7

ตารางที่ 4.2 ความคาดหวังของนักเรียนในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ

ข้อความ	N	สภาพที่เป็นจริง		สภาพที่คาดหวัง	
		mean	SD	mean	SD
ด้านที่ 1 ด้านการจัดการเรียนการสอน					
1. วิชาที่เรียนมีความน่าสนใจตอบสนองความต้องการในการศึกษาต่อหรือประกอบอาชีพ	62	3.450	.871	4.966	.181
2. มีการจัดการเรียนการสอนที่สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้	62	3.750	.967	3.283	.940
3. มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เชื่อมโยงกับศึกษาต่อและประกอบอาชีพ	62	3.833	1.027	4.083	.618
4. มีการส่งเสริมให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง พร้อมแนะนำแหล่งความรู้เพิ่มเติมตามความสนใจของผู้เรียน	62	2.933	.899	3.033	.551
5. ใช้สื่อการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความถนัดและความต้องการของผู้เรียน	62	3.100	.857	4.966	.181
6. มีการวัดประเมินผล และสะท้อนผลทันทีที่ทำให้ผู้เรียนนำมาวางแผนเรียนของตนเองได้	62	3.620	.625	3.500	.791
ด้านที่ 2 ด้านครูผู้สอน					
7. มีความรู้และความสามารถในวิชาชีพครู สามารถปรับหลักสูตรการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพของนักเรียนได้	62	3.700	.743	3.283	.640
8. มีความรอบรู้ มีความแม่นยำและมีความละเอียดในวิชาที่สอน สามารถนำความรู้ไปแนะแนวในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพได้	62	3.350	1.070	3.716	.490
9. วินิจฉัยปัญหาและความจำเป็นของนักเรียนรายบุคคลให้สอดคล้องกับการศึกษาต่อและประกอบอาชีพได้	62	2.750	1.018	3.533	1.512
10. จัดกิจกรรมเชิงแนะแนวเพื่อตอบสนองความต้องการศึกษาต่อและประกอบอาชีพของนักเรียน	62	3.900	1.217	2.933	.899
11. เป็นครูที่ปรึกษากิจกรรมชุมนุมหรือกิจกรรมพิเศษเพื่อตอบสนองความต้องการศึกษาต่อและประกอบอาชีพของนักเรียน	62	3.433	.997	4.566	.810
12. จัดเก็บเอกสารข้อมูลส่วนตัวของนักเรียนเพื่อเป็นฐานข้อมูลประกอบการพิจารณาส่งเสริมการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ	62	4.333	.625	4.116	.804

ตารางที่ 4.2 ความคาดหวังของนักเรียนในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ (ต่อ)

ข้อความ	N	สภาพที่เป็นจริง		สภาพที่คาดหวัง	
		mean	SD	mean	SD
13. ติดตามความเคลื่อนไหวของสถานการณ์บ้านเมืองเพื่อประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมความต้องการของนักเรียนได้	62	3.283	.584	4.166	.905
14. ใช้ประโยชน์จากแหล่งข่าวมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน	62	4.516	.567	4.450	.790
15. มีความสนใจ เอาใจใส่ และเป็นທີ່ปรึกษาความต้องการในการเรียนต่อและประกอบอาชีพ	62	3.333	1.373	4.966	.181
ด้านที่ 3 ด้านการจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา					
16. มีการจัดสถานที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ตอบสนองต่อความสนใจของนักเรียนในการศึกษาต่อหรือการประกอบอาชีพ	62	3.666	1.174	3.466	.747
17. มีการจัดแหล่งเรียนรู้ที่ใช้สำหรับค้นคว้าเพื่อเป็นทางเลือกในการตัดสินใจสำหรับนักเรียน เช่น ห้องสมุด ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องวิทยาศาสตร์ ห้องปฏิบัติการต่างๆ สวนเกษตร	62	4.316	.791	4.566	.620
18. มีการจัดห้องเรียนให้มีการจัดมุมกิจกรรม หรือมุมเสริมการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระเพื่อให้นักเรียนค้นพบความถนัดของตัวเองในการเรียนต่อหรือการประกอบอาชีพ	62	3.816	1.127	3.116	.691
19. มีการใช้ป้ายนิเทศในห้องเรียน ติดตามข่าวสารและผลงานของนักเรียนเพื่อสร้างแรงบันดาลใจให้กับนักเรียนในการเรียนต่อหรือการประกอบอาชีพ	62	3.850	.577	3.400	1.585
20. มีการจัดห้องเรียนให้สามารถปรับเปลี่ยนรูปแบบให้เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนานักเรียนไปสู่การศึกษาต่อหรือการประกอบอาชีพ	62	3.383	.940	4.416	.590
21. มีระบบข้อมูลสารสนเทศในการบริหารงานในสถานศึกษาที่ถูกต้องครบถ้วนต่อการใช้งานเพื่อให้ง่ายต่อการค้นหาและนำไปประยุกต์ใช้ในการตัดสินใจของนักเรียน	62	4.766	.426	3.866	.947
22. มีการเปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง ชุมชน มีส่วนร่วมเสนอแนวทางในการบริหารเพื่อให้ได้มุมมองใหม่ๆเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมนักเรียน	62	4.116	.804	4.233	.927
23. มีการจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงและจากแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย	62	4.016	.290	4.800	.546
24. มีการเสริมแรงนักเรียนในการเรียน เช่น การให้รางวัลหรือชมเชย เพื่อให้นักเรียนเห็นคุณค่าในตัวเองและมีแรงบันดาลใจที่จะศึกษาต่อหรือการประกอบอาชีพ	62	3.983	.224	2.966	.862

ตารางที่ 4.2 ความคาดหวังของนักเรียนในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ (ต่อ)

ข้อความ	N	สภาพที่เป็นจริง		สภาพที่คาดหวัง	
		mean	SD	mean	SD
ด้านที่ 4 ด้านการบริหารกิจการนักเรียน					
25. มีกิจกรรมชุมนุมที่หลากหลาย น่าสนใจ และสอดคล้องกับการศึกษาต่อ และการประกอบอาชีพ	62	4.450	.501	3.100	.629
26. มีกิจกรรมแนะแนวที่ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการเรียนต่อ และการประกอบอาชีพ	62	4.150	.988	4.466	.535
27. มีกิจกรรมนอกสถานที่ให้ความรู้ เกี่ยวกับการศึกษาต่อ และการประกอบอาชีพ เช่น ไปดูงานในสถานศึกษา หรือสถานประกอบการต่างๆ	62	4.500	.567	4.466	.535
28. มีทุนการศึกษาสำหรับการศึกษาต่อ และการประกอบอาชีพหลังสำเร็จการศึกษา	62	4.033	.735	4.100	1.003
29. มีการประชาสัมพันธ์ข่าวสารเกี่ยวกับการศึกษาต่อ และการประกอบอาชีพ	62	4.466	.535	4.183	.700
30. มีการให้ความช่วยเหลือประสานงานเกี่ยวกับการสมัครเข้าศึกษาต่อ และการประกอบอาชีพ	62	4.116	.715	4.466	.535

จากตารางที่ 4.2 ผลการศึกษาความคาดหวังของนักเรียนในสภาพปัจจุบันกับสภาพที่คาดหวังในอนาคต โดยแยกด้าน พบว่า ด้านการจัดการเรียนการสอน ประเด็นที่นักเรียนพึงพอใจในสภาพปัจจุบันสูงที่สุด คือ มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เชื่อมโยงกับการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ ($\bar{x} = 3.833$; $SD = 1.027$) ต่ำที่สุด คือ มีการส่งเสริมให้ผู้เรียนค้นคว้าด้วยตนเอง พร้อมแนะนำแหล่งความรู้เพิ่มเติมตามความสนใจของผู้เรียน ($\bar{x} = 2.993$; $SD = .899$) ในสภาพที่คาดหวังที่นักเรียนคาดหวังสูงที่สุด คือ วิชาที่เรียนมีความน่าสนใจและตอบสนองความต้องการในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ ($\bar{x} = 4.966$; $SD = .181$) และใช้สื่อการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความถนัดและความต้องการของผู้เรียน ($\bar{x} = 4.966$; $SD = .181$) ต่ำที่สุด คือ มีมีการส่งเสริมให้ผู้เรียนค้นคว้าด้วยตนเอง พร้อมแนะนำแหล่งความรู้เพิ่มเติมตามความสนใจของผู้เรียน ($\bar{x} = 3.003$; $SD = .551$)

ด้านครูผู้สอน พบว่า ประเด็นที่นักเรียนพึงพอใจมากที่สุดในสภาพปัจจุบัน คือ ครูใช้ประโยชน์จากแหล่งข่าวมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน ($\bar{x} = 4.516$; $SD = .567$) ต่ำที่สุด คือ ครูวินิจฉัยปัญหาและความจำเป็นของนักเรียนรายบุคคลให้สอดคล้องกับการศึกษาต่อและประกอบอาชีพได้ ในสภาพที่คาดหวังมากที่สุด คือ ครูมีความสนใจ เอาใจใส่ และเป็นที่ปรึกษาความต้องการในการเรียนต่อและประกอบอาชีพ ($\bar{x} = 4.966$; $SD = .181$) น้อยที่สุด คือ ครูจัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อตอบสนองความต้องการด้านการศึกษาต่อและประกอบอาชีพของนักเรียน ($\bar{x} = 2.933$; $SD = .899$)

ด้านการจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา พบว่า ประเด็นที่นักเรียนพึงพอใจมากที่สุดในสภาพปัจจุบัน คือ มีระบบข้อมูลสารสนเทศในการบริหารงานในสถานศึกษาที่ถูกต้องครบถ้วนต่อการใช้งานเพื่อให้ง่ายต่อการค้นหาและประยุกต์ใช้ในการตัดสินใจของนักเรียน ($\bar{x} = 4.766$; $SD = .426$) พึงพอใจน้อยที่สุด คือ มีการจัดห้องเรียนให้สามารถปรับเปลี่ยนรูปแบบให้เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาให้นักเรียนไปสู่วิชาการและการประกอบอาชีพ ($\bar{x} = 3.384$; $SD = .940$) ด้านสภาพที่คาดหวังมากที่สุด คือ มีการจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงและจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ($\bar{x} = 4.800$; $SD = .546$) น้อยที่สุด คือ มีการเสริมแรงนักเรียนในการเรียน เช่น การให้รางวัลหรือชมเชย

เพื่อให้นักเรียนเห็นคุณค่าในตนเองและมีแรงบันดาลใจที่จะศึกษาต่อหรือประกอบอาชีพ ($\bar{x} = 2.966$; $SD = .862$)

ด้านการบริหารกิจการนักเรียน พบว่า ประเด็นที่นักเรียนพึงพอใจมากที่สุดในสภาพปัจจุบัน คือ มีกิจกรรมนอกสถานที่ให้ความรู้เกี่ยวกับการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ เช่น ไปดูงานในสถาบันการศึกษาหรือสถานประกอบการ ($\bar{x} = 4.500$; $SD = .567$) พึงพอใจน้อยที่สุด คือ มีทุนการศึกษาสำหรับการศึกษาต่อและประกอบอาชีพหลังสำเร็จการศึกษา ($\bar{x} = 4.033$; $SD = .735$) ด้านสภาพที่คาดหวังมากที่สุด คือ มีกิจกรรมแนะแนวที่ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ มีกิจกรรมนอกสถานที่ให้ความรู้เกี่ยวกับการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ เช่น ไปดูงานในสถาบันการศึกษาหรือสถานประกอบการ และมีการให้ความช่วยเหลือประสานงานเกี่ยวกับการสมัครเข้าศึกษาต่อหรือประกอบอาชีพ ($\bar{x} = 4.466$; $SD = .535$) น้อยที่สุด คือ มีทุนการศึกษาสำหรับการศึกษาต่อและประกอบอาชีพหลังสำเร็จการศึกษา ($\bar{x} = 4.100$; $SD = 1.003$)

ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบความคาดหวังของนักเรียนในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ โดยจำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแผนการเรียน

จากการศึกษาเปรียบเทียบความคาดหวังของนักเรียนในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพโดยจำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยจำแนกเป็นระบบ 5 ระดับ ได้แก่ ดีเยี่ยม ดี พอใช้ ผ่านและไม่ผ่าน ดังตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 เปรียบเทียบความคาดหวังของนักเรียนในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ โดยจำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	N	Mean	S.D.	F	sig
ไม่ผ่าน (เกรด 0 - 0.99)	0	0	0		
ผ่าน (เกรด 1.00 - 1.50)	0	0	0		
พอใช้ (เกรด 1.51 - 2.99)	9	4.37	.44	.287	.752
ดี (เกรด 3.00 - 3.99)	49	4.24	.72		
ดีเยี่ยม (เกรด 4)	4	4.50	.50		
รวม	62	4.27	.685		

หมายเหตุ Levene Statistic (df1,df2)= 1.627 (5,54) sig = .200

จากตารางที่ 4.3 ผลการวิเคราะห์ความเป็นเอกพันธ์ของความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม พบว่าความแปรปรวนระหว่างกลุ่มเป็นเอกพันธ์ซึ่งกันและกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามข้อตกลงเบื้องต้นของ ANOVA ($F = 1.627$; $sig = .200$) ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความคาดหวังในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพระหว่างกลุ่มของนักเรียนพบว่าค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มนักเรียนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($F = .287$; $sig = .752$) สรุปได้ว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ที่แตกต่างกันมีความคาดหวังที่ไม่แตกต่างกัน นักเรียนกลุ่มที่มีความคาดหวังสูงที่สุดคือ นักเรียนที่มีผลการเรียนดีเยี่ยม (Mean = 4.5)

ตารางที่ 4.4 เปรียบเทียบความคาดหวังของนักเรียนในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ โดยจำแนกตามแผนการเรียน

แผนการเรียน	N	Mean	S.D.	F	sig
แผนการเรียนวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์	52	4.00	.53	1.729	.144
แผนการเรียนศิลปศาสตร์-ภาษา	10	4.13	.25		
รวม	62	4.28	.69		

หมายเหตุ Levene Statistic (df1,df2)= 1.841 (5,54) sig =.120

จากตารางที่ 4.4 ผลการวิเคราะห์ความเป็นเอกพันธ์ของความแปรปรวนระหว่างกลุ่มพบว่า ความแปรปรวนระหว่างกลุ่มเป็นเอกพันธ์ซึ่งกันและกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามข้อตกลงเบื้องต้นของ ANOVA ($F = 1.841$; $sig = .120$) ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบความคาดหวังของนักเรียนจำแนกตามแผนการเรียนพบว่า ค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มนักเรียนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($F = 1.729$; $sig = .144$) สรุปได้ว่าความคาดหวังของนักเรียนแต่ละแผนการเรียนไม่แตกต่างกัน นักเรียนที่มีความคาดหวังมากที่สุด คือ นักเรียนแผนการเรียนภาษา-ดนตรี ฝรั่งเศส และจีน ($Mean = 4.75$) นักเรียนที่มีความคาดหวังน้อยที่สุด คือ นักเรียนแผนการเรียนวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ (ห้องเรียน Gifted) ($Mean = 4.00$)

จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคาดหวังในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพโดยจำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแผนการเรียน พบว่านักเรียนมีค่าเฉลี่ยความคาดหวังไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยด้านความพร้อมของสถานศึกษาในสภาพจริง กับสภาพที่คาดหวัง

จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยปัจจัยด้านความพร้อมของสถานศึกษาในสภาพจริงและสภาพที่คาดหวัง ได้ผลการศึกษา ดังนี้

ตารางที่ 4.5 เปรียบเทียบปัจจัยด้านความพร้อมของสถาบันการศึกษาในสภาพจริงกับสภาพที่คาดหวัง

ข้อคำถาม	สภาพจริง			สภาพที่คาดหวัง			t	Sig
	mean	SD	SE	mean	SD	SE		
ด้านที่ 1 การจัดการเรียนการสอน								
1. วิชาที่เรียนมีความน่าสนใจ ตอบสนองความต้องการในการศึกษา ต่อหรือประกอบอาชีพ	3.450	.871	.112	4.966	.181	.023	-13.162	.000
2. มีการจัดการเรียนการสอนที่ สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ ในชีวิตประจำวันได้	3.750	.967	.124	3.283	.940	.121	2.685	.009
3. มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ที่เชื่อมโยงกับศึกษาต่อและประกอบ อาชีพ	3.833	1.027	.132	4.083	.618	.079	-1.787	.079
4. มีการส่งเสริมให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้า ด้วยตนเอง พร้อมแนะนำแหล่ง ความรู้เพิ่มเติมตามความสนใจของ ผู้เรียน	2.933	.899	.116	3.033	.551	.071	-.785	.435
5. ใช้สื่อการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความถนัด และความต้องการของผู้เรียน	3.100	.857	.110	4.966	.1810	.023	-16.212	.000
6. มีการวัดประเมินผล และสะท้อนผล ทันทีที่ทำให้ผู้เรียนนำมาวางแผน เรียนของตนเองได้	3.620	.625	.078	3.500	.791	.102	1.495	.140
ด้านที่ 2 การเตรียมความพร้อมด้านครูผู้สอน								
7. มีความรู้และความสามารถใน วิชาชีพครู สามารถปรับหลักสูตรการ เรียนการสอนให้สอดคล้องกับ ความต้องการศึกษาต่อและการประกอบ อาชีพของนักเรียนได้	3.700	.743	.095	3.283	.640	.082	3.296	.002
8. มีความรอบรู้ มีความแม่นยำและมี ความละเอียดในวิชาที่สอน สามารถนำ ความรู้ไปแนะนำในการศึกษาต่อและ ประกอบอาชีพได้	3.350	1.070	.138	3.716	.490	.063	-3.151	.003
9. วิจัยปัญหาและความจำเป็นของ นักเรียนรายบุคคลให้สอดคล้องกับ การศึกษาต่อและประกอบอาชีพได้	2.750	1.018	.131	3.533	1.512	.195	-3.615	.001

ตารางที่ 4.5 เปรียบเทียบปัจจัยด้านความพร้อมของสถาบันการศึกษาในสภาพจริงกับสภาพที่คาดหวัง(ต่อ)

ข้อความ	สภาพเป็นจริง		สภาพที่คาดหวัง		t	sig		
	Mean	SD	Mean	SD				
10. จัดกิจกรรมเชิงแนะแนวเพื่อตอบสนองความต้องการศึกษาต่อและประกอบอาชีพของนักเรียน	3.900	1.217	.157	2.933	.899	.116	4.862	.000
11. เป็นครูที่ปรึกษากิจกรรมชุมนุมหรือกิจกรรมพิเศษเพื่อตอบสนองความต้องการศึกษาต่อและประกอบอาชีพของนักเรียน	3.433	.997	.128	4.566	.810	.104	-6.236	.000
12. จัดเก็บเอกสารข้อมูลส่วนตัวของนักเรียนเพื่อเป็นฐานข้อมูลประกอบการพิจารณาส่งเสริมการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ	4.333	.625	.084	4.116	.804	.103	1.690	.096
13. ติดตามความเคลื่อนไหวของสถานการณ์บ้านเมืองเพื่อประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมความต้องการของนักเรียนได้	3.283	.584	.075	4.166	.905	.116	-7.571	.000
14. ใช้ประโยชน์จากแหล่งข่าวมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน	4.516	.567	.073	4.450	.790	.102	.562	.576
15. มีความสนใจ เอาใจใส่ และเป็นที่ปรึกษาความต้องการในการเรียนต่อและประกอบอาชีพ	3.333	1.373	.177	4.966	.181	.023	-9.185	.000
ด้านที่ 3 การจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา								
16. มีการจัดสถานที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ตอบสนองต่อความสนใจของนักเรียนในการศึกษาต่อหรือการประกอบอาชีพ	3.666	1.174	.151	3.466	.747	.096	1.891	.064
17. มีการจัดแหล่งเรียนรู้ที่ใช้สำหรับค้นคว้าเพื่อเป็นทางเลือกในการตัดสินใจสำหรับนักเรียน เช่น ห้องสมุด ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องวิทยาศาสตร์ ห้องปฏิบัติการต่างๆ สวนเกษตร	4.316	.791	.102	4.566	.620	.080	-1.932	.058
18. มีการจัดห้องเรียนให้มีการจัดมุมกิจกรรม หรือมุมเสริมการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระเพื่อให้นักเรียนค้นพบความถนัดของตนเองในการเรียนต่อหรือการประกอบอาชีพ	3.816	1.127	.145	3.116	.691	.089	4.425	.000

ตารางที่ 4.5 เปรียบเทียบปัจจัยด้านความพร้อมของสถาบันการศึกษาในสภาพจริงกับสภาพที่คาดหวัง(ต่อ)

ข้อคำถาม	สภาพเป็นจริง			สภาพที่คาดหวัง			t	sig
	Mean	SD	SE	Mean	SD	SE		
19. มีการใช้ป้ายนิเทศในห้องเรียน ติดตามข่าวสารและผลงานของ นักเรียนเพื่อสร้างแรงบันดาลใจให้กับ นักเรียนในการเรียนต่อหรือการ ประกอบอาชีพ	3.850	.577	.074	3.400	1.585	.204	2.272	.027
20. มีการจัดห้องเรียนให้สามารถ ปรับเปลี่ยนรูปแบบให้เหมาะสมกับ กิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนา นักเรียนไปสู่การศึกษาต่อหรือการ ประกอบอาชีพ	3.383	.940	.121	4.416	.590	.076	-6.964	.000
21. มีระบบข้อมูลสารสนเทศในการ บริหารงานในสถานศึกษาที่ถูกต้อง ครบถ้วนต่อการใช้งานเพื่อให้ถ่ายทอด การค้นหาและนำไปประยุกต์ใช้ในการ ตัดสินใจของนักเรียน	4.766	.426	.055	3.866	.947	.122	6.948	.000
22. มีการเปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง ชุมชน มีส่วนร่วมเสนอแนวทางในการ บริหารเพื่อให้ได้มุมมองใหม่ๆเกี่ยวกับ การเตรียมความพร้อมนักเรียน	4.116	.804	.103	4.233	.927	.119	-6.667	.507
23. มีการจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ เรียนรู้จากประสบการณ์จริงและจาก แหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย	4.016	.290	.037	4.800	.546	.070	12.37 5	.000
24. มีการเสริมแรงนักเรียนในการ เรียน เช่น การให้รางวัลหรือชมเชย เพื่อให้นักเรียนเห็นคุณค่าในตัวเองและ มีแรงบันดาลใจที่จะศึกษาต่อหรือการ ประกอบอาชีพ	3.983	.224	.029	2.966	.862	.111	9.688	.000
ด้านที่ 4 การบริหารกิจการนักเรียน								
25. มีกิจกรรมชุมนุมที่หลากหลาย น่าสนใจ และสอดคล้องกับการศึกษา ต่อ และการประกอบอาชีพ	4.450	.501	.064	3.100	.629	.081	13.09 0	.000
26. มีกิจกรรมแนะแนวที่ให้คำปรึกษา เกี่ยวกับการเรียนต่อ และการประกอบ อาชีพ	4.150	.988	.127	4.466	.535	.069	-3.769	.000
27. มีกิจกรรมนอกสถานที่ให้ความรู้ เกี่ยวกับการศึกษาต่อ และการ ประกอบอาชีพ เช่น ไปดูงานใน สถานศึกษา หรือสถานประกอบการ ต่างๆ	4.500	.567	.073	4.466	.535	.069	1.000	.321

ตารางที่ 4.5 เปรียบเทียบปัจจัยด้านความพร้อมของสถาบันการศึกษาในสภาพจริงกับสภาพที่คาดหวัง (ต่อ)

ข้อคำถาม	สภาพเป็นจริง			สภาพที่คาดหวัง			t	sig
	Mean	SD	SE	Mean	SD	SE		
28. มีทุนการศึกษาสำหรับการศึกษาต่อ และการประกอบอาชีพหลังสำเร็จการศึกษา	4.033	.735	.094	4.100	1.003	.129	-.629	.532
29. มีการประชาสัมพันธ์ข่าวสารเกี่ยวกับการศึกษาต่อ และการประกอบอาชีพ	4.466	.535	.069	4.183	.700	.090	4.830	.000
30. มีการให้ความช่วยเหลือประสานงานเกี่ยวกับการสมัครเข้าศึกษาต่อ และการประกอบอาชีพ	4.116	.715	.092	4.466	.535	.069	-5.264	.000

จากตารางที่ 4.5 จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยปัจจัยด้านความพร้อมของสถานศึกษาในสภาพจริงและสภาพที่คาดหวังในด้านการจัดการเรียนการสอน พบว่าวิชาที่เรียน การจัดการเรียนการสอนที่เชื่อมโยงกับการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ และใช้สื่อการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความถนัดและความต้องการของผู้เรียน สภาพที่คาดหวัง มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าค่าเฉลี่ยสภาพจริงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนการจัดการเรียนการสอนที่สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน มีค่าเฉลี่ยของสภาพที่คาดหวังต่ำกว่าสภาพจริงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในขณะที่การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เชื่อมโยงกับการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ การส่งเสริมให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง แนะนำแหล่งความรู้เพิ่มเติม และการวัดประเมินผลและสะท้อนผลทันทีทั้งที่เพื่อการวางแผนการเรียนค่าเฉลี่ยหลังสภาพจริงและสภาพคาดหวังแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ด้านความพร้อมของสถานศึกษาในสภาพจริงและสภาพที่คาดหวังในเรื่องความรู้และความสามารถในวิชาชีพครู พบว่าค่าเฉลี่ยความคาดหวังที่ครูมีความรู้ มีความแม่นยำและมีความละเอียดในวิชาที่สอน สามารถในการวินิจฉัยปัญหาและความจำเป็นของนักเรียนมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าสภาพจริงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนความคาดหวังที่ครูมีความรู้และความสามารถในวิชาชีพครู สามารถปรับหลักสูตรการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพของนักเรียนมีค่าเฉลี่ยสภาพจริงสูงกว่าสภาพที่คาดหวังอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าสภาพปัจจุบันครูมีความรู้ความแม่นยำในวิชาที่สอนน้อย นักเรียนมีความคาดหวังมากกว่าในปัจจุบัน ส่วนความสามารถในวิชาชีพครูในการปรับหลักสูตรการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพในสภาพบริบทจริงของโรงเรียนนั้นมีเพียงพอเกินความคาดหวังของนักเรียน ด้านการเตรียมความพร้อมด้านครูผู้สอนเรื่องการสอนสนับสนุนการเรียนการสอน โดยเป็นทำหน้าที่เป็นครูที่ปรึกษากิจกรรมชุมนุมหรือกิจกรรมพิเศษเพื่อตอบสนองความต้องการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพของนักเรียน รวมทั้งการติดตามความเคลื่อนไหวของสถานการณ์บ้านเรือนเพื่อประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมความต้องการของนักเรียนมีค่าเฉลี่ยความคาดหวังสูงกว่าค่าเฉลี่ยสภาพจริงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนความคาดหวังที่ครูจัดกิจกรรมเชิงแนะแนวเพื่อการตอบสนองความต้องการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าค่าเฉลี่ยสภาพจริงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในขณะที่ค่าเฉลี่ยในด้านการจัดเก็บเอกสารข้อมูลส่วนตัวของนักเรียนเพื่อเป็นฐานข้อมูลประกอบการพิจารณาส่งเสริมการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ และครูมีการติดตามความเคลื่อนไหวของสถานการณ์บ้านเมืองเพื่อประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมความต้องการของนักเรียนมีค่าเฉลี่ยสภาพจริงและสภาพที่คาดหวังแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าสภาพปัจจุบันนักเรียนมีความคาดหวังเกี่ยวกับครูในการเป็นที่

ปรึกษาชุมชนและต้องการครูที่มีการติดตามความเคลื่อนไหวของสถานการณ์บ้านเมืองมากกว่าเดิม ส่วนในด้านการจัดกิจกรรมเชิงแนะแนวเพื่อตอบสนองความต้องการของนักเรียนมีมากเพียงพออยู่แล้วและไม่ต้องการหรือคาดหวังเพิ่มขึ้น และจัดเก็บเอกสารข้อมูลส่วนตัวและติดตามความเคลื่อนไหวของสถานการณ์บ้านเมืองเพื่อประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมความต้องการของนักเรียนได้นั้นนักเรียนมีความพึงพอใจและไม่ได้คาดหวังเพิ่มมากขึ้น ด้านความพร้อมของสถานศึกษาในสภาพจริงและสภาพที่คาดหวังในด้านการเตรียมความพร้อมด้านครูผู้สอนในเรื่องคุณธรรมและจรรยาบรรณ โดยครูมีความสนใจ เอาใจใส่ และเป็นທີ່ปรึกษาในการเรียนต่อและการประกอบอาชีพพบว่ามีค่าเฉลี่ยความคาดหวังสูงกว่าค่าเฉลี่ยสภาพจริงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่านักเรียนส่วนใหญ่มีความคาดหวังอยากให้ครูสนใจ เอาใจใส่นักเรียน รวมถึงการเป็นที่ปรึกษาความต้องการของนักเรียนมากขึ้นกว่าเดิม

จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยปัจจัยด้านความพร้อมของสถานศึกษาในสภาพจริงและสภาพที่คาดหวังในด้านการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพของสถานศึกษา พบว่าโรงเรียนมีการจัดห้องเรียนให้สามารถปรับเปลี่ยนรูปแบบให้เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนานักเรียนไปสู่การศึกษาต่อหรือการประกอบอาชีพมีค่าเฉลี่ยความคาดหวังสูงกว่าค่าเฉลี่ยสภาพจริงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการจัดสถานที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ตอบสนองต่อความสนใจของนักเรียนในการศึกษาต่อหรือการประกอบอาชีพ การจัดห้องเรียนให้มีการจัดมุมกิจกรรม หรือมุมเสริมการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระเพื่อให้ นักเรียนค้นพบความถนัดของตัวเองในการเรียนต่อหรือการประกอบอาชีพ และการใช้ป้ายนิเทศในห้องเรียน ติดตามข่าวสารและผลงานของนักเรียนเพื่อสร้างแรงบันดาลใจให้กับนักเรียนในการเรียนต่อหรือการประกอบอาชีพ มีค่าเฉลี่ยสภาพจริงสูงกว่าสภาพที่คาดหวังอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในขณะที่ด้านการจัดแหล่งเรียนรู้ที่ใช้สำหรับค้นคว้าเพื่อเป็นทางเลือกในการตัดสินใจสำหรับนักเรียน เช่น ห้องสมุด ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องวิทยาศาสตร์ ห้องปฏิบัติการต่างๆ สวนเกษตร มีค่าเฉลี่ยสภาพจริงและสภาพที่คาดหวังแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่านักเรียนมีความคาดหวังในด้านการจัดแหล่งเรียนรู้เพื่อการค้นคว้ามากขึ้นกว่าในปัจจุบันเพื่อเป็นทางเลือกในการตัดสินใจ ส่วนการจัดสถานที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับความสนใจของนักเรียน การจัดห้องเรียนให้มีมุมเสริมการเรียนรู้ และการจัดป้ายนิเทศในห้องเรียนเพื่อใช้ในการติดตามข่าวสารของโรงเรียนในสภาพจริงนั้นมีเพียงพอเกินความคาดหวังของนักเรียนในปัจจุบันแล้ว ด้านความพร้อมของสถานศึกษาในสภาพจริงและสภาพที่คาดหวังในด้านการจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาด้านการบริหาร พบว่าระบบข้อมูลสารสนเทศในการบริหารงานในสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยสภาพจริงสูงกว่าสภาพที่คาดหวังอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในขณะที่การเปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง ชุมชน มีส่วนร่วมเสนอแนะทางในการบริหารเพื่อให้ได้มุมมองใหม่ๆเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมนักเรียนมีค่าเฉลี่ยสภาพที่คาดหวังและสภาพจริงแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าโรงเรียนมีระบบสารสนเทศที่เพียงพอและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการตัดสินใจของนักเรียนได้อย่างเพียงพอ และโรงเรียนมีการเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการเสนอแนะทางการเตรียมความพร้อมของนักเรียนอย่างเพียงพอ ด้านความพร้อมของสถานศึกษาในสภาพจริงและสภาพที่คาดหวังในด้านการจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาด้านวิชาการ พบว่าการจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงและจากแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายมีค่าเฉลี่ยสภาพสภาพคาดหวังสูงกว่าสภาพที่จริงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนการเสริมแรงนักเรียนในการเรียน เช่น การให้รางวัลหรือชมเชย เพื่อให้ นักเรียนเห็นคุณค่าในตัวเองและมีแรงบันดาลใจที่จะศึกษาต่อหรือการประกอบอาชีพมีค่าเฉลี่ยสภาพจริงสูงกว่าสภาพที่คาดหวังอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่านักเรียนมีความคาดหวังให้โรงเรียนจัดกิจกรรมให้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงมากกว่าสภาพปัจจุบัน ส่วนการเสริมแรงนักเรียนในการเรียนเพื่อสร้างแรงบันดาลใจในการเรียนต่อในปัจจุบันเพียงพอกับความต้องการของนักเรียนแล้ว ด้านความพร้อมของสถานศึกษาในสภาพจริงและสภาพที่คาดหวัง

ในด้านการจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาด้านกิจการนักเรียน พบว่ากิจกรรมแนะแนวที่ให้

คำปรึกษาเกี่ยวกับการเรียนต่อ และการประกอบอาชีพมีค่าเฉลี่ยสภาพที่คาดหวังสูงกว่าสภาพจริงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนกิจกรรมชุมนุมมีความหลากหลาย น่าสนใจ และสอดคล้องกับการศึกษาต่อ และการประกอบอาชีพมีค่าเฉลี่ยสภาพจริงสูงกว่าสภาพที่คาดหวังอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในขณะที่การจัดกิจกรรมนอกสถานที่ให้ความรู้ เกี่ยวกับการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ เช่น ไปดูงานในสถานศึกษา หรือสถานประกอบการต่าง ๆ นั้นมีค่าเฉลี่ยสภาพจริงและสภาพที่คาดหวังแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่านักเรียนคาดหวังให้โรงเรียนมีกิจกรรมแนะแนวเพิ่มมากขึ้น ส่วนกิจกรรมนอกสถานที่ให้ความรู้เกี่ยวกับการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ รวมถึงการจัดกิจกรรมชุมนุมที่ หลากหลาย น่าสนใจ และสอดคล้องกับการศึกษาต่อ และการประกอบอาชีพมีเพียงพออยู่แล้วในปัจจุบัน นักเรียนไม่ได้คาดหวังให้เพิ่มมากขึ้น ด้านความพร้อมของสถานศึกษาในสภาพจริงและสภาพที่คาดหวังในด้าน การจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาด้านสวัสดิการ พบว่าการให้ความช่วยเหลือประสานงานเกี่ยวกับการ สมัครเข้าศึกษาต่อและการประกอบอาชีพมีค่าเฉลี่ยความคาดหวังสูงกว่าสภาพจริงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 ส่วนการประชาสัมพันธ์ข่าวสารเกี่ยวกับการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพมีค่าเฉลี่ยสภาพจริงสูง กว่าสภาพที่คาดหวังอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในขณะที่ความต้องการทุนการศึกษาสำหรับการ การศึกษาต่อ และการประกอบอาชีพหลังสำเร็จการศึกษานั้นมีค่าเฉลี่ยสภาพจริงและสภาพที่คาดหวังแตกต่าง กันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่านักเรียนมีความต้องการคาดหวังให้โรงเรียนช่วยเหลือ ประสานงานเกี่ยวกับการศึกษาต่อมากขึ้นกว่าในสภาพปัจจุบัน ทั้งนี้ในเรื่องการประชาสัมพันธ์ของโรงเรียนและ ใช้จ่ายในเรื่องการสนับสนุนด้านทุนการศึกษาจากโรงเรียนมีมากเพียงพอแล้ว

ตอนที่ 4 ผลศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านความพร้อมของสถานศึกษา กับความคาดหวังในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านความพร้อมของสถานศึกษากับความคาดหวังใน การศึกษาต่อและการประกอบอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสวายวิทยาการ ได้ผลการศึกษา ดังรายละเอียดในตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.6 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านความพร้อมของสถานศึกษากับความคาดหวังในการศึกษาต่อ และการประกอบอาชีพ

ระดับความพร้อมในปัจจุบัน		ระดับความคาดหวัง		
		r_{xy}	R Square	sig
ด้านที่ 1 ด้านการจัดการเรียนการสอน	(ข้อ 1-6)	-.078	.006	.883
ด้านที่ 2 ด้านครูผู้สอน	(ข้อ 7-15)	.062	.004	.878
ด้านที่ 3 ด้านการจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา	(ข้อ 16-24)	.141	.020	.718
ด้านที่ 4 ด้านการบริหารกิจการนักเรียน	(ข้อ 25-30)	-.334	.112	.518
รวม (ข้อ 1-30)		.048	.002	.803

Significant at the .05 level (2-tailed)

จากตารางที่ 4.6 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านความพร้อมของสถานศึกษาในปัจจุบันกับความคาดหวังในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ พบว่า ระดับความพร้อมของสถานศึกษาในปัจจุบันมีความสัมพันธ์กับความคาดหวังในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพในทุกด้าน โดยด้านความพร้อมที่มีความสัมพันธ์กับความคาดหวังในทางบวก ได้แก่ ด้านครูผู้สอน และด้านการจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา ส่วนความพร้อมของสถานศึกษาที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับความคาดหวังของนักเรียน ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านการบริหารกิจการนักเรียน โดยหากเรียงตามลำดับด้านที่มีขนาดความสัมพันธ์จากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการบริหารกิจการนักเรียน ด้านการจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านครูผู้สอน ตามลำดับ (r_{xy} ด้านที่4 = -.334; sig=.518, r_{xy} ด้านที่3 = .141; sig=.718, r_{xy} ด้านที่1 = -.078; sig=.883 และ r_{xy} ด้านที่2 = .062; sig=.878) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อาจกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า หากเรียงลำดับระดับความแปรผันร่วมกันจากมากไปน้อยจะได้ ดังนี้ ด้านการบริหารกิจการนักเรียน (ร้อยละ 11.20) ด้านการจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา (ร้อยละ 2.00) ด้านการจัดการเรียนการสอน (ร้อยละ 0.62) และด้านครูผู้สอน (ร้อยละ 0.40) ตามลำดับ

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

งานวิจัยเรื่องความคาดหวังที่มีต่อสถานศึกษาในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสวายวิทยาคาร มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาความคาดหวังของนักเรียนในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ 2) เพื่อเปรียบเทียบความคาดหวังของนักเรียนในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ โดยจำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแผนการเรียน 3) เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยด้านความพร้อมของสถานศึกษาในสภาพจริงกับสภาพที่คาดหวังในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพของนักเรียน และ 4) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านความพร้อมของสถานศึกษากับความคาดหวังในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพของนักเรียน ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสวายวิทยาคาร จำนวน 62 คน ตัวอย่างวิจัย จำนวน 62 คน โดยใช้วิธี Stratified Random Sampling ตามสัดส่วนของนักเรียนในแต่ละแผนการเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไป และความคาดหวังของนักเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ สถิติเชิงบรรยาย ประกอบด้วย ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติเชิงอ้างอิงในการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ประกอบด้วย 1-way ANOVA T-test for dependent sample และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ได้แก่ Pearson Correlation

สรุปผลการวิจัย

1. การศึกษาความคาดหวังของนักเรียนในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ พบว่านักเรียนส่วนมากมีความคาดหวังที่จะศึกษาต่อคิดเป็นร้อยละ 93.55 และเลือกที่จะศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยคิดเป็นร้อยละ 58.62 ส่วนมากเลือกคณะ กลุ่มสาขาบัญชี การท่องเที่ยว เศรษฐศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 21.7 และสุดท้ายเลือกที่จะประกอบอาชีพ ในกลุ่มบุคลิกภาพแบบบริการสังคมและชอบสมาคม คิดเป็นร้อยละ 26.7

2. การวิเคราะห์เปรียบเทียบความคาดหวังในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพโดยจำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแผนการเรียน พบว่านักเรียนมีค่าเฉลี่ยความคาดหวังไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 นักเรียนที่มีความคาดหวังมากที่สุดคือ นักเรียนที่มีผลการเรียนดีเยี่ยม (Mean = 4.5) ส่วนแผนการเรียนที่นักเรียนมีความคาดหวังมากที่สุด คือ แผนการเรียนวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ (ห้องเรียน Gifted) (Mean = 4.00)

3. จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบปัจจัยด้านความพร้อมของสถาบันการศึกษาในสภาพจริงกับสภาพที่คาดหวังในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพทั้ง 4 ด้านนั้น ผลการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ด้านที่ 1) ด้านการจัดการเรียนการสอน พบว่าส่วนใหญ่แล้วนักเรียนมีความคิดเห็นว่าสภาพจริงและสภาพที่คาดหวังนั้นใกล้เคียงกัน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านที่ 2) ด้านการเตรียมความพร้อมด้านครูผู้สอน พบว่าส่วนใหญ่แล้วนักเรียนส่วนใหญ่มีความคาดหวังมากกว่าสภาพจริงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) ด้านสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา พบว่าส่วนหนึ่งมีค่าเฉลี่ยสภาพที่คาดหวังสูงกว่าสภาพจริงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนหนึ่งมีค่าเฉลี่ยสภาพจริงสูงกว่าสภาพที่คาดหวังอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และอีกส่วนหนึ่งนักเรียนมีความคิดเห็นว่าสภาพจริงและสภาพที่คาดหวังนั้นใกล้เคียงกัน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และด้านที่ 4) ด้านการบริหารกิจการนักเรียนพบว่าส่วนหนึ่งมีค่าเฉลี่ยสภาพที่คาดหวังสูงกว่าสภาพจริงอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ส่วนหนึ่งมีค่าเฉลี่ยสภาพจริงสูงกว่าสภาพที่คาดหวังอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และอีกกลุ่มหนึ่งนักเรียนมีความคิดเห็นว่าสภาพจริงและสภาพที่คาดหวังนั้นใกล้เคียงกัน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ผลศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านความพร้อมของสถาบันการศึกษากับความคาดหวังในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ พบว่า ระดับความพร้อมของสถานศึกษาในปัจจุบันมีความสัมพันธ์กับความคาดหวังในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพในทุกด้าน โดยด้านความพร้อมที่มีความสัมพันธ์กับความคาดหวังในทางบวก ได้แก่ ด้านครูผู้สอน และด้านการจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา ส่วนความพร้อมของสถานศึกษาที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับความคาดหวังของนักเรียน ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านการบริหารกิจการนักเรียน

โดยหากเรียงตามลำดับด้านที่มีขนาดความสัมพันธ์จากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการบริหารกิจการนักเรียน ด้านการจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านครูผู้สอน ตามลำดับ (r_{xy} ด้านที่4 = -.334; sig=.518, r_{xy} ด้านที่3 = .141; sig=.718, r_{xy} ด้านที่1 = -.078; sig=.883 และ r_{xy} ด้านที่2 = .062; sig=.878) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

จากข้อค้นพบของงานวิจัยสามารถนำประเด็นที่น่าสนใจมาอภิปราย ดังนี้

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสวายวิทยาคาร มีความคาดหวังในการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาถึงร้อยละ 93.55 มีเพียงร้อยละ 6.45 เท่านั้นที่เลือกจะประกอบอาชีพ และเลือกที่จะศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยคิดเป็นร้อยละ 58.62 ส่วนมากเลือกคณะ กลุ่มสาขาบัญชี การท่องเที่ยว เศรษฐศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 21.7 และสุดท้ายเลือกที่จะประกอบอาชีพ ในกลุ่มบุคลิกภาพแบบบริการสังคมและชอบสมาคม คิดเป็นร้อยละ 26.7 อาจพิจารณาได้ว่าในปัจจุบันนี้วุฒิการศึกษาระดับมัธยมศึกษาไม่เพียงพอต่อความต้องการของสังคมในปัจจุบัน เนื่องจากค่านิยมทางการศึกษาในสังคมไทย ซึ่งเน้นว่าการศึกษาเป็นปัจจัยช่วยยกระดับฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของบุคคล คนส่วนใหญ่จึงนิยมศึกษาในระดับการศึกษาที่สูงขึ้น อีกทั้งระดับการศึกษาก็มีผลต่อการประกอบอาชีพในอนาคต และการที่นักเรียนกำลังศึกษาอยู่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีการวางแผนประกอบอาชีพมากกว่าในระดับชั้นอื่น ๆ อาจพิจารณาได้ว่า เนื่องจากนักเรียนในระดับชั้นดังกล่าวจำเป็นต้องต้องคิดวางแผนถึงการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา และวางแผนประกอบอาชีพในอนาคต ทำให้นักเรียนต้องรู้จักการมองอนาคต สำนวญความคาดหวังและสนใจของตนเองในการศึกษาต่อในด้านที่สนใจ ด้วยเหตุนี้เองจึงส่งผลให้นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีความคาดหวังและวางแผนในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพมากกว่านักเรียนระดับชั้นอื่น ๆ

นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ที่แตกต่างกันมีความคาดหวังที่ไม่แตกต่างกัน นักเรียนที่มีความคาดหวังมากที่สุดคือ นักเรียนที่มีผลการเรียนดีเยี่ยม สอดคล้องกับธงศักดิ์ บุญนารธรรม (2531) ที่ได้ศึกษาความคาดหวังในการศึกษาต่อ และการประกอบอาชีพของนักเรียนชายมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดอุดรดิตถ์ พบว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงจะมีความคาดหวังต่อการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพสูง อย่างไรก็ตามมีความแตกต่างกัน คือผลการศึกษาความคาดหวังในการศึกษาต่อ และการประกอบอาชีพของนักเรียนชายมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดอุดรดิตถ์มีความคาดหวังแตกต่างกันเมื่อเปรียบเทียบตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในขณะที่ผลการวิจัยนี้พบว่า นักเรียนมีความคาดหวังไม่แตกต่างกันเมื่อเปรียบเทียบตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ความคาดหวังของนักเรียนแต่ละแผนการเรียนไม่แตกต่างกัน นักเรียนที่มีความคาดหวังมากที่สุด คือ นักเรียนแผนการเรียนวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ เนื่องจากนโยบายของโรงเรียนสวายวิทยาการเน้นการส่งเสริมด้านวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์มากกว่าด้านภาษาส่งผลให้นักเรียนในแผนการเรียนวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ มีความคาดหวังในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพมากที่สุด แสดงให้เห็นว่ามีความจำเป็นอย่างยิ่งที่โรงเรียนจะต้องเร่งพัฒนาการส่งเสริมการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพแก่นักเรียนแผนการเรียนวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ อย่างเร่งด่วน

การศึกษาเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยสภาพจริงและสภาพที่คาดหวังของนักเรียนทั้ง 4 ด้าน พบว่าในภาพรวมนักเรียนส่วนใหญ่มีความคาดหวังต่อสถานศึกษาในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพมากกว่าสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบัน เช่น การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เชื่อมโยงกับศึกษาต่อและประกอบอาชีพ การจัดสถานที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ตอบสนองต่อความสนใจของนักเรียนในการศึกษาต่อหรือการประกอบอาชีพต้องการ เป็นต้น แต่ก็อาจจะมีสภาพที่เป็นจริงหลาย ๆ ด้านที่โรงเรียนมีความพร้อมอยู่แล้วและนักเรียนไม่ได้คาดหวังเพิ่มขึ้น เช่น จัดกิจกรรมเชิงแนะแนวเพื่อตอบสนองความต้องการศึกษาต่อและประกอบอาชีพของนักเรียน การจัดกิจกรรมนอกสถานที่ให้ความรู้ เกี่ยวกับการศึกษาต่อ และการประกอบอาชีพ เป็นต้น สอดคล้องกับน้ำฝน ลูกคำ (2555) ที่ได้ศึกษาความต้องการและความคาดหวังของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายต่อการเลือกศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา พบว่านักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายมีความต้องการและความคาดหวังโดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาในแต่ละด้านจะมีความคาดหวังแตกต่างกันไป โดยรวมแล้วนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีความคาดหวังต่อด้านการจัดการเรียนการสอนและด้านการเตรียมความพร้อมด้านครูผู้สอนมากที่สุด โรงเรียนจึงควรปรับปรุงหรือปรับเปลี่ยนวิธีการสอนรวมถึงความพร้อมของครูผู้สอนเพื่อช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับการเลือกศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ

ผลศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านความพร้อมของสถานศึกษากับความคาดหวังในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ มีประเด็นที่น่าสนใจ คือ ระดับความพร้อมของสถานศึกษาในปัจจุบันมีความสัมพันธ์กับความคาดหวังในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพในทุกด้าน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าทุกรายละเอียดของสถานศึกษามีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อหรือการประกอบอาชีพ

โดยด้านความพร้อมที่มีความสัมพันธ์กับความคาดหวังในทางบวก ได้แก่ ด้านครูผู้สอน ($r_{xy} = .062; sig = .878$) และด้านการจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา ($r_{xy} = .141; sig = .718$) ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในการตอบแบบสอบถามของนักเรียนที่พบว่า คะแนนความพึงพอใจของนักเรียนในด้านดังกล่าวส่วนใหญ่อยู่ในระดับสูง และระดับความคาดหวังก็อยู่ในระดับใกล้เคียงกัน ส่งผลให้ความสัมพันธ์ของด้านครูผู้สอน และด้านการจัดบรรยากาศของสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับระดับความคาดหวังไปในทิศทางเดียวกัน ในขณะที่ความพึงพอใจสภาพปัจจุบันด้านการจัดการเรียนการสอน ($r_{xy} = -.078; sig = .883$) และด้านการบริหารกิจการนักเรียน ($r_{xy} = -.334; sig = .518$) มีความสัมพันธ์ในทางลบกับความคาดหวังในอนาคต

หากพิจารณาในแง่มุมของขนาดความสัมพันธ์ระหว่างสภาพที่เป็นจริงกับสภาพที่คาดหวังจะพบว่าระดับความพึงพอใจด้านการบริหารกิจการนักเรียน มีขนาดความสัมพันธ์กันมากที่สุดขนาด $-.334$ (ขนาดน้อย) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $.05$ ซึ่งหมายความว่าตัวแปรคู่ดังกล่าวมีระดับความแปรผันร่วมกันคิดเป็นร้อยละ 11.20 ดังนั้นจึงมีความเห็นว่า หากสถานศึกษามีความจำเป็นจะต้องพัฒนาด้านใดด้านหนึ่งเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความคาดหวังต่อการศึกษาต่อและประกอบอาชีพที่สูงขึ้น โรงเรียนควรพัฒนาและสนับสนุนในด้านการบริหารกิจการนักเรียนให้เร่งด่วนกว่าด้านอื่น ๆ

3. ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการสุ่มเพื่อให้ได้นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแต่ละกลุ่มในจำนวนที่มากขึ้นเพื่อให้เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ดีมากขึ้น
2. ควรมีการศึกษาในโรงเรียนที่มีทั้งเพศชายและหญิงเพื่อให้ได้ข้อมูลที่กว้างและหลากหลาย
3. ควรมีการแนะนำนักเรียนให้เห็นถึงความหลากหลายของอาชีพให้มากขึ้น เพื่อเป็นทางเลือกให้นักเรียนตัดสินใจ
4. ควรมีการแนะนำนักเรียนให้เห็นถึงความแตกต่างของการศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัยและอาชีวศึกษา เพื่อให้นักเรียนเห็นถึงความแตกต่าง
5. ควรมีการศึกษากลุ่มตัวอย่างให้กว้างขวางออกไป
6. ควรมีการศึกษารายละเอียดของนักเรียนในแต่ละแผนการเรียนให้เฉพาะเจาะจงมากยิ่งขึ้น ศึกษาความคาดหวังในการศึกษาต่อของนักเรียนแผนการเรียนวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์
7. ควรมีการศึกษารายละเอียดสภาพที่เป็นจริงของโรงเรียนให้ครอบคลุมทุกด้านเพื่อเป็นพื้นฐานในการสร้างเครื่องมือวิจัย
8. ควรมีการศึกษาความต้องการพื้นฐานของนักเรียนในเบื้องต้นเพื่อมุ่งศึกษาประเด็นสำคัญ

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. (2544). การจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสำคัญที่สุด ตามพระราชบัญญัติการศึกษา
แห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา กรมศาสนา.
- กรมสามัญศึกษา. (2544). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.
2545. กรุงเทพฯ: กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ:
โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว .
- _____. พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 ประกาศใช้แล้วคุรุสภา
โฉมใหม่. ค้นข้อมูลวันที่ 15 ตุลาคม 2564, เข้าถึงจาก[http://www.moe.go.th/moe/th/
cms_group/detail.php?NewsID=188&Key=aca_article](http://www.moe.go.th/moe/th/cms_group/detail.php?NewsID=188&Key=aca_article)
- กาญจนา ไชยพันธุ์. (2545). ตัวบ่งชี้ของผู้สอนกับผู้เรียนเป็นสำคัญ. วารสารวิชาการ, 5(8), 57-62.
- ไกรสิงห์ สุดสงวน . (2562). การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของนักเรียน
มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศิลปากร. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- จุฑาภรณ์ อ่องอุทุมพร. (2524). ความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่ออาจารย์ ในระดับประถมศึกษาของ
โรงเรียนสาธิตสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณรงค์ชัย บุญหนุน. (2556). คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักกัลยาณมิตรธรรมของครูในสถานศึกษาขั้น
พื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กำแพงเพชร เขต 1. สารนิพนธ์ปริญญา
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยปทุมธานี.
- ณัฐนันท์ มั่นคง . (2559). ความสัมพันธ์ระหว่างการสำรวจอาชีพและความสนใจทางอาชีพในนักเรียน
มัธยมศึกษาตอนปลายโดยมีอุปสรรคในการตัดสินใจเกี่ยวกับอาชีพเป็นตัวแปรควบคุม.
วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตร มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ทฤษฎีความคาดหวัง. ค้นหามาเมื่อวันที่ 15 ตุลาคม 2564 , จาก[https://www.novabizz.com/NovaAce/
Behavior/Expectancy_Theory.htm](https://www.novabizz.com/NovaAce/Behavior/Expectancy_Theory.htm)
- ทฤษฎีการเลือกอาชีพ. ค้นหามาเมื่อวันที่ 15 ตุลาคม 2564 , จาก[https://pattarapont.weebly.com/
358836233634361736273617363436183649362136323588362336343617362636353588
3633359735863629359135913634362936293634359436373614.html](https://pattarapont.weebly.com/3588362336343617362736173634361836493621363235883623363436173626363535883633359735863629359135913634362936293634359436373614.html)
- ทฤษฎีการเลือกอาชีพ. ค้นหามาเมื่อวันที่ 15 ตุลาคม 2564 , จาก <http://www.unigang.com/Article/1259>
- ทิตนา แคมมณี. (2551). ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ.
(พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธงศักดิ์ บุญธนาธรรม. (2531). ความคาดหวังในการศึกษาต่อ และการประกอบอาชีพของนักเรียนชาย
มัธยมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดอุดรดิษฐ์. วิทยานิพนธ์สังคมวิทยา มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- แนะแนวการศึกษาและแนะแนวชีวิต. ค้นหามาเมื่อวันที่ 14 ตุลาคม 2564 , จาก
<http://guidance.obec.go.th/?p=1035>
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การพัฒนาการสอน. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ชมรมเด็ก.
- ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ. (2551). การพัฒนาการคิด. กรุงเทพฯ : 9119 เทคนิคพรินต์ติ้ง.

บรรณานุกรม (ต่อ)

ภารกิจฝ่ายกิจการนักเรียนโรงเรียนสวายวิทยาคาร. ค้นหาเมื่อวันที่ 16 มิถุนายน 2564, จาก

<http://www.suthi.ac.th/>

มหาวิทยาลัยรามคำแหง. “ลักษณะของครูที่ดี”. เอกสารประกอบการเรียน รายวิชา CU503 จริยธรรมและ
จรรยาบรรณในวิชาชีพครู (Moral and Ethics in Teaching Profession). ค้นข้อมูลวันที่ 16

ตุลาคม 2564. เข้าถึงจาก <http://e-book.ram.edu/e-book/c/CU503/CU503-4.pdf>

วรรณชนนท์ มีศรี. (2549). ประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครูในช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 ตามการ
ประเมินของนักเรียนโรงเรียนศรีราชา จังหวัดชลบุรี. ปรินิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยบูรพา.

สภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการเรียน. ค้นหาเมื่อวันที่ 16 มิถุนายน 2564 , จาก <http://www.suthi.ac.th/>
สารานุกรมไทยฉบับเยาวชน. ความหมายของอุดมศึกษา. ค้นหาเมื่อวันที่ 14 มิถุนายน 2564,

จาก <http://www.vec.go.th/>

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552). แนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้
ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุม
สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. แนวแนวการศึกษาต่อสายอาชีพ. ค้นหาเมื่อวันที่ 14 มิถุนายน 2564,

จาก <http://www.vec.go.th/>

สำลี รักสุทธี. (2544). เทคนิควิธีการจัดการเรียนและเขียนแผนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ.

กรุงเทพฯ: พัฒนาศึกษา.

อัญชลี ธรรมะวิธิกุล. (ม.ป.ป.). การศึกษาต่อเนื่อง(Continuing Education). ค้นหาเมื่อวันที่ 20 มิถุนายน

2564 , จาก https://panchalee.wordpress.com/2009/05/17/continuing_education/

อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2540). หลักการสอน. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โอ.เอส.พรีนติ้งเฮ้าส์.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.

รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

รายนามผู้เชี่ยวชาญ
ในการตรวจสอบคุณภาพด้านความตรงเชิงเนื้อหา (IOC) ของแบบสอบถาม
เรื่อง ความคาดหวังที่มีต่อสถานศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อม
ในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ

1. รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณิ์ แกมเกตุ	อาจารย์ประจำสาขาวิชาวิธีวิทยาการวิจัยทางการศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. นางสาววิชญาดา เทียนขาว	ครูเชี่ยวชาญ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
โรงเรียนสตรีวิทยา 2 กรุงเทพมหานคร
3. นางสาวกมลวรรณ รอดพันธ์	ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ข.
ตัวอย่างเครื่องมือวิจัย

แบบสอบถามเรื่อง ความคาดหวังที่มีต่อสถานศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อม
ในการศึกษาต่อ และการประกอบอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
โรงเรียนสวายวิทยาคาร

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. ปัจจุบันท่านอายุ.....ปี (โปรดระบุอายุเต็ม)
2. ประเภทแผนการเรียนที่ท่านกำลังศึกษา
 - แผนการเรียนคณิตศาสตร์ - วิทยาศาสตร์
 - แผนการเรียนศิลปศาสตร์ - ภาษา
3. ผลการเรียนเฉลี่ย (GPAX) 5 ภาคเรียน เท่ากับ
4. รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของผู้ปกครอง
 - น้อยกว่า 5,000 บาท
 - 5,001 – 10,000 บาท
 - 10,001 – 20,000 บาท
 - 20,001 – 30,000 บาท
 - มากกว่า 30,000 บาท
5. จำนวนพี่น้องรวมตัวนักเรียน
 - 1 คน 2 คน
 - 3 คน มากกว่า 3 คน

ตอนที่ 2 ความคาดหวังที่มีต่อสถานศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ

1. หลังจบการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ท่านมีความคาดหวังจะศึกษาต่อหรือประกอบอาชีพ
 - คาดหวังว่าจะศึกษาต่อ (ทำต่อข้อที่ 2)
 - คาดหวังว่าจะประกอบอาชีพ (ข้ามไปทำข้อที่ 4)
2. สถานศึกษาที่ท่านต้องการศึกษาต่อ
 - มหาวิทยาลัย (ทำต่อข้อที่ 3)
 - สถาบันการอาชีวศึกษา
3. กลุ่มคณะที่ท่านต้องการเข้าศึกษาต่อ (เลือก 1 ข้อเท่านั้น)
 - กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ
 - กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์กายภาพ
 - กลุ่มสาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์
 - กลุ่มสาขาวิชาสถาปัตยกรรมศาสตร์
 - กลุ่มสาขาวิชาเกษตรศาสตร์
 - กลุ่มสาขาวิชาบริหาร พาณิชย์ศาสตร์ การบัญชี การท่องเที่ยวและโรงแรม เศรษฐศาสตร์
 - กลุ่มสาขาวิชาครุศาสตร์และศึกษาศาสตร์
 - กลุ่มศิลปกรรม ดุริยางคศิลป์ นาฏศิลป์
 - กลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
4. อาชีพที่ท่านใฝ่อยากประกอบอาชีพ
 - กลุ่มที่ 1** กลุ่มที่มีบุคลิกภาพแบบจริงจัง (Realistic) เช่น วิศวกรและนักกีฬา
 - กลุ่มที่ 2** กลุ่มที่มีบุคลิกภาพแบบใช้ปัญญา และความคิดแบบนักวิชาการ (Investigative) เช่น แพทย์ ครู นักวิชาการและนักดาราศาสตร์
 - กลุ่มที่ 3** กลุ่มที่มีบุคลิกภาพแบบศิลปิน (Artistic) เช่น นักดนตรี นักร้อง และนักแสดง
 - กลุ่มที่ 4** กลุ่มที่มีบุคลิกภาพแบบบริการสังคม และชอบสมาคม (Social) เช่น นักจิตวิทยา และมัคคุเทศก์
 - กลุ่มที่ 5** กลุ่มที่มีบุคลิกภาพแบบกล้าคิดกล้าทำ (Enterprising) เช่น ค้าขายและนักธุรกิจ
 - กลุ่มที่ 6** กลุ่มที่มีบุคลิกภาพแบบยึดมั่นและมีระเบียบแบบแผน (Conventional) เช่น นักบัญชี
 - อื่น ๆ โปรดระบุ.....

ภาคผนวก ค.

ผลการตรวจสอบคุณภาพด้านความตรงเชิงเนื้อหา (IOC) รายข้อ

ตารางที่ 6.1 ผลการตรวจสอบความตรงรายข้อ (Item Content Validity)
เรื่อง ความคาดหวังที่มีต่อสถานศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสวายวิทยาคาร
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

1. นางสาววิชญาดา เทียนขาว
2. นางสุวิมล จันสุภาแสน
3. นายกิตติทัศน์ หวานฉ่ำ

นิยาม	คำถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	ข้อเสนอแนะ	แปลผล
		1	2	3				
1.ด้านการจัดการเรียนการสอน หมายถึง ระดับความความพร้อมในด้านการจัดการเรียนการสอนของสถาบันการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับนักเรียนในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ	1. วิชาที่เรียนมีความน่าสนใจตอบสนองความต้องการในการศึกษาต่อหรือประกอบอาชีพ	+1	+1	+1	3	1		นำไปใช้ได้
	2. มีการจัดการเรียนการสอนที่สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้	+1	+1	+1	3	1		นำไปใช้ได้
	3. มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เชื่อมโยงกับศึกษาต่อและประกอบอาชีพ	+1	+1	+1	3	1		นำไปใช้ได้
	4. มีการส่งเสริมให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง พร้อมแนะนำแหล่งความรู้เพิ่มเติมตามความสนใจของผู้เรียน	+1	+1	+1	3	1		นำไปใช้ได้
	5. ใช้สื่อการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความถนัดและความต้องการของผู้เรียน	+1	+1	+1	3	1		นำไปใช้ได้
	6. มีการวัดประเมินผล และสะท้อนผลทันทีที่ให้ผู้เรียนนำมาวางแผนเรียนของตนเองได้	+1	+1	+1	3	1		นำไปใช้ได้
2.การเตรียมความพร้อมด้านครูผู้สอน	7. มีความรู้และความสามารถในวิชาชีพครู สามารถปรับหลักสูตรการเรียนการสอนให้	+1	+1	0	2	0.67	ข้อความมีหลายประเด็น	นำไปใช้ได้

นิยาม	คำถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	ข้อเสนอแนะ	แปลผล
		1	2	3				
หมายถึง ระดับความ ความพร้อมในด้าน ครูผู้สอนของสถาบันการ ศึกษา ซึ่งครูผู้สอนมี ความรู้และ ความสามารถในวิชาชีพ ครู สามารถปรับ หลักสูตรการเรียนการ สอนให้สอดคล้องกับ ความต้องการและความ คาดหวังของนักเรียนใน การศึกษาต่อและการ ประกอบอาชีพ	สอดคล้องกับความต้องการศึกษาต่อและการ ประกอบอาชีพของนักเรียนได้							
	8. มีความรอบรู้ มีความแม่นยำและมีความ ละเอียดในวิชาที่สอน สามารถนำความรู้ไปแนะ แนวในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพได้	+1	+1	0	2	0.67	ข้อความมีหลาย ประเด็น	นำไปใช้ได้
	9. วินิจฉัยปัญหาและความเป็นของนักเรียน รายบุคคลให้สอดคล้องกับการศึกษาต่อและ ประกอบอาชีพได้	+1	+1	+1	3	1		นำไปใช้ได้
	10. จัดกิจกรรมเชิงแนะแนวเพื่อตอบสนองความ ต้องการศึกษาต่อและประกอบอาชีพของ นักเรียน	+1	+1	+1	3	1		นำไปใช้ได้
	11. เป็นครูที่ปรึกษากิจกรรมชุมนุมหรือกิจกรรม พิเศษเพื่อตอบสนองความต้องการศึกษาต่อและ ประกอบอาชีพของนักเรียน	+1	+1	+1	3	1		นำไปใช้ได้
	12. จัดเก็บเอกสารข้อมูลส่วนตัวของนักเรียนเพื่อ เป็นฐานข้อมูลประกอบการพิจารณาส่งเสริม การศึกษาต่อและประกอบอาชีพ	+1	+1	+1	3	1		นำไปใช้ได้
	13. ติดตามความเคลื่อนไหวของสถานการณ์ บ้านเมืองเพื่อประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมความ ต้องการของนักเรียนได้	+1	+1	+1	3	1		

นิยาม	คำถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	ข้อเสนอแนะ	แปลผล
		1	2	3				
	14. ใช้ประโยชน์จากแหล่งข่าวมาประยุกต์ในการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน	+1	+1	+1	3	1		นำไปใช้ได้
	15. มีความสนใจ เอาใจใส่ และเป็นທີ່ปรึกษา ความต้องการในการเรียนต่อและประกอบอาชีพ	+1	+1	+1	3	1	ข้อความมีหลายประเด็น	นำไปใช้ได้
	16. มีการจัดสถานที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ตอบสนองต่อความสนใจของนักเรียนในการศึกษาต่อหรือการประกอบอาชีพ	+1	+1	0	2	0.67		นำไปใช้ได้
3. ด้านการจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา หมายถึงระดับความความพร้อมในการดำเนินงานและการปรับปรุงองค์ประกอบต่างๆของสถาบันการศึกษา เพื่อที่จะส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาตัวเองในทุกๆด้านเพื่อการศึกษาต่อหรือการประกอบอาชีพ	17. มีการจัดแหล่งเรียนรู้ที่ใช้สำหรับค้นคว้าเพื่อเป็นทางเลือกในการตัดสินใจสำหรับนักเรียน เช่น ห้องสมุด ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องวิทยาศาสตร์ ห้องปฏิบัติการต่างๆ สวนเกษตร	+1	+1	+1	3	1		นำไปใช้ได้
	18. มีการจัดห้องเรียนให้มีการจัดมุมกิจกรรมหรือมุมเสริมการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระเพื่อให้นักเรียนค้นพบความถนัดของตัวเองในการเรียนต่อหรือการประกอบอาชีพ	+1	+1	+1	3	1		นำไปใช้ได้
	19. มีการใช้ป้ายนิเทศในห้องเรียนติดตามข่าวสารและผลงานของนักเรียนเพื่อสร้างแรงบันดาลใจให้กับนักเรียนในการเรียนต่อหรือการประกอบอาชีพ	+1	+1	+1	3	1		นำไปใช้ได้
	20. มีการจัดห้องเรียนให้สามารถปรับเปลี่ยนรูปแบบให้เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนการสอน	+1	+1	+1	3	1		นำไปใช้ได้

นิยาม	คำถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	ข้อเสนอแนะ	แปลผล
		1	2	3				
	สอนเพื่อพัฒนานักเรียนไปสู่การศึกษาต่อหรือการประกอบอาชีพ							
	21. มีระบบข้อมูลสารสนเทศในการบริหารงานในสถานศึกษาที่ถูกต้องครบถ้วนต่อการใช้งานเพื่อให้ง่ายต่อการค้นหาและนำไปประยุกต์ใช้ในการตัดสินใจของนักเรียน	+1	+1	+1	3	1		นำไปใช้ได้
	22. มีการเปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง ชุมชน มีส่วนรวมเสนอแนะทางในการบริหารเพื่อให้ได้มุมมองใหม่ๆเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมนักเรียน	+1	+1	+1	3	1		นำไปใช้ได้
	23. มีการจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงและจากแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย	+1	+1	+1	3	1		นำไปใช้ได้
	24. มีการเสริมแรงนักเรียนในการเรียน เช่น การให้รางวัลหรือชมเชย เพื่อให้นักเรียนเห็นคุณค่าในตัวเองและมีแรงบันดาลใจที่จะศึกษาต่อหรือการประกอบอาชีพ	+1	+1	+1	3	1		นำไปใช้ได้
	25. มีกิจกรรมชุมนุมที่หลากหลาย น่าสนใจ และสอดคล้องกับการศึกษาต่อ และการประกอบอาชีพ	+1	+1	+1	3	1		นำไปใช้ได้
4.ด้านการบริหารกิจการนักเรียน	26. มีกิจกรรมแนะแนวที่ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการเรียนต่อ และการประกอบอาชีพ	+1	+1	+1	3	1		นำไปใช้ได้

นิยาม	คำถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	ข้อเสนอแนะ	แปลผล
		1	2	3				
หมายถึง ระดับความ ความพร้อมในการ ดำเนินกิจกรรมต่างๆที่ นอกเหนือจากการสอน ของสถาบันการศึกษา และประสานงาน ประชาสัมพันธ์กับ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อ ส่งเสริมศักยภาพของ นักเรียน	27. มีกิจกรรมนอกสถานที่ให้ความรู้ เกี่ยวกับการศึกษาต่อ และการประกอบอาชีพ เช่น ไปดูงานในสถานศึกษา หรือสถานประกอบการต่างๆ	+1	+1	+1	3	1		นำไปใช้ได้
	28. มีทุนการศึกษาสำหรับการศึกษาต่อ และการประกอบอาชีพหลังสำเร็จการศึกษา	+1	+1	+1	3	1		นำไปใช้ได้
	28. มีทุนการศึกษาสำหรับการศึกษาต่อ และการประกอบอาชีพหลังสำเร็จการศึกษา	+1	+1	+1	3	1		นำไปใช้ได้
	29. มีการประชาสัมพันธ์ข่าวสารเกี่ยวกับการศึกษาต่อ และการประกอบอาชีพ	+1	+1	+1	3	1		นำไปใช้ได้
	30. มีการให้ความช่วยเหลือประสานงานเกี่ยวกับการสมัครเข้าศึกษาต่อ และการประกอบอาชีพ	+1	+1	+1	3	1		นำไปใช้ได้

ประวัติผู้วิจัย

นายวีรวัฒน์ ยกดี เกิดเมื่อวันที่ 27 เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2534 ปัจจุบันอยู่บ้านเลขที่ 71 หมู่ 5 ถนนปัทมานนท์ ตำบลแกใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ สำเร็จการศึกษาปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต (เกียรตินิยมอันดับหนึ่ง) สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น เมื่อปีการศึกษา 2557 และสำเร็จการศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการวัดและประเมินผลการศึกษา ภาควิชาวิจัย และจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปีการศึกษา 2563 ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง ครู อันดับ ครู คศ.1 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียนสวายวิทยาคาร อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์